

310968

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 17-వ తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళ చవతి ర.

No. 142
సంచిక ౧౪౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే నేలకు పేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభాష పీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

గలనొప్పుల మాన్పును, బాంబుపుబొల్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల తొలగించును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును బాపుల చూపుమాఘను.
చగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీరముందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి మౌనమున
కారోగ్యము గలిగించును, నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బీతో సహా పీసా 1-కి రూ 0-10-0; డజన్ 1-కి రూ 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మంచి తరుణము!

చాలా భాగము

త్వరపడు!!

చాలా తగ్గించిన ధరలు నాణ్యమైన బనీనులు

ముఖ్యముగా పర్తకులకు యిందుమూలమున తెలియజేయునది యేమన?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము మామిల్లయొక్క బనీనులను చాలామంది జనులు పువయోగపర్చుచు,
వాటియొక్క నాణ్యమునుగురించి యెక్కువగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా వెల్లడిచేయు నిమిత్తమై
ప్రస్తుతపు మామిల్లపైను లీప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను మామూలు యిండియానూలు బనీ
నులుకున్నా, (పట్టు, పత్తి) బనీనులకు నూటికి రు 15-0-0 కమీషన్ యున్నా 100 డబ్బు ఒకేతూరి ఖరీదు
చేసేవారికి వేరే టరమ్సున్నా యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు వ్రాసుకోవచ్చును.

శాంపిలు ప్యాకెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంతివిలాసము:

బనీన్ను, బెజవాడ. మానేజరు:— ఆంధ్రమోజీరీ మిల్సు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

నమ్మకము

కల్పితేదు

మోసము లేదు

యీ మూడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించ తగినవి.

పురుషుల
చేతి గొ
లునులు.

ప్రస్తుత కాలపు నాగరికమునకు తగినట్లు అనేక సుందరమైన మాదిరీలలో ఈ గొలుసులు 2½ సవరము ఎత్తు మొదలుకొని 6 సవరములు ఎత్తులవరకు తయారు చేయబడును. చేదారం మజారి రూ 5 మొదలు రు 15 ల వరకు గలదు. మోపుకు పువ్యరాగ కమలములు, పట్టె కంపులు, నీవకమలములు అమర్చిన ప్రత్యేకముగా సాము చెల్లించవలసి యుండును. సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికి పూచీనిచ్చెనము. 172 పుటలుగల చిత్రమైన క్యాలలాగు 1-కి ధర రు 1

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,
25, చై నాబజారు స్ట్రీటు, మద్రాసు.

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట నిలయిన నులభశైలిని వ్రాయబడినది.

బాలశిక్ష	0-8-0
మొదటి వాదకం	0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ	౧-౦-౦.

ఈ లి ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయ,
7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

యూనైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

(154)

“యూనైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

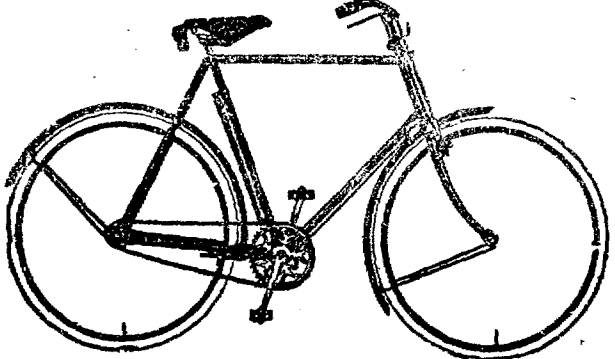
“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటిక్రింద ప్రస్తుతము చేర్చవచ్చును.”-“ఇన్సూరన్సు అబ్జవర్” లండను.

“స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిబహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సూరన్సు అండు ఫై నాన్ పీయల్ రికార్డు” లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోసనుయ్యవ్వబడినది. ఏజంట్లు కావలెను:—కమిషను, జీతము ధారాళముగాయ్యవ్వబడును. ఆంగ్లజిల్లాలకు ఈ దిశన విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంటు, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

అన్ని బైసిక్లు
కంటెను
ముందుగా
వచ్చిచది.

40 సెం. ముల
నుండి
వాడుకలో
నున్నది.
భద్రమైన
బైసిక్లు

అమోఘమైన బైకు డన్ లప్ టైరులతో సహా ధర 1-కి రూ 109—12—0.
శ్రేష్ఠమైనది.

తక్కువధరలో కావలసినవారు హక్కుల్ను పాపులరు సైకిల్ నే తప్పకకొనుట శ్రేయస్కరము

మిక్కిలి సరసమైన ధర ప్రకారము దొరకును.

మా ప్రస్తుతము క్లెట్టులో నున్నవాటితో దీనిని సరిపోల్చుటకు వీలులేదు.

ఇది బ్రిటిషువారిచే మిక్కిలి మేలైన సామానులతో చాలకాలమువరకు మన్నునట్లు అభివృద్ధిచేయబడిన పద్ధతుల ననుసరించి తయారుచేయబడినది.

ప్రతి సంవత్సరమును వేనకువేలు విక్రయము.

ప్రేముకు ఎనామెలు వేయుటకు మునుపు తక్కువట్టుకుండుటకై కాసి టైజుడు చేయబడుట చాల ముఖ్యవిషయము.

దీనిని గుఱించి యిదివరలో వాడుచున్న లెక్కలేనివారిని అడిగి వారి అభిప్రాయమును తెలుసుకొనుడు.

సోల్ ఏజెంట్లు:

ది ఇంగ్లీషు నైకిల్ అండ్ మోటారు ఇంజనీరింగు కంపెనీ,
తంజివిలాసము: నెం 9, బ్రాడ్వే, మదరాసు
“నైకిల్సు” మద్రాసు }

లోకమయమార కస్తూరిమాత్రలు

ఈ అమోఘమైన మౌర్యుల వెండితీరకం కస్తూరి, మంతుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అతిగుణకారలగు కవచములను చేర్చి అయోధ్యలోయబడినది. ఆక్షేపకరమగు ఏనువుకాని యిందులో చేరుటలేదు. కసివిదల, బాహు, బాలికలు, యశ్వరులు, కరుణలు, ముసలివారు ప్రతియొక్కరు దీనిని సాధారణకొగము లన్నిటికిని అనుపాసభేదముతో వాడలేగినది. బిడ్డలకు, బాలింతలకు ఇది సంబదివంటిది. వేసవవల బుద్ధులు ఖర్చు అనుచున్నది 250-300 రూ.లకు గలబుడ్డి 1 కి 0-4-0, 6 బుద్ధురు 1-4-0 పొమ్మభర్యులేరు. ఈ దిగువ తెలుపబడిన కొవ్వకుములు అది ఏ యే క్యాఫికి, గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినది అందుకు యేలాటి సంకేతములేదు. కష్టక వాడి చూడుడు.

పాఠస్వతాననం:—రక్తకృద్ధిని, బుద్ధిశూన్యత, జ్ఞాపకశక్తిని హెచ్చించును. బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0.

బాలసమభోదయ:—శిశు పిల్లలకు బలమిచ్చుటకైవ్యావహు. తీపుగానుండును. గుణ మధ్యమము 0-12-0.

భావనబిరక రసాయనం:—పిల్లసంబంధమైన క్యావహు, వాంతులు, అశ్మిర్తి కటాక్షంలపైపోవును. 0-1-0-0

వాతగజకేసరిలేహ్యము:—సర్వవారములకు ఆశ్మిర మందగించుటకు మలబద్ధము మొనలగువా. కి పెట్టినది చికిత్సము 2.

మా బొవధముల గుణము ఒకసారి కొనినవారికే తెలియును. ఒకభా మావద్ద కొనిన పిదప ఎన్నడును మోద్యనే కొనవలసి చూడవచ్చును. పాఠేపు వెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు, శ్రీ సీతారాణుల వైద్యశాల, మైసూరు.

కోహటు పోరాటము

విదేశశాఖా కార్యదర్శి దెల్పిన సంగతులు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 15:—పశ్చిమోత్తర పరగణాల కమిషనరు గారు కోహటు అల్లరుల విషయమై పంపిన సంగతులను రంగాచార్యులుగారు అడిగినమీద విదేశశాఖాకార్యదర్శి యీసంగతిని దెల్పెను. “ఈ విషయమైతెల్ల సంగతులు ఇండియా దొరతనమువారు ఆప్రాంతపు సంగతులను దెలిసికొనుట కంపబడినవిగాని ప్రమరణకొరకు గారు. సనాతన ధర్మభవారి యాజమాన్యమున రావల్ పిండిలో అన్వృత్తిచి వ్యాపనచేయబడిన కరపత్రము పూర్తిగా మహమ్మదీయులను ఆగ్రహించేకులను చేసి యీ కష్టమునకు కారణమయ్యెనని స్పష్టముగా తెప్పలనియున్నది. కోహటులో నాకరపత్రము సెప్టెంబరు రెండవతారీఖున పంచిపెట్టబడెను. కార్యదర్శి యగు జీవనదాసు మూడవతేదీని అరెస్టుకాబడెను. వాల్లవ తారీఖున ఉభయసంఘనాకులతో డిప్యూటీ కమిషనరు గారు కలసి మాట్లాడిరి. కరపత్రము మహమ్మదీయులకు ఆక్షేపకరమైనదనియు దానిపై తగుచర్యదీసికొనెదనని దెల్పెను. నాయకుల సంశ్లేషిపర్యటెరి. తిరిగి పంపేవరకు జిల్లాలోనికి రాకుండు వరకుపై జీవనదాసుగారు జిల్లానుండిబంపబడిరి జామీనుపైపని మినతారీఖున విడుదలబడిరి తొమ్మిదవతారీఖున 1500 మంది మహమ్మదీయులుజీనదాసు వెళ్లిపోవుచున్నప్పుడు, డిప్యూటీకమిషనరుయెదుట ప్రాప్తుచేసిరి. కాని 158 ఎ. యా, 505 శక్తుల ప్రకారముగా యీశేసు తేటదీనదని దెల్పినప్పుడు వారు సమ్మతించిరి. డిప్యూటీ కమిషనరుగారు ఆఫీసునకు బోయిరి. పదినిమిషములు కాగానే హిందువులందరు భయ విభ్రాజమానములైరియు అల్లరి పాత్రంభమైనదనియు భయము చేతను ఒక మహమ్మదీయబాలుని తుపాకీతో ఒక హిందూ ప్లీడరు కాల్చెననియు తెలిపానువార వచ్చెను. కాని ప్రాతకోహటు నివాసులు మొట్టమొదట యేమియును జోక్యము కలుగజేసికొనలేదు. ప్రారోకోహటు హిందువులు ప్రకాంతమును తెలివిలేటలకును తెన్ని ముజేగారు వారిని స్వతంత్రులు. తనకు తెలిసినంతవరకు సనాతనధర్మసభ సూతకహిందువుల స్వాధీనముతో నున్నదనెను. మహమ్మదీయులంపు ద్వారము నకు వెలుపలిప్రదేశములో నప్పటివచ్చిరి. కాని కర్నాక పట్టణములో బ్రవేశించెను. తొమ్మిదవతారీఖున మహమ్మదీయులెవరి వద్ద తుపాకులు గాని రివాల్యరులుగాని లేవు. ఆకోహ చనిపోయిన వారందరు మహమ్మదీయులే. 10 వతారీఖు ఉదయమున మట్టుపట్ల గ్రామమునుండి మహమ్మదీయులు రాత్రి నగరములో బ్రవేశించిరి. నగరములో బ్రవేశించినవారు స్వేచ్ఛాపర్యటెన గుంపుల వారని దొరతనము వారి కమ్యూనిక్చులో నున్నది. అది పోకబాటని కార్యదర్శిగారు తెప్పిరి. సివిలు అథారిటీవారికింపై యీ విషయమై విస్తారము తెలియపరిచివచ్చిరి. ఆరవతారీఖున హిందువులు చాలరుండి చనిపోయిరి. దెబ్బలు తిన్నవారు దెలిసినంతవరకు ముగ్గురు పోలీసు వారు. పదిమంది మహమ్మదీయులు చనిపోయిరి. ఇద్దరు ఆసుపత్రిలో నున్నారు. కొంతమంది రాశల పిండి కొనిబోబడరని తోచుచున్నది. చాలమట్టునకు రిజర్వుడు కంపార్టుమెంటులలో హిందువులందరును పంజాబునకు జోయిరి. కోహటులో 150 మంది హిందువులకంటె యెక్కువలేరు. 300 మహమ్మదీయులు బంధింపబడిరి. వారికొక కొక క్యాంపు స్థాపింపబడినది. వచ్చుటకు వారికి ప్రోత్సాహము చేయబడుచున్నది. మాడువంతుల హిందూ మొహల్లాలు బహు కాలిపోవుటచేత సుమారు 50 లక్షల అప్పీనాశనమైనది. హిందూదేశములు పగల గొట్టబడి విగ్రహములు నాశనము గావించబడినవి.

అల్లరికి హిందువులు దెల్పు కారణములు

క్రొత్తగా హిందువుల స్నానము కొరకు శ్రవ్యులకు సంకల్పింప దలచుకొన్న చెరువునలన మహమ్మదీయులు నువ్వుతైరినియు కరపత్రము ఒక విషయనియు హిందువులు దెల్పుచున్నారు. హిందువుల దుకాణములన్నియును దోచుకొనుటకు ఎనిమిదవ తేదీ రాత్రి మసీదులో జరిగినసభలో నిశ్చయింపబడినది. మరువాడు అంతయు ప్రకారంభమయ్యెను. దేవకీములు మహమ్మదీయుల పాడుచేయుటకు బూర్వము తుపాకీయెవ్వరు పేల్చలేదు. అహమదు ఖానలకు ఉద్యోగి (సహాయ కమిషనరు) మహమ్మదీయులు తేయుప్రయత్నము లన్నియు దెలిసియు కుండ గప్పిపుచ్చెనని అతనిపై నేరములు మోపుచున్నారు.

రంగాచార్యులుగారు, సర్ అబ్దుల్ హక్యూం గారు మరొకొంతమంది ఆదనపు ప్రశ్న ఆనేకములు ప్రేగామీద కురిపించిరి గాని వర్తమానములో సమాధాన మియుట వీలు లేదనిరి. విచారణనిమిత్తము ఒక తెల్లమేజిస్ట్రేటుగారిని ప్రత్యేకపోలీసు సూపరింటెంటుగారిని చీఫ్ కమిషనరు గారు నియమించిరి.

దేశబంధు దాసుగారి

ఆంగ్ల దేశ ప్రయాణము

కల్పలు 'వెడ్డిపుడుగారి' లేఖ

ఈ లేఖ స్టేట్స్ మన్ పత్రికలో ప్రకటింపబడినది.

"26.7.24 వ లేదీని స్టేట్స్ మన్ పత్రికలో ప్రకటింపబడిన జే. పి. హైదుగారి లేఖను నేను చదివినది. నేను దాసుగారిని ఆంగ్ల దేశమున కాన్యానింపలేదని తెలిపిన దశత్యము హైదుగారు వ్రాసిరి. నా లేఖలో కొంతభాగమునుగూడ ప్రకటించిరి. కాన నిపుడా లేఖ శుభ్రార్థిగా ప్రకటించుచున్నాను. ఆ లేఖను నేను దాసుగారికి వ్రాయలేదు. ఏమనగా మొదట నాకు దాసుగారు వ్రాయలేదు. ఆయనతో నాకు పరిచయము కలదు. ఆయన నా సహాయమును కోరినచో నా పేర స్వయముగానే వ్రాసియుండును. చంద్రనగరువాస్తవ్యుడును వంగరాష్ట్ర శాసనసంఘసభ్యుడు నగు ఆర్. కే. చాదరిగారు కమలాలునుండి నాకు లేఖను వ్రాసిరి. 8.7.24 వ లేదీని మరల చాదరిగారికి నేను వ్రాసినది.

"12.6.24 వ లేదీని మీరు వ్రాసిన లేఖచేరినది. నేను దానిని ఆవివియరు ప్రభువుగారికి పంపితిని. తనకిదివరకే ఒక ప్రతి చేరినదిని ఆయన తెలిపెను. కాన ఆయనమీకు జవాబు వ్రాసియుండును. ఇప్పుడు వెన్నుపురినుండి ఆయన దాసుగారు ఆంగ్లదేశమునకు వచ్చినచో ఆయనతో స్వయముగా మాట్లాడునవకాశము నాకు కలుగగలదు. గాన నందులకు చాల సంతించెదనుగాని ఆయన రాక వలన చాల లాభము కలుగునని నాకు తోచదు. ఆయనను చాలాచాలా అడిగినది తెలిపి తీరుబడి యున్నపుడు నాకు వ్రాయగోరినది తెలుపుడు" అని నేను చాదరిగారికి వ్రాసినది. అని వెడ్డిపుడుగారు వ్రాసిరి. (అ. ప్రె.)

ప్రాచీన సమాధి రక్షక శాసనము

దక్కా, సెప్టెంబరు 15:—హుస్సేలిదాల్ అను ప్రాచీన చారిత్రకట్టడమును ప్రాచీన సమాధిరక్షక శాసనపు అమలునుండి తప్పించినట్లు తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

మాండలి దొమ్మికేసు

రంగూను, సెప్టెంబరు 15:—నిన్నటి నుండి మాండలి దొమ్మికేసు విచారణ ప్రారంభమైనది. విచారణకొరకు 21 మంది సాక్షులు హాజరుపెట్టబడిరి. ఇంతవరకును యిద్దరుసాక్షులపాత్రముమాత్రము రికార్డుచేయబడినది. వీరిద్దరునుకొమ్మిజరుగు స్థలమందున్నారు. ఒకరు జిల్లాపోలీసు నూపరిండెంగారకు నీవర్తగారు. రెండవ వారు డిప్యూటీ నూపరిండెంటు యు. పి. హన్ గారు. ఈ త్రమగారినిఊరేగించుటకు యేర్పాటుగాబడిన త్రోవవియమై యీఆల్లరి జరిగినదని ప్రాసిక్యూటరుగారు చెప్పిరి. ముద్దాయిలందరూ చట్టవిరుద్ధమైనసంఘముదె చెంది 'దొర్జన్యముపయోగింప నిశ్చయించి కొనిన' వారనియు చెప్పెను. వారందరూ పోలీసు వారిని ప్రతిఘటించుటయేన, వారందరి ఉద్దేశ్యమిది. ఉత్సవములోని వారందరూ జ్ఞుదాల మాదిరిగాగడలును రాళ్లలూకూడిదీసికొనిరి.

స్త్రీవర్తగారి సాక్ష్యము.

ఉత్సవము చేయువారికిని వారిప్రతిపక్షులగు క్యాయాస్సు పాఠశాలికిని దొమ్మి జరుగునను భయముచే ఉత్సవము వారిని తమరు ఊరేగించునభోవ నుద్దేశించుకొనిన మార్గమును మని మరియొకమార్గము పయోగించు కొనవలసినదని చెప్పితిని. కొంతమంది కిదియిట్లుచేరు. వెంటనే రాళ్లువర్షబడెను. రాళ్లు ఉత్సవముచైపునుండివచ్చెను. ఇనస్పెక్టరు రివాల్యరు తీసికొని సాక్షిప్రేమెను. రెండుమాడుసార్లు గాలిలోనికిపెల్లబడెను. యిది లాభము లేకపోవుటచే మరియొక్క మార్గము గుండా పొమ్మని చెప్పియ గురికొంచెము క్రిందికి వెట్టి ప్రేమెను. అదియు యేమియు లాభకారిగా లేదు తనవద్ద 40 మంది సిబ్బంది మాత్రమేగలరు ఐదు రివాల్యరులును రెండుపిస్తోల్లును ఒక తుపాకియు మాత్రమే గలవు పదిసార్లు ప్రేమెనతరువాత ఒక పోలీస్ బట్టెని పడిపోవుట సాక్షి చూచెను. గుంపుత్రోయు చున్నది మందుల అయి పోయెను చెనుకశత్రువులున్నారని తనమోటారుబండి త్రోవవానిని రాళ్లతో గొట్టుటచేతను బండియొక్క కవిూవరు యింటికిబోయితిని వారు సీనియరు మేజిస్ట్రేటుగారితో గలసి ఆల్లరిచేయు ప్ర

దేశమునకు వచ్చిరి. తన్ను యెవరు వెంటనంటి త్రోసికో చెప్పలేమనిరి. యిద్దరు సబు డివిజనును పోలీసు అధికారులును యిద్దరు పోలీసు సార్జెంటులును ఆసమయమున రివాల్యరులు త్రేల్చిరి. యెవరి మీదకు ప్రేల్చుచున్నారో తమకు తెలియదనిరీ ప్రేల్చుమని తాను చెప్పలేదు. కేసు విచారణనుపూర్తిచి.

అనర్కాలీ బాంబు కేసు

వివరములు

1918 లో లాహారు అనర్కాలీలో బాంబువేయుటచే యిద్దరు పాశ్చాత్యులకును కొద్దిమంది భారతీయులకును గాయములు తగిలెను. వారాపిధిని వెళ్లుచుండగా ఎవరో బాంబులనువేసిరి. ఇంతకాలమును దోషులు పట్టుబడలేదు. పంజాబు సి. ఐ. డి. వారు సేటికి దీనిని పైకితీసిరి. ప్రస్తుతము ఆర్గర్లవైని కేసు చేయుబడినది. చాలమందిని ఆరెట్టు చేసిరనువార్త నిజముకాదు. (అ. ప్రె.)

అద్భుత నింతవార్త

ఒక స్త్రీకి ముగ్గురుపిల్లలు పుట్టిరి

వినుకొండగ్రామంలో క్రొత్తపేటలో ఏనాడోలభ్యరాలికి 10 లేడి ఉదయం నుమారు 7 గంటలకు ముగ్గురు మొగపిల్లవాండ్రు కలిగివారు. వోకా లెక్కలేని జనులువచ్చి చూచి వెళ్లుతూవున్నారు. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

పంజాబు సూతనమంత్రి

రాయసాహెబు ఛౌధరీ ఛౌటూరావ్ గారు
సిమ్లా, సెప్టెంబరు 15:—రాయ బహదూరు ఛౌదరీ లాల్ చందుగారు రాజీనామాచుప్పటచే ఖాళీగాబడిన ఉద్యోగమునందు రాయసాహెబు ఛౌధరీ ఛౌటూరావ్ గారు పంజాబు మంత్రిగా నియమింపబడిరి. (అ. ప్రె.)

50,000 మైళ్లదూరము ప్రయాణముచేసిన తరువాత

మీ మోటారుబండి సరిగా నడుచునా లేక విడిభాగములు చెడిపోవునా?

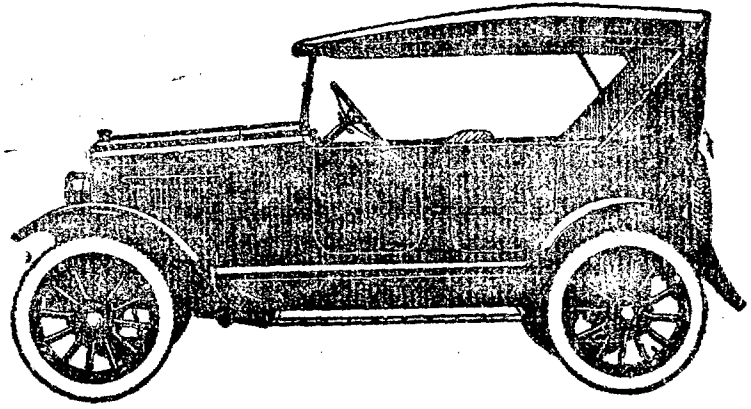
కొన్ని మోటారుబండ్లు 20,000 మైళ్లదూరము ప్రయాణము చేసినతరువాత చాలవరకు అరిగిపోయినట్లు బాగుగా తెలియును. అయితే 91 ఓవర్లాండు విషయము అట్టిది కాదు! ఈ మోటారుబండికి అనేక టీమ్కర్ బాల్ బేరింగులు గలవు. దాని క్లచ్ చమురులో మునిగి యుండును. ఎంజిను పావు మిక్కిలి బలముగలది. బాల్చిమాగ్నెట్టుతో అమర్చబడినది. వెనుకటి యిరును మిక్కిలి చతురతతో చేయబడినది. అన్ని భాగములు మిక్కిలి బాగుగా నుండును. ఇందుచేతనే అడినన్ కంపెనీ వారు దీనినే మీరు కొనవలసినట్లు సిపార్డుచేయుచున్నారు. అనేకసంవత్సరముల అనుభవముచే 91 ఓవర్లాండు మిక్కిలి క్రేష్ మెనదని నిర్ధారణ చేయబడినది. ఎచ్చటనైనా ఇది రమారమి య్పు 3400 లకు అమ్మబడు నని వారికి రూఢిగా తెలియును.

అడినన్ అండు కో, లిమిటెడ్

మోటారురోడ్డు, మద్రాసు; బెంగళూరు.

కార్టరు అండు కో,

తిరుచనాపల్లి, మధుర.

ఇంపీరియల్ సినిమా

హైదరాబాద్, తిరువల్లిక్కేణి

18-9-24 శనివారమునుండి 13-9-24 తేది మంగళవారమునకు
పొయ్యిలము 1-15 ప్రతిదినము 2 అటలు రాత్రి 9-30
తేది, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు.

ది మిస్ రీ ఆఫ్ -13

మొదటి 10 భాగములు చూపబడును.

(953) బెల్లింగుటన్ సినిమా

18-9-24 శనివారమునుండి 19-9-24 శుక్రవారమునకు
పొయ్యిలము 1-15 ప్రతిదినము 2 అటలు రాత్రి 9-30
తేది, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు
శనివారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్లియన్ సినిమాలో

"ది బీస్టు ఆఫ్ పార్డైస్"

క్రూరమైన అడవివృక్షములు దీనివలన నిర్మయం దెప్పాండ్
ఆ ఎలిక్ సెడ్విక్ సాహసకృత్యములు చూడవలెను.
న్యూన, కామిక్ కూడ చూపబడును.

శ్రీ మైలవరము బౌలభారతి సమాజమువారు

బందరు బుట్టయ్యపేట హాల్ లో

ఈ దినం నుడహరికి ప్రసక్తము నాటకములు ప్రదర్శింతురు.

గురువారం - 18-9-24 - కనక్తూ

శనివారం - 20-9-24 - సావిత్రి

ప్రముఖ కళల మనకు సాగునగు గ్రామస్తులు
ముందుగా తీర్చిదిద్దు బ్రాహ్మణీకాండము.

డాక్టరు కె. పట్టాభిరామయ్య,
కార్యదర్శి.

ది మద్రాసు అండు

నదరన్ మరాటా
రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

ఎమ్. అండు ఎస్. ఎమ్ రైల్వేమార్గమును ప్రేక్షకులకు
అందుకుంబంధించిన రైలుబండ్లకు పోవునట్టి ప్రయాణీకులకు
తీర్చిదిద్దు కార్గలమును ఒకటి వెలవాడ బవునులో
17-9-24 తేదీనుండి తెలుపబడినది యందుములముగా అందరి
ని తెలియజేయడమైనది.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ ఆశ్రయగ్రంథములో బర్మీ గారడీ, యోగదృష్టి
హస్తాక్షరము, ఎం.గీ. మ ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము,
యంత్రములు, అమెరికావారి చిట్టపేక భూతదృశ్యము, తిమా
నాలు వినిత్ర వివేచనదృశ్యము గలవు. ఇం.తే.గా.క. మనుష్యుని
పూయముచేయుట, మామిడికాయ పుట్టించుట, జీనముతో
విమాధియగుట శరీరములని తలకాయలచే మాంలాడించుట
భూమిపైన గజముయొక్క గాలిలో పనుష్యుని నిధానముగా
నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ
ములు చదివిన ఆశ్రయగ్రంథముగా మేల్కొనెదమని గాఢాంజ్ఞ
యిచ్చును. దీని వెల 4-0-0 లు (211-84 4
పి. ఆర్. నవ్యాంబు, నాయుడు, కంపెనీ, బాంబాయి నుండింట్లా.

జ్వరహరి

పీసా 1-3 వెల 0-12-0. వి. పి. నజా 1-2-0

జ్వరహరి అయిన ధూపము తీరించిన పట్టు విడుపు జ్వరహరి,
సరి. ధూపమునామకా తెలుగునామక పుస్తకములు నూనానా

నుఖ ఘోగి మాత్రలు

20 మాత్రలుగల చిట్టి 1-3 వెల రు. 1-0-0

జలమునకు ధూపపుష్టిక యూనానిదైవ్య దీప విశేష
ముగ నాచుదురు. మొదటింకము పంపగలము.

అమ్మతాంజనం దీపో, మదిరాసు - బొంబాయి.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు -

ప్రాసిక్యూషన్ సాక్షులు

(న్యాయమూర్తి బిస్మి గారియెదుట)

నిన్నటిదినమున అల్పాహారానంతరము హైకోర్టు సెషన్
న్యూలో ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసునందు మరణించిన సాక్షులను
విచారించిరి.

మరియొక లెడ్జరు కీషరు

తరువాత దొరకావని అయ్యంగార ను ఇంపీరియల్ బ్యాంకు
కు లెడ్జరు కీషరు కృష్ణస్వామి అయ్యంగారి ప్రక్షులకు ప్రత్యక్షులై
మొసగును నిట్లునుడిచెను. నేను 3, 4 నెలలు పూర్వమునరకు
లెడ్జరు కీషరుగ నుంటిని. ఆప్పుడు నేనొక చిన్నతప్ప జేసితిని. అం
దుచే నాపనికి రాజీవామానిచ్చితిని. పుస్తకములో జేర్చుకుంట
సి. ఎ. హాకింఖాను అనునాతని ఖాతాలో ఓరుద్రాప్రభువు ప్యా
సుజేయుటయే ఆతప్ప. ఆకాశ రామన్న పిట్టనుపై నేనుగూడ
చూచినట్లు సంతకము చేసితిని. రామచంద్రయ్యవార్యు లెడ్జరు
ను కొన్నిసమయములందు నేనుగూడ జేలన్నపీటును తయారు
జేసితిని. తరువాత సాక్షి 1925 జనవరి 28, మార్చి 29, మే 17
తేదీలందు తాను అహమదుబాచా ఖాతానుగరించి, లెడ్జరు
లోని బాకీమొత్తములను జేలన్నపీటుతో సరిగనేజేసితినియు
కాని ఇప్పుడా తేదీలలోని మొత్తములలో కొన్నియంకెలు దిద్ద
బడి తగ్గింపబడెననియు నుడిచెను. పైతేదీలలో మియ్యాబాను
కంపెనీకి సంబంధించిన మొత్తములుగూడ జేలన్నపీటులో దిద్ది
తగ్గింపబడియున్నవియమము సాక్షి గుర్తించెను. తరువాత
సాక్షి దాదాసాహెబు ఖాతాలోగూడ 1928 మార్చి 2 తేదీన
గూడ నిట్టిదే జరిగెను.

చాదరిగారి ప్రక్షులకు ప్రత్యక్షులై మొసగును.

ప్ర:- అర్ధవర్షము అంతమున బ్యాంకుకు బాతప్పు
పీటు ఆడిబరులకు చెల్లును.

ఉ:- లేదు. పాసింగ్ అఫీసరు సరిజామకొనిన తరు
వాత ఆతడే ఆడిబరుల కొసగును.

ప్ర:- 1921, 1922 సం||లో నీజే, చెక్కురిఫర్డు ప్రప్
కములలో చెర్చుకుంట ఓరుద్రాప్ర చెక్కుల సంగీకరించుచుం
డెడి వాడవుగారు.

ఉ:- నాకు జ్ఞాపకము లేదు.

ప్ర:- ఎ. సుబ్బయ్యచెట్టి అనునతని ఖాతాలో అనేక
సార్లు అట్లు జేయుచుండెడివాడవుగదా? ఉ:- కావచ్చును.
ఏవరిస్థితులలో నట్లు జేసితిన్ దెలియదు.

ప్ర:- అట్లు జేయుట తప్ప అని జరిగినచో నట్లు జేసి
యుండెడివాడవుగారు. ఉ:- అవును.

ప్ర:- నీవు వ్రాయుఖాతాలు బాలసుబ్రహ్మణ్యం
చెట్టి, బక్సింగ్ హాము కట్టాటకు మిల్లు, బిస్మి కంపెనీ మొదలగు
వానికి ఖాతాగలదు. ఉ:- అవును.

ప్ర:- వారి ఖాతాలో నీవు అన్ క్లియర్డ్ చెక్కుల సంగీ
కరించితివి గదా?

ఉ:- నాకు జ్ఞాపకము లేదు.

అంతట లెడ్జరు పుస్తకమునుండి అన్ క్లియర్డ్ చెక్కులను
అంగీకరించినట్లు చూపు జేయుటకుగాను. 1 రు లెడ్జరు గావల
సివచ్చెను. ఆపుస్తకము కోర్టులో హాజరు లేనందున ఆపుస్తక
ము చెప్పునరకు క్రాసుపరీక్ష ఆవియుంచబడెను.

తరువాత నర్సింగరావును, శీతముల గుమాస్తా (ఇంపీరియ
ల్ బ్యాంకులో) కృష్ణస్వామి అయ్యంగారిచే విచారించబడెను.
రుక్మిణీను ఖాతాగల లెడ్జరునకు ఆగస్టు 18 తేదీన, తానే
బాలన్న పీటును తయారుజేసితిని నుడిచి ఆగస్టు 18 తేదీన
వారాంత్యనివేదికలో లెడ్జరునుండి సరిగగు మొత్తమునే జేసి
తినియు కాని ప్రస్తుత నవి కొట్టివేసి, నిర్దేశితాలో మొ
దట వ్రాయబడిన అంకెలెప్పుడు నల్ల నీరాలో గాన్పించుచున్న
వనియు నుడిచెను. ఆగస్టు 18 తేదీన, రుక్మిణీ ఖాతాలోనికి 85
వేలు మొత్తము జమకట్టబడుటచే వారాంత్యనివేదికలో బాకీత
గ్గి నిలవగాన్పించెను. ఈ మొత్తము క్లియర్ గుమాస్తాను చెక్కు
లరూపమున వచ్చెను. దాదాసాహెబు ఖాతాలో 19 తేదీన
శనివారము జమకట్టబడిన వ్రాసెను. ఆదినమున కాతడు తిరిగి
చ్చి పనిలోజేరెను.

ఎ. సుబ్రహ్మణ్య మొదలియారగారు

న్యూజేంట్లు గ్రాంటుగారికి ప్రత్యక్షులై మొసగును:-
అహమదుబాచానుకంపెనీలో 18 సం|| లుగా పనిజేయుచుం
డినదిచెప్పి, కోర్టులో నుంచుడిన, ప్రెకంపెనీయొక్క ఖాతాపు

స్తకమునుగుర్తించెను. మియాను బానుకంపెనీలో భాగస్వాము
లైన సుల్తాను మొయిద్దీన్ సాహెబును మాత్రమెరుగుదును. ఆత
డునాకు బ్యాంకు చెక్కులను సగము. వానిలో పరిభాగముల న
న్నిటిని నేనే పూర్తిజేసెడివాడను. (ఇచ్చుటసాక్షి కొన్ని బ్యాంకు
చెక్కుల గుర్తించెను; ఇవి అహమదుబాచానుకంపెనీలో చెల్లించున
ట్లు వ్రాయబడెను. వీనిని అహమదుబాచానుకంపెనీలో వాకొ
నగబడెను. వానిని వేర్వేరుసమయములందొసగెను. ఈచెక్కుల
న్నియు మియాన్ బాక్ కంపెనీ ఖాతాలో జమకట్టబడెను.
ఆచెక్కులు మియానుబాను కంపెనీచే అహమదుబాచా కం
దు కొనగబడెనో నాకు దెలియదు. అవి, వ్యాపారపు బాకీలను
సరిజేసికొనుట కొనగబడెనేమో దెలియదు.

తరువాత సాక్షి, రుక్మిణీనుగారిపేర సుల్తాను మొయిద్దీ
నుచే నొసగబడిన బ్యాంకుచెక్కులగుర్తించి, వానిలోపలి విష
యములదానే వ్రాసి, వానిని రుక్మిణీనుకొనగిరినని నుడిచెను.
రుక్మిణీను 15 వత్సరములుగా నెరుగుదును. రుక్మిణీను, మొద
ట ఎం. ఎ. హామదు బాచాకంపెనీలో నుద్వేగి. తరువాత ఈ
జేమహాన్ అబ్దుల్ రహమాన్ సాహెబు అందుకంపెనీలో
భాగస్వామి. రుక్మిణీనుకంపెనీ నెరుగు చు ను. అం దు
రుక్మిణీనుమానేజరు. ఆతెద్య అహమదుబాచా కంపెనీతో నూలు
వ్యాపార మొనర్చుచుండెను. ఎం. ఎ. అహమదుసాహెబు
కంపెనీచే, తనపేర వ్రాయబడిన చెక్కులను సాక్షి గుర్తించెను.
వ్యాపారపు బిల్లులను చెల్లించుటకుగా నా చెక్కులను తనపేర
కొనగెనని సాక్షి చెప్పెను.

న్యాయమూర్తి:- మియాన్ బాక్, రుక్మిణీనుకంపెనీల
రెంటికిని ఒకరితోనొకరికి వ్యాపార మొనెనగలదా.

సాక్షి:- లేదు.

మియాన్ బాక్ కంపెనీకిని, అహమదుబాచానుకం, ఒకరి
తోనొకరికిగల వ్యాపారపు ఖాతాలో ఒక్కజేలగుడ్డలు విక్ర
యింపబడినట్లు లాక్కపద్ధమాత్రమే గన్పడుచున్నది. హెచ్.
ఎ. బాసాగారు, ఎం. ఎ. బాసాపేర చెక్కుల నొసగుచుండె
నేమో నాకు దెలియదు. అహమదుబాచా ప్రతిదినము ఆఫీసు
కువచ్చును. ఈ చెక్కులు వచ్చునపుడు ఆతడెప్పుడో ఆఫీసు
లో నుండెనేమో నాకు జ్ఞాపకములేదు. అహమదు బాధరుమ
నేనెప్పుడు జూడలేదు. ఆతడెప్పుడు బ్యాంకుచెక్కు నొసగలే
దు. సుల్తాను మొయిద్దీను, అహమదు బాధరుమండి ఒక బ్యాం
కుచెక్కును జేగా దానిని పూర్తిజేసి ఇచ్చివేసితిని.

ప్రతికూలసాక్షి

ఈసమయమున న్యూజేంట్లు గ్రాంటుగారు, సాక్షి క్రింది
కోర్టులో నొసగిన సాక్ష్యమునకును ప్రస్తుత సాక్ష్యమునకును
భేదము గలదనియు నందుచే నీసాక్షిని ప్రతికూలసాక్షిగ పరిగ
ణింపవలెననియు కోర్టువానిని గోరెను.

చాదరిగారు:- ప్రతికూల సాక్షియని నిర్ణయించు ప
ద్ధతి ఇదిగాదు. ముందుగా న్యాయవాది,
ఆ సాక్షి ప్రతికూల సాక్షియని నిశ్చయించు
కొనవలెను. తరువాత సందులకు కారణములను న్యాయాధిపతి
కరిగింపుచు, సాక్షిని ప్రతికూల సాక్షిగ నిరాకరింప వలెన
దని గోరవలెను. అప్పుడు న్యాయమూర్తి సాక్ష్యముల విని న్యాయ
మనుచో నట్లు నిరాకరించును. ఈవిషయమున న్యాయాధి
పతిగారు జోక్యము గలుగజేసికొనరాదు.

అందుపై న్యాయమూర్తి చాదరిగారు చెప్పినదాని సంగీ
కరించి, గ్రాంటుగారు ముందుగా నిర్ణయించుకొని, క్రింది
కోర్టున నొసగిన సాక్ష్యమునకును, ప్రస్తుత మొసగుచున్న
సాక్ష్యమునకును భేదము గన్పడవలెనని గోరెను.

గ్రాంటుగారు క్రిందికోర్టులో సాక్షి దెలిసిన కొన్నివిష
యములను చెప్పి ఇప్పుడు సాక్షివాని సంగీకరించుట లేదనిచెలి
తెను.

న్యాయమూర్తి:- జ్ఞాపకకేతలేకపోవుటచే నిట్లుజరిగి
యుండవచ్చును.

గ్రాంటుగారు:- నేనీ విషయమున నింకను పట్టు
పట్టును.

తరువాత మరొకరిని చెక్కులను గ్రాంటుగారు సాక్షికి
గన్పరుపగా నాతడు గుర్తించెను. అంతట నీసాక్షిని తానుప్రతి
కూలసాక్షిగ పరిగణింపవలెనని చెప్పెను.

చాదరిగారు:- ఇంతకు పూర్వము గ్రాంటుగారు ఈసా
క్షిని ప్రతికూలసాక్షి యని చెప్పివుండే, ఆతడు సాక్షి
యెప్పుడు వాక్యముల నమ్ముటలేదని నిర్ణయమయ్యెను. అందుచే
నీసాక్షి చెల్లుపు విషయముల నేను గమనింపవలసిన అవసరము
లేదు. అందుచే సాక్షిని నేను క్రాసుపరీక్ష జేయ నవసరము
లేదు.

న్యాయమూర్తిగారి విషయమున చాదరిగారి వాదనసంగీ
కరించిరి.

అంతట కోర్టువా రుదినమునకు చేచిరి.

నేటిదికచర్య

వ్యాయమాత్రి శీర్షి, జ్యోతియెదుట, నేటిదినమున కోర్కె మానేశమైనది:-

శ్రావణమాస మొదటిగారు ప్రాసమ్మవన్ తరధన పతి క్షింపబడి రుక్మమదీనను ఎగుగుడునాయు, అతనిచేవాలి ఎరు గుడుననియు, తనకు జూపబడిన చెక్కునందలి అక్షరములతో వ్రాయబడిన చెక్కుమొత్తము రుక్మమదీన అక్షరములనియు, రత్నప్రీతిని తాకెరగుడుననియు, అతను హాజీమలాంగ్ అబ్దుల్ రహిమాన్ కంపెనీ భాగ్యలలో నొకడనియు చెప్పెను.

మరికెందుచెక్కులు సాక్షికి జూపబడగా అవి నాగర క్షింపిల్లే తీసినదనియు, అంగు ఒకచెక్కు రుక్మమదీనచేత నున్న, రెండవది అహమదు బాచాకో కాధికారి కాల్వనటి. అర్. వెంకటేశను చేతనున్న పూర్తి చేయబడినదని యు రుక్మమదీనను కె. రుక్మమదీనని ఎరుగుననియు, 15 సం వత్సరములనుండి తాను రుక్మమదీన సెరిగియుండియు రుక్మమదీ న్చెక్కు ఇంటిపేరు తనకు తెలిసికొనుటకు అవుసరము, అప కాళములేకుండెననియు జేప్పెను. కనురామచంద్రయ్య నెరుగు దును. అతను అహమదు బాచా కంపెనీ కి 1922-23 సం॥ లో విదారు మారులు వచ్చుట చేయరును." అని చెప్పెను.

పిదప సాక్షి చాదరిగారచే క్రాసుచేయబడెను.

ప్ర:- క్రైస్తవ బిడ్డలు బాప్తైజ చేయబడినపిదప పేరుపెట్టెదరు తెలియునా?

ఉ:- తెలియదు.

ప్ర:- వహమ్యదీయల బిడ్డలకు పుట్టిన విదారు దిన మలకు నామకరణము జేయదరు తెలియునా?

ఉ:- తెలియదు.

ప్ర:- హిందువులకుగూడ పుట్టిన కొన్ని దినములకు పేరు పెట్టెదరు తెలియునా?

ఉ:- అవును, తెలియును.

ప్ర:- మరియు అతనికి మొదట "కరతపిల్లే" యను పేరు పెట్టబడగా అది హిందువులయొక్క మతమునకు సంబంధించినదని తానట్లు పిలువబడుట కతను ఇచ్చగింపలేదు.

వ్యాయమాత్రి ప్రైవేట్లకు ఆక్షేపణ తీసుకవచ్చెను.

చాదరిగారు:- అది లోకజ్ఞానమునకు సంబంధించిన ప్రశ్నలు, అని చెప్పిరి.

పిదప సాక్షి పరకులచెక్కులందు "రన్నింగ్" అకౌంటు అనునది యుండుననియు, క్రమమదీనను నాతడు అహమదు బాచా కంపెనీ తో చాల వ్యాపారము చేసె ననియు, వాని వివరము లన్నియు అహమదు బాచా అకౌంటుపుస్తకములలో గమనించబడినవియు అహమదు బాచా అకౌంటు పుస్తకములన్నియు క్రమముగా యూరో పియన్ ఫరములలో వలె వ్రాయబడినవియు జూలయి 18 లేక 14 వ తేదీవరకు వ్యాపారము విరివిగా సాగుచుండెననియు అప్పటినుండి పూర్తిగా పడిపోయెననియు ఆఫీసులోని వారందఱు కీ విషయనియు చెప్పెను.

రుక్మమదీన సాహెబు కంపెనీవారు అహమద్ బాచా కంపెనీతో 1918 సం॥ నుండి వ్యాపారము చేయుచుండెననియు మొత్తము వ్యాపారము దాదాపు 2½ లక్షలుండుననియు అందు ప్రతిపద్ధున్న పుస్తకములలో వేయబడినదనియు క్రమమదీను కంపెనీలో అబ్దులకుద్దుస్ అబ్దుల్ జబ్బార్ అనువారలు భాగ్యులనియు 31.12.22 వ తేదీలు బాలన్సు రు 53,090 2.10 లనియు లోను అకౌంటులో డబ్బు చెల్లించినది, హుండీలు చెక్కులు అన్నియు వ్రాయబడియున్నవియు పాత అప్పులన్నియు కొత్తపుస్తక మందు వేయబడినవియు డెబిటు బాలన్సు రు 98,683.0.4 లనియు బుగ్గిను కంపెనీవారు అహమదు బాచాకంపెనీకి రు 2, 12, 936 లు బాకీయుండిరనియు, రుక్మమదీన (3 వయస్సు) అహమద్ బాచాకంపెనీలో నులువ్యాపారము జేసెననియు, అతనికద్దులు మొత్తము ఒకలక్షరూపాయల కుండుననియు అతెక్కుయంతయు ఈ అకౌంటు పుస్తకములలో సరిగా చూపబడి యున్నదనియు, మియాన్ జాన్ కంపెనీవారుగూడ అహమదుబాచాతో వ్యాపారము చేసెననియు.

జఫీర్ అబ్దుల్ గఫూర్ అహమద్ బాచాకు 76,190.9.0లు బాకీపడియుండెననియు, పెద్దపెద్ద వ్యాపారములు రెండుకంపెనీలకు జరుగుచుండెననియు, ఇవ్వలసిన బాకీయంతయు, లోనుఅకౌంటులో చెల్లించబడినందున డెబిట్ అకౌంటులో

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

రెండవ వాయిదా నూలు పంపుట

ఆగస్టునెల 26వ తేదీ మొదలు సెప్టెంబరునెల 15తేదీవరకు కాంగ్రెసుసంఘములసభ్యులు 401మంది న్యయముగా వడికిననూలును పంపిరి. గతనెలలో పంపినవారిసంఖ్యకంటె బిపుడు పంపినసభ్యులసంఖ్య ద్వీగుణమైనది శ్రీమతికమలామణిగారు చెన్నపురినుండి 107వ నంబరునూలు వడికికంపిరి. శ్రీమతి హాజీబు శేషబాయిమ్మగారు నల్లూరునుండి 129వ నంబరునూలు వడికికంపిరి. వీరుపంపిననూలు చాలసన్న మైనరకము మహాత్మునిప్రసంగకు పాత్రులగుటకు ఆంధ్రులు ద్వీగుణీకృత్యాహముతో పనిచేయవలెనని ఆంధ్రభిక్ష రుభ్యాంకి కార్యదర్శి శ్రీయుత గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు నేనుగుంటూరునుండి తంలివార్తనంపిరి.

నిలువ ఏమియు లేదనియు, అహమదు బాచాకంపెనీ గొప్పశ్రీ గుమతి వ్యాపారము జేయుచుండెననియు, పక్షమున కొకతూరి గ్లాగో మా సుకా చ ప్త రు సంచి బిల్లులు వచ్చుచుండెడివనియు, ఈ బిల్లులు మొత్తము 2 లేక 30 లక్షల వియవయ్యుండెననియు, 1920 లేక 1921 సం॥నందు తాను అహమదుబాచాకంపెనీ బ్యాలన్సుక్రీటు తయారుజేసి బాంకుకుపంపిరిననియు, అతని అకౌంటు 14 లేక 15 లక్షల పిలిగలిగియుండెననియు చెప్పెను.

పిదప సాక్షి, హాజీమలాంగ్ అబ్దుల్ రహిమాన్ కంపెనీ మంచి పిలిగలదనియు, దానిని 1906 సం॥ నుండి తానెరుగుదుననియు, దానియొక్క వ్యాపారముఖ్యస్థలములు బెంగళూరు, పెరియమెట్టులందుండెననియు, హోలాపూర్, కాన్పూరులందు వారికి ఏజెన్సీలుండెననియు, 10 లక్షలవరకు వ్యాపారపిలిగలిగియుండెననియు, ఇవియున్న హాల్స్ కంపెనీయున్న అహమద్ బాచాకంపెనీ కమిషన్ ఏజెంట్లుగాగూడ పనిజేయుచుండెననియు, అతెక్కులన్నియు అకౌంటు పుస్తకములందు స్పష్టముగా వివరములతో వ్రాయబడి యున్నవియు ప్రైవేట్ హిందూరెసిడెంట్ రన్నింగు అకౌంటు ఉండెననియు నూలు లోట్లు మొదలగు వర్తకము సాగుచుండెననియు అవియున్నియు కొన్నిలక్షల రూప్యములకు వచ్చుననియు ఇంఫీరియర్ బ్యాంకువారిపద్ధుల ప్రత్యేక మొక అకౌంటుండెననియు ప్రతిపదము చెక్కులు చెప్పుచు పోవుచుండెననియు 31.12.22 నుంచి 31.12.22 వరకు అకౌంటుండెననియు రోజువారీ పుస్తకమందున్న పద్దులన్నియు రెడెబ్బగానికి సక్రమముగా వ్రాయబడినవియు, మే 1,2,3,4,5 తేదీలందు లక్షకు పైగా డెబిటు బాలన్సులు ఇచ్చివేయబడెననియు, 1921 సం॥ పుస్తకములందు గూడ పద్దులు క్రమముగా ఉన్నవనియు జూలై 14 వ తేదీ పిమ్మట వ్యాపారముపడిపోగా పద్దులన్నియు సరిచేయబడినవియు జేప్పెను.

నెం 1 రు అకౌంటులో డెబిటుబాలన్సు రు 7,03,988 లనియు జేప్పెను.

చాదరిగారు వైసదహరించిన పద్దులు వ్యాయమాత్రికి జ్యోతికి జూపెట్టి అహమదుబాచాయొక్క వర్తక బాహుళ్యమును ఈపద్దులు తెలుపుచున్నవని చెప్పిరి. పిదప సాక్షి నిట్లు ప్రశ్నించిరి.

ప్ర:- ఈ అకౌంటుపుస్తకములన్నియు పోలీసువారు స్వాధీనముచేసికొని సెప్టెంబరు 1 వ తేదీ నుంచి వారిఆధీనముందుమోనినారా?

ఉ:- నేనెరుగను.

పిదప చాదరిగారు పోలీసు ఆఫీసరు పుస్తకములుపుచ్చుకొనినట్లు ఇచ్చినరసీదును గ్రాంటుగారు ఒప్పుకొనినపిదక కోర్టులో దాఖలుచేసిరి. 1922 సం॥ అహమదు బాచా డ్రాయింగు అకౌంటులో సెప్టెంబరు 28 వ తేదీన, మార్చి 1 వ తేదీన 4 వేల రూప్యములకు 2 వ తేదీన 5 వేల రూప్యములకు పద్దులున్నవని సాక్షి జేప్పెను.

ప్ర:- డ్రాయింగు అకౌంటు సంబంధించినంతవఱకు బ్యాంకులో డియడబ్బులో చాలకొంచెము తనస్వంతభిక్షులకు గాను భిక్షుపెట్టి మిగతంతయు వర్తకముగొరకే ఉపయోగింపచుండెనని తెలియునా?

ఉ:- అవును.

వ్యాయమాత్రి లాప్రశ్న అడుగవూడదనిరి.

పిదపకోర్టువారు అల్పహారములకై తేచిరి.

కలరామాత్రలు

దబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు నెల రూ 0-6-0.

కలరా పేగులకి 2వదిధమైన అంటుబాధ్యము.

కలరా తగిన కంటికి మందును తినుట అవశ్యకము.

అమృతంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

ఆంధ్ర మహాసభలు

18, 19, 20, ఆక్టోబరు తేదీలందు జరుగును

వైసభల యాహ్వాన సంఘమువారి సాధారణసమావేశ మిం నెల 16 తేదీని మంగళవారమునాడు సాయంత్రము ఆంధ్రవ త్రికాకాశ్యాలయమున రాష్ట్రసభ కాహ్వానసంఘాధ్యక్షు డగు శ్రీయుత గోనుగుంట్ల వెంకట సుబ్రహ్మణ్యముగారి అధ్యక్షతవ్రేంద జరిగెను.

కాబోవు మాసమునందు దసరాపండుగలు 8, 9, తేదీల వరకును జరుగుటచే మండలమునుండి ప్రతినిధులు 10, 11, 12, తేదీ లవ్వటికి చెన్నపురమునకు వచ్చుట యాహ్వానముగా నుండునని అనేకలు తెలిపినందునను, చెన్నపురి కాసనసభ ఆతేదులందే సమావేశ మగుటచేతను సభలను ఆక్టోబరు 18, 19, 20, తేదీలుందు జరుపునట్లు తీర్మానించడమైనది. ఇకమిద మరేకారణమునగాని తేదీలందు మార్పడవని ఆహ్వానసంఘమువారు ఆంగ్రమహాజనులకు తెలియజేయుచున్నారు.

విశాఖపట్నము, గోదావరి, గుంటూరు మండలములవా రింకను రాష్ట్రమహాసభకు అధ్యక్షుల సెన్నికొనకుండుటచే వారు శీఘ్రమే ఎన్నికొని ఫలితములను ఆహ్వానసంఘము వారికి తెలియ పరచవలయు ననియు అధ్యక్షుల సెన్నికొనవిషయము మరొక వారమువరకు ఆపవలయుననియు తీర్మానించడమైనది.

సభలతోడ జరుగబోవు భిక్షర ప్రదర్శనమునకు వలయు నేర్పాట్లను జేయుటకు శ్రీయుత కాశీవాధుని నానేర్వరరావు పంతులుగారి సెన్నికొనడమైది.

మండలసంఘములవా రందరును ప్రతినిధులను శీఘ్రము లోనే ఎన్నికొని నెలాఖరులోపల మాకార్యాలయముజేయూరు న పంప బ్రార్థితులు.

రాష్ట్రమహాసభయందును ఆంధ్ర మహాసభయందును గూడ చర్చింపబోవు తీర్మానములను వ్యక్తులును, సంఘములు ను సాధ్యమైనంతతెగ్గరలో ఆహ్వాన సంఘమువారికి పంపవలయునని కోరుచున్నాము.

మహాసభలను నిర్విఘ్నముగాను జయప్రదముగాను జరిపవలసిన భారము ఆంధ్రమహాజనులదై యున్నది. కాన ఆంధ్రులు తమ సలహాలమాలమునను, వ్యాసముల మూలమునను తెలియజేయు బ్రార్థితులు.

నే. సుబ్బరాయుడు.

సంయుక్తకార్యదర్శి.

ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:- పారసంది రామశాస్త్రిగారు

ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవియగు నన్నయ భట్టాకరు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విశదించి నన్నయభట్టు మాత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర భారతలక్ష్యములను దాహరించుచు వ్రాయబడిన అపూర్వమున వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయ కర్తృకము కావడవారి వాదములన్నియు సక్రమముగా గుంకింపబడినవి భాష నేమగు లెల్లరు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము. తర్జిమా కలపు. - నెల 0-12-0. పోస్టల్ షేజు. మేనేజరు, ఆంధ్రవృత్తి కాకాశ్యాలయము, చెన్నపురి.

భారతశాసనసభ

గౌరవార్థి తీర్మానమంగీకరింపబడుట

అనుకూలురు 71, ప్రతికూలురు 31 మంది.

ప్రశ్నోత్తరములు

ప్రశ్నోత్తరములు

సింహ, సెప్టెంబరు 16:—నేడు ఆసంబ్లి ఆనధికారుల కార్యనిర్వాహకాల ప్రారంభశివము. ఆర్డరు పేరులో ఆనధికార బిల్లులు చాలగలవు. దొరతనమువారికిని ఆలయము బ్యాంకులకును బాంకులకును బరిగిని సంభాషణవిషయమై తమ కేమియను నుండినని చావనులాలుగారికి సర్ బాసిల్ బ్లాక్లెబ్బు గారు సమాధానము చెప్పిరి. అప్పుడు సర్. యెడ్వర్డు కుక్ గారు ఆక్టింగు ఆధికారిగా సభ్యుడుగారని చెప్పిరి.

1924 సంవత్సరపు యిమ్మిగ్రేషను ఆక్టు క్రింద దొరతనము వారెమియను రూల్స్ చేయలేదనియు ప్రస్తుతము అట్లు చేయుట లాభములేదనియు గౌరవార్థి భోరుగారు సమాధానమిచ్చిరి.

ఒక ప్రతినిధిని బంపవలయు ననుసూచనవలన రాజ్యపు కమిటీవారివద్దనుండి బయలుదేరిన చనియు పల్లపుభూములు ప్రత్యేకించు సమాన్య ఇంకను డేలలేదనియు భోరుగారు గౌరీగారికి చెప్పిరి. ప్రశ్నలకు జవాబిచ్చిరి. ఈ విషయము తీర్మానమునకు వచ్చినప్పుడు డిప్యూటీ చీఫ్ బంపుట ఆలోచింపబడును. వలసరాజ్యపు కమిటీచీఫ్ దొరతనమువారికి చేరిన తర్వాత సభవారి కందజేయుటకు అడ్డంకిలేమియు రావని వారభీప్రాయమిచ్చిరి. వలసపోవుపనులయమై యేర్పాటునతీర్మానము విషయమై వలసరాజ్యకార్యదర్శి చెప్పినట్లే సీటి ఉన్నది. కాని ప్రాంతపుల కేసులభవమున గావాలియు యిండియా దొరతనమువారు వారి యాచర్య క్రియను ధారపోయుదురు.

గౌరవార్థి ప్రశ్నయొక చాలమంది శ్రవణాపిరి.

దక్షిణ యిండియాలో వరదలు

సింహ, సెప్టెంబరు 16:—జీలాబీగారు అడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానము చెప్పి సెప్టెంబరు 16 తేదీన వరదలవలన నష్టమును దెలియజేయుచు చెన్నపట్టణం దొరతనమువారి కిచ్చిన టెలిగ్రాముయొక్క బ్రతిని 2 లిమిట భోరుగారుంచిరి. టెలిగ్రాములో యిట్లు తెలుపబడినది “వలసారు, తిరుమనాపల్లి, తంజావూరు జిల్లాలు మిక్కిలి వరదలచే నాశమైనవి. విదుల జిల్లాలు, కర్ణాటకానష్టము, కోయంబత్తూరు, నీలగిరి, నేలము, కర్ణాటకా ఆంధ్రా జిల్లాలు కొంచెము పోడైనవి. ముఖ్యము, లో 20 మంది చనిపోయిరి. నీలగిరి లో 28 భూమి విరిగి పడిపోవుచేత చనిపోయిరి. తక్కినవట్ల జననష్టమున్నట్లు తెలియలేదు. మలబారులో 22000 యిండ్లు, తంజావూరులో 6040 యిండ్లు, తిరుమనాపల్లిలో 7710 యిండ్లు, కోయంబత్తూరులో 6000 ఇండ్లు నేలంతో 1223, కర్ణాటకానష్టములో 364 యిండ్లు, నీలగిరిలో 37 యిండ్లు కూలిపోయెను. తంజావూరుజిల్లాలో 78 తిరుమనాపల్లిలో 80, నీలగిరిలో 1025 పశువులు నష్టమయ్యెను. మలబారు జిల్లాలో 8000ల ఖరీదు గల పశువులు రెండుయేనుగులు చచ్చెను. మలబారులో 20, 000 ఎకరములు తిరుమనాపల్లిలో 11, 800 ఎకరములు తంజావూరులో 8340 ఎకరములు గల పంటపొలములు నాశనమయ్యెను. 71000 కలములు యింకా తోకపైబడినవి. నేలములో లక్షన్నరూపాయల విలువగల పంటప్రదేశము నాశనమయ్యెను. నీలగిరిలో 340 యెకరముల భూమి కౌశిపండు భూమియు, పల్లపు వరిపొలము లన్నియు కర్ణాటకానష్టములో నాశనమయ్యెను. 6000 ఎకరములు మలబారులోను, తిరుమనాపల్లిలో 8919 ఎకరములు, తంజావూరులో 824 ఎకరములు, సస్యమునకనుపయోగముగా గావింపబడినవి. 60 ఎకరములు తిరుమనాపల్లిలో వరదలచే తుడిచిపెట్టబడినవి. మలబారు కోయంబత్తూరు నీలగిరిలు తంజావూరు తిరుమనాపల్లిజిల్లాలలో బాటలు నీటిపారుదలకొరకు గావింపబడినవహయములు (irrigation works) చాలనష్టము నొందెను. కొలరూనునది నంతేన పూర్తిగా నాశనమయ్యెను. రోడ్ల మరమ్మత్తు కొరకు 30 లక్షలు కావలసియున్నది. కావేరీగట్టు చాల తోట్ల తగిలిపోయెను. కావేరీగట్టు వెంటనే పూనుచేయనియెడల తంజావూరుజిల్లాలో చాల క్లిష్టపరిస్థితులే వచ్చును. వెంటనే పూనుచేయుటకు 18లక్షలు ఖర్చుఅగును.

క్రిమినలులా సమగ్ర చట్టము

గౌరవార్థి క్రిమినలు లాసవరణ చట్టపుబిల్లును రద్దుచేయగోరుట

సింహ, సెప్టెంబరు 16:—క్రిమినలు లాసవరణచట్టములో రెండవభాగమును రద్దుచేయుట కాలోచించుటకు గౌరవార్థి తమ బిల్లుకు ప్రతిపాదించిరి. నిర్బంధ శాసనవిచారణసంఘము జూలై 26 క్రిమినలు లా చట్టమును ఖండించినదియు 1928 సంవత్సరము డిసెంబరులో ఆసంబ్లి వారు దీనిని రద్దుచేయదని కమిటీవారు దలచినదియు గౌరవార్థి చెప్పిరి. సాక్షాత్త చట్టనిబంధనముల ప్రకారము కుట్ర చేయువారిని బంధించి శిక్షింపవచ్చునని ఆయనవచ్చుకము. కార్యనిర్వాహపు వర్గమువారి కాఖిగా నుండిన ప్రాతశాసనసభ 1908 సంవత్సరములో నీ శాసనమును ఆమోదించెను. ఈ తీర్మానమును సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ మద్దతుగా గౌరవార్థి ప్రతిపాదించిరి. తమ అనుభవములపలనను సాంప్రదాయములవలనను మామూలుచట్టములు తీసివేయబడి ప్రత్యేక శాసనముల మూలమున అధికారవర్గమునకు ఎక్కువ అధికార మిచ్చుట తమకిష్టమేమింతమాత్రమున లేదనిరి. కాని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వములో గాని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము కాకపోయినగాని సాధారణచట్టములు లా ఆర్డరులును, రక్షించలేనప్పుడు మరి కొన్ని మార్గము లవలంబించవలసి ఉన్నదని ఒక ముఖ్య శాసనమునిర్వహించువారికి చెప్పియున్నది. ఈ చట్టము 1908 సంవత్సరములో చేయబడినది. అప్పుడు వంగదేశములో ఆరాజకమున్నదని యెవ్వరును వాదించలేదు. కఠిన శాసన సంఘమువారి రిపోర్టునుండి యీచట్టము రద్దుచేయుటకు కాలము ఆసన్నము గా లేదని యెత్తిమాపెను. మరెందుకాని వ తేదీని వెనుకటిశాసనసభ యీచట్టమును రద్దుచేయుటకు నితరకారము. ఈచట్టము ప్రాతశాసనసభవారిచే గాక యీ నూతన సంస్కారములవలన స్థాపించబడిన ఆసంబ్లి వారు కూడ సంగీరించినట్లు వారు వెనుక రద్దుచేయుటకు ప్రోత్సహించుటచే దెలియచున్నది. సర్ మాల్ కం హై లి గారు నేరము చేయు నుద్దేశ్యముతో సంఘములు బయలుదేరుచున్నవని యీ బిల్లు విషయమై మాట్లాడుచు దెల్పిరి. ఇది వింతగా నుండును కాని ఆయన కడచిన డిశంబరు నుండి జరుగుచున్న దానినిబట్టి రుజువు గలదనిరి. 14 వ డిశంబరు తేదీన డి. వి. రైలుకంపెనీవారి 17000 లు బండిపోటు తొంగు దీనిని నిబంధించిరి. 10 దినములకర్వాత పిస్తోళ్లు తోటలును దొంగిలించిరి. అవి యీ దేశములో దొరకనందున దిగుమతి చేయబడినవి తెలిసికొనవలసి ఉన్నది. అపాయమంతయు దీనిలో నిమిషియున్నది. 14 వ జనవరి తేదీన కలకత్తా పోలీసు కమిషనరుగారిని పోరపాలుబడి డే అనువాడు చంపబడినది. ఈపోటా కూడ దిగుమతి యైనదియే. 15 వ మార్చిలో ఆటబాంబులు గాక అపాయకరమైన బాంబులు కనుగొనబడినవి. బాంబులు తయారుచేయుటకు నిపుణులైనవారు వీనిని తయారుచేసిరి. మార్చి నెలాఖరునకు కలకత్తాభిరములో పోయిన పిస్తోళ్లు పట్టునడిచిరి. కమిషనరుగారి మోటారుబండి రంగునంటి రంగు గల మోటారులో బోవుచుండగా బ్రూసుగారుమీద బాంబు పేల్చబడినది. ద్రోహకుడు కమిషనరుగారిని చంపదలచెను విప్లవకర ప్రయత్నములు పోలీసువారిని జంతువులు ప్రోత్సహించుచేయుటయందును భయోత్పాతము చేయుటయందును ఉద్దేశ్యమును బుట్టించుచున్నవి. లార్డు క్లిప్టనుగారి ఉపన్యాసములోని కొన్ని నింద్యవాక్యములను ఖండించుటకై చేయబడిన సభయందు నిపత్రములు వాచుటగా పంచిపెట్టబడినది. అనుభవమువలన వెంటనే యిట్టిప్రయత్నము

రాజ్యపు ఆపదలనుండి రక్షించుటకు గాను రోలక్షలు కావలయును. విద్యార్థుల మెంబరుగారు వరదలచేపడిన ప్రదేశములు చూచుటకొరకై కమిషనరు గారిని నియమించిరి. నిర్మాణమునకు పట్టు పట్టుల వారికి కావలసిన సిబ్బందిని కూర్చుటకు ఏర్పాటులు చేయబడుచున్నవి.

లు పంచిపెట్టబడిన తర్వాత నేరములు జరుగునని దొరతనము వారి యెడల. ఈ సంఘటనలన్నియు మీరు ఆలోచించుటయు నవసరము. స్వరాజ్యవాదినాయకుడగు సి. ఆర్. దాసుగారు గవర్నమెంటువారు తలచుచున్న దానికంటె విప్లవకారులవలని భయ మెక్కువై యున్నదని క్రొత్తిగా మీరు ఈమధ్య వార్తాపత్రిక అభ్యర్థి కొకనికి తమస్నేహమెంటులో చెప్పిరి. కనుక సభకుల కందరకు ఎవరియందు విశ్వాసమున్నదో ఆయన దొరతనము వారనుకొనుదానికంటె ఎక్కువయిన భయమును పుట్టించు వావాతావరణ మున్నదని తెల్పెను. సాధారణశాసనము కట్టి నేరమును అణచుటకు జాలవు. ఉపపాదకుడు దొరతనమువారికి వేరు గత్యంతర మేమియును నూచించుటలేదు. లా ఆర్డరులకు భాధ్యతగల దొరతనమువారి శిక్షప్రతిపక్షముచేయుట కిచ్చగించురా? పరిస్థితులు క్లిష్టమైనప్పుడు పయోగించుచున్నామని సాధారణశాసనములకును యిట్టిచట్టములు మధ్యస్థములు. ఈచట్టము క్రమముగా నుపయోగింపబడుటలేదను వాదనము అట్టిచట్ట ముపరములేదని నూచింపవలసి. సభవారు లా ఆర్డరులకు బాధ్యత వహించెదరేని అట్టి శాసనమును రద్దుచేయుటకు యిష్టపడదు. గౌరవార్థి తీర్మానము సభవారంగీకరించినయెడల గొప్పభాగ్య సంగీరింపవలసినవారయ్యెదరు.

అభయంకరుగారు

డాక్టరు గౌరవార్థి సవరణ బలపర్చుచు క్రిమినలు లా సవరణచట్టముయొక్క తత్వము మిక్కిలి ఏర్పాటుయినదనియు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిని న్యాయశాఖవారియొక్క అధికారమును బలపరచుటగా ఆక్రమించుకొని ఉపయోగించుకొనుననియు అభయంకరుగారు చెప్పిరి. యిండియాకును యింగ్లాండునకును పోలికలేదనిరి. యిండియాదేశములో కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు పజలకు బాధ్యులు కాకపోవుటయేగాకవారిని నీచముగాకూడ కాతురు. ఇంగ్లాండులో కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి కిచ్చిన ప్రత్యేక అధికారము లిచ్చుట నియ్యగూడదు. అట్లు యిచ్చుటచే తిన్నగా నుపయోగించక పోవుటయేగాక తప్పుగాకూడ నుపయోగింపవచ్చును. అధికారవర్గముగారు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ యంతటి నాయకుని అరెస్టు చేసి తెయిలునకు బంపిరి. ఈలా యెవరికొరకు ద్వేషించునో అట్టిగుంపునకు పండిత మోతీలాలుగారు చెందరని నాయభీప్రాయము. ఆయనను నెహ్రూగారు ఈ శాసనమువలన ఆరమాసములు శిక్షననుభవించిరి. సభవారు వడ్డీకుచుగారి వాదమును నిరాకరించెదరని లెచుచున్నాను. అట్లు చేయనియెడల స్వరాజ్యయాక్రమ బయలుదేరుటకు సభవారన్నవారి వార్యభిప్రాయము.

అమరనాథ్ దత్తు

వారి యిష్టానుసారము మామూలు నేరములకూడ భోలీనువారు రాజ్యాంగవాదన లన్నవని పసిగట్టి రంగుబూనడరని దత్తుగారు చెప్పిరి.

యు. పి. అధికారసభ్యుడు హూముగారు గవర్నమెంటువారు క్రిమినలులకు పరిశీలకుల డీకొనుమన్నారనిరి. తామును మరికొంతమందియు ప్రజాభిప్రాయము ప్రకారము చూపిన ఆఖరు సదుపాయమునకు భయభ్రాంతులైతిరనిరి. దొరతనమువారి హస్తగతమైయున్న శత్రువుల నూడబెరుకుటచే చాల అపాయము వాటిల్లును. ఉన్న తోడ్కొంగులు మ్రొందపుల హస్తగతమును చుండుటచే పాడుకూడ లా ఆర్డరులను రక్షించుటకు అధికారముండవలయును. కొంతమంది ఆప్తులన శిక్షననుభవించుచున్నవారి విడుదల గోరుచున్నారు. విడుదల కాబడిన వారందరిని సహాయులుగా చేసికొని తిరిగి దొరతనమువారిమీదకు దండెత్తుదురు.

కెపెను హీరాసింగు గారు

సామాన్యశాసనములు ప్రాణమును ఆస్తిలను రక్షించలేక పోవుచున్నవి. కనుక గౌరవార్థి తీర్మానమును నిరాకరించవలసినదని హీరాసింగుగారునిరి. పాంచాలము వీరులభూమి వారివృద్ధు రాజ్యాంగమునందు పాల్గొనుటకు ప్రారంభించుచున్నారు. అట్టివారు అనుభవించుచున్న రక్షణకు కారణము. చట్టము. అట్టిచట్టమును రద్దుచేసినచో సప్తమువాటిల్లును; సామాన్యముగా ఈచట్టము పంజాబులో అమలులో లేదు. అక్షులలో నున్నప్పుడు తీవ్రచర్య జరిపెను.

పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు హోంమెంబరు చెప్పియున్నట్లు వంగరాష్ట్రములో జరుగుచున్న బండిపోట్లు, హత్యలు ఈనిరంకుశశాసనమును రద్దుచేయుకుండ నిల్పుటకు తగిన సమర్థతను కాదు. సామాన్యచట్టమాలమున యీనేరము అణచుట సులభము. వేలకొలది వంగరాష్ట్రకాంగ్రెసు విప్లవకారులు ఈచట్టముమూలమున బంధించ

బడిరి. ఈచట్టము నాధారము చేసికొని పంజాబులోని దొర ద్వారా ప్రబంధక కమిటీ ఆన్వాయమైనవనియు, ఆన్వాయమైనవనియు, చాటింబిరి. ఈరెండు కార్యములను మాల వ్యాపారులు ఖండించిరి. ఈశాసనము గౌరవముగాను వ్యాయముగాను ఆచరణలో తెల్లబడినది తెల్పాలరు. ఇట్టిశాసనము క్రిందితముగా చట్టపు పుస్తకమునుండి రద్దుచేయవలయునని ప్రతిమంది దొరతనముయొక్క సూత్రములను దెల్పుచున్నవి. సచివాలయ సెలెక్ట్ వాడ్ గారు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారి కట్టి అధికారావశ్యత ఉన్నదనియు కాని వారాశాసనమును వ్యాయముగాను పయోగించికోలేదో అని పరీక్ష చేయుటకు వ్యాయకాఖి బారికి సందు నియ్యవలయునని సెలెక్టరుగారు నుడిచిరి. దొరతనమువారు తాను నూచించినవిషయమున కొప్పికొనినచో ఈ శాసనము నిల్పుట కేమియు అభ్యంతరము లేదనిరి.

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

సకల చిరుముఖాలుగారి నూచనము తీవ్రముగా ఖండించి హాంమెంబరుగారియొక్క తియ్యని వాదములన సభవారు పారపాటుపడవలసి నెహ్రూ గారు నిరసిరి. సామాన్య శాసన మన సేమి అసాధారణశాసన మన సేమి? సాధారణ శాసనములన సేరముల నోచలేక పోయితిమని దొరతనమువారిని సభ్యులు దొరతనమువారు పరిపాలనజేయుటయందు చేతకాక పోయినని అర్థము. (హార్షధ్వనులు) అంతియకాక వారు చట్ట నియమములను ఉల్లంఘించుటయందు లైసెన్సుకాలయనని గోరుట అంగ్లేయ శాసన శాస్త్రముయొక్క తత్వమునకు నెహ్రూగారు స్త్రోతము చేసి అట్టి మంచి శాసనములను ఈ శేశములోనికి దిగబడి చేరియు అంగ్లేయోద్యోగులు చక్కగా రాజ్యపరిపాలన జేయలేక పోయినచో వెంటనే యింగ్లాండు నుండి వెళ్లి బ్రయాణము కమ్మనెను. ఈ చట్టము విప్లవకాచే రులమై నువయోగించుట కుద్రేకింపబడినదని దొరతనమువారు పూవాదము మిషగా నిజముగాదనిరి. దొరతనమువారి శాసనమును పరియోగపనికి కావలయుననికోరుచున్నారు. ఇదిదరలో రద్దుచేయబడిన శాసనభాగములన అరాజకము నణచవచ్చు నుగాని రెండవ భాగములన యేసంఘమైనను ఆన్వాయమైనవని దెల్పవచ్చును. అరాచకవాదులసంఘము లెవ్వరికైనను చెల్లియునా? తెలిసినయెడల దొరతనమువారు చట్టవిరుద్ధమైన సంఘములని చాటిసంతమాత్రమున వారు వారిపనులను మానుదురా? విదేశపాలనపద్ధతి శేశానిష్ఠదాయకము. ప్రజల అభిప్రాయ పరిధిముగా దొరతనమువారు పరిపాలన సల్పదలమనున్నారు. వారెట్టి కఠినశాసనములను తయారు చేసినను అరాజకమును ఆచరణలేదు. దొరతనమువారికి సేవసంకేతం అరాజకమాచన లెక్కువగా నున్నవని దాసు డిప్టీ మెంటులోని ప్రతిపక్షమును తాను నిజమనిదెల్పెను (నవ్వు, వినుడు) "మీరు వినక జాగ్రత్త తీసికొననియెడల బిల్ షా ఉదయము మీరు నిద్రనుండి మేల్కొనిచి నప్పటికి శత్రుత్వయు కట్టచేసినదని మీరు తెలిసికొనదరని నేను చెప్పచున్నాను. అప్పుడు యేమిచేయుటకుమికు తెలియదు. (హార్షధ్వనులు) నేను సహేతుకముగ దెల్పచున్నాను. నాదేశస్థుల శ్రావణోన్మాదులను. అరాచ, పు అలలపాటు పోటు నాకు దెలుసును మీకెంతశాసనములు అరాచకమును అణచివేయు ననుతలంపు సత్కర్మనుకు మిక్కిలియారము. తన దౌర్జన్యరాహిత్య ఆచార గాన్వాయములన మహాత్మాగాంధీ పూర్తిగా అరాజక సేరములను అణచెను. మీరే అతని అధికారము నాశనము జేసిరి. మీరే దాని ఫల మనభవింపవలసి యున్నది".

సామాన్య శాసనమును అసాధారణ శాసనమును జంటగా నుపయోగించవలయుననిన అభిప్రాయమును ఖండించెను. సామాన్య శాసనము వచ్చినప్పడు అది యింగ్లీషు ఆచారము. యీచట్టమునకు బదులు మరయొక లేదియు యివ్వబడదు. ఈచట్టము అరాజకులమీదకాదు. కాంగ్రెసు వాదులమీదకైన పయోగింపబడుచున్నది. ఈచట్టము యింగ్లీషు శాసనతత్వ నిరూపణమునకు ఒక గొప్ప కళంకము. ఇదియింగ్లీషుజాతివారికి ఒకమచ్చ. ఈశాసనముతనపరగజాలలోగాని మరియొక పరగజాలలోగాని యేపరగజాలలోగాని ప్రములోనికిరాబడవని ప్రకటన గావించబడినప్పడు దానిని ఉల్లంఘించుట తన విధికృత్య మనియు దానట్లుయీ శాసనమును ఉల్లంఘింపమని ప్రేరేపణచేసెద ననియు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు దెల్పిరి. (ద్విర హర్షధ్వనులు చెలరేగెను)

ఫటర్లీ సార్ల శామికనభ్యర్థన

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ప్రస్తుత వైఖరిలో దొరతనమువారిచే బంధింపబడెను. (వత్స) 1921 సంవత్సరములో ఆయన చట్టమును సుల్లంఘించెను. ఇక ఆయన సుల్లంఘింపకు.

కనుక ముందు పండితునిమీద న పయోగించెదరని అభిప్రాయముతో నీశాసనమును ప్రోత్సేయవలెను. శాస్త్రజ్ఞులైనవారిచే యేర్పాటు గాబడినచట్టము నియమబద్ధమైనదై శాసనయోగ్యమైనది. యద్ధ సమయములో అరాజక సేరములు తగ్గినవి మహాత్మా గాంధీగారు రంగములోనికి రాకముననే అట్టి సేరములు తగ్గినవి. యిప్పు డా య న అట్టి సేర ము ల ను ఆణవవచ్చును. అసాధారణ శాసనప్రయోగము కష్టమైన ధర్మయు అతిభాగ్యతాయుత మైనదనియు అధికారులు చీటికి మాటికిని యీ ఆన్వాయబామును వదలనియు కార్యనిర్వాహకముం దనుభవము గలిగి చెప్పేకి వాగ్యము లివి అని పారిశ్రామిక సభ్యుడు ఫటర్లీ గారు దెల్పిరి.

జిన్నాగారు

అధికారల స్నేహములనను మాటమిలోను వచ్చిన ఆల్పాంతమైన వ్యాయశాస్త్రమును చుట్టి గారు మరచిన జిన్నా గారు నిరి. చారిత్రయం దంతపాండిత్యముగల చుట్టిగారు లేచి యిట్టి నిరంకుశశాసన మననరమనియు గావతననియు గోరుటకు జిన్నాగారు హాశ్యర్యపడిరి. వంగ గాన్వాయ అరాజక అంతోశనముయొక్క చరిత్రమును దెల్పి దేశీయ సంరక్షణ శాసనప్రయోగములన సేరములు లేవని దెల్పుట కేవలము సత్కర్మమును దూరమని దెల్పిరి. దేశసంరక్షణశాసనము అందరి శాసనసభ్యుల ఆమోదమును బడసెనని ఫటర్లీగారికిజ్ఞప్తి కదెచ్చిరి. వీరి ఆమోదనయే కానియెడల అది సభలో నిరకరింపబడెడిది. అధికారులకు గుణపాతముగా నుండవలయును, అ అర్థరు లెట్లు కాపాడుట? ప్రజల అభిప్రాయానుసారముగా శాసనములను నిర్మించియూ లేక తమయిచ్చను ప్రకారము శాసనములను గాల్పించి యూ పరిపాలన సల్పుట? ప్రజాభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగా దొరతనమువారు శాసించినచో వారెన్ని కఠినశాసనములు శాసించినను విప్లవము నణచలేదు. విక్టోరియా రాణి రాజ్యాధికారమును పూనినది మొదలు 1906 సంవత్సరమువరకు మున్నుకొక్క విప్లవ కారణములన నొక్క సేరమైన జాగ్రత్తను గావించుచున్నదాయని జిన్నా గారు డిగిరి విప్లవోద్యమమునకు గావించెమి? ప్రజల వ్యాయపాక్కులను బురాక్రసి హరించుటచే యిట్టి ఉద్యమములు బయలుదేరుచున్నవి. విప్లవమునకు దొరతనమువారే తల్లితేరు. వారి కున్న స్నేచ్ఛాదర్శములకు తావిచ్చుటలేదు. తాను సర్ చి మ ను లా లు గా రి నూ చి న ల నంగీకరింప న ని యు పూ ర్తి గా యీ శా స న ము ర ద్దు కావలసినదియు జిన్నాగారు దెల్పిరి.

"ప్రజల భావము ప్రకారము జరుపుడు. వారి భావముల ప్రకారము నడుపుడు. వ్యాయమైన వారి ఆచరణములను ఆచరణలోనికి దెండు. అంగ్లేయులు తమ శాసనములకొరకు తక్కువగా గావించి, ఆపసర మైనయెడల అట్టి శాసనములను పరిపాలనమును ఈదేశములో నుంచుటకు వానిని రక్తపాతము గావించుటకు నేను జంకను" హర్షధ్వనులు)

కర్నలు క్రాంత్యు

సభలో నెవ్వరును అరాజకమును ఖండించిరి కారని కర్నలు కాగర్లుగారు వాపోయిరి.

డాక్టరు గౌరుగారి సమాధానము

చర్చ అయినతర్వాత డాక్టరు గౌరుగారు సమాధానము చెప్పెను పంగదేశములో సంఘ మేదేని శాసననిబద్ధమైనది కాదని నేడు చాటించివా యని అలాగే ముడ్డిమెనుగారి నడిగిరి. అందుకొరకు చట్ట మనుపయోగమునిరి.

సర్ అలగౌండ్లగారు సమాధానము

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి వాదనములన అరాజక ఉద్యమమున్నదనియు అది యినిరపరగభాలకు ప్రాక వచ్చుననియు దెలుపుచున్నది ముడ్డిమెనుగారు దెల్పిరి.

లా ఆర్డరులను గాపాడుటయందు దొరతనమువారు తమ ముఖ్యవిధిని నెరవేర్తురనిరి. దేశసంతోషమును ప్రశాంత స్థితిలోనన్నదని గౌరుగారు దెల్పుటచే తాము పంగరాష్ట్రములోని సేరములు, బంధపాటు, ఆయుధములు మొదలగు వానిని తేల్చివలసిన దిన్నని ముడ్డిమెనుగారు దెల్పిరి. పరిశీలులు తీవ్రప్రూపమును దాల్చినచో దొరతనమువారు మార్షలు లా పాటింపవలసి వచ్చును. ఆచరించినది నాయభిప్రాయము కాదు. అన్ని రంగులకే అట్టివేయునుగాని అదివ్యాపించి నాశనము చేయబోవునప్పడు ప్రయత్నము చేయననిహోము చెంబరుగారునిరి.

పటేలుగారు— దేశసేవాగ్నిని మీరు దేశసేవాగ్నిని మీకు అణచెదరా!

హాంమెంబరుగారు— దేశసేవాపరాయణము గల హిందూదేశము నాక్ష్మి మేగాని అరాజకమైన హిందూదేశము నకు నేను సమ్మతించెను.

ప్రారంభించి మాట్లాడుచు చిరుముఖాలుగారు నిరూపించిన నూచనము దెల్పి దొరతనమువారు దానిని ఆలోచించెదరనెను.

శాసనవిరుద్ధము లైనవని ప్రకటించిన సంఘములవారు వ్యాయ కోర్టులలో వాదించుచుటకు అధికారమిచ్చుశాసనమును దొరతనమువారు శాసించుటకు వాగ్దానము చేయకలయు ననిరి. అట్టి వాగ్దానమునుట్టి తమవోటుచేయుటకు ననిరి.

తాను యిండియా దొరతనము వారివిషయమై సంప్రతింప లేదనియు, అందుచే వాగ్దాన మియ్యలేననియు దెల్పెను. ఆ యి న ప్ప టి కి ని వారి నూ చ న వి ష య మై దొరతనము వారు ఆలోచించెదరు. సభ్యులు జెదరించిరి తా ననుకొనుటలేదనిరి. వారిపనులన్నియును మేల్కొలుపులుగా భావించెదననియు అట్టి గట్టి అరాజకపు సేరములు జరుగుచున్నప్పుడు దొరతనమువారిచేత నున్న ఆయుధమును క్రింబడవేసెదరా యని ముడ్డిమెనుగారునిరి.

అది ఆయుధమే కాదని నెమ్మదిగా మోతీలాలుగారివా క్యము వివరణ.

అది ఆయుధమని తమ అభిప్రాయకనియు పండితుని అభిప్రాయములో కాకపోవచ్చుననియు దెల్పెను. రహస్యపు సంఘములను అశాస్త్రీయములనియు వ్యాయనిబద్ధమైనవి కావనియు ప్రమరించుటకు వీలులేకపోయినప్పటికిని శత్రువుతో రుటకు బ్రయత్నించుమన్న యితరసంఘములవారిని అణచవచ్చుననియు వారి అభిప్రాయము.

పటేలుగారు— కాంగ్రెసు విచ్ఛిన్నభటు లనియు మీ అభిప్రాయము.

హాంమెంబరుగారు— కాంగ్రెసుక్రీడు దౌర్జన్య సూత్రముగా మాల్పినయెడల ఆటులే. శాసననిబద్ధముగాని సంఘమును విచ్ఛిన్న పర్చుచు శాసనములోని కొంత భాగము చదివి అది వ్యాయమయిన నిరూపణము గాదాయని సభికులను మడ్డిముగారు అగిరి. మాసాత్మకులు భయభ్రాంతులగు జేయబడి చంపబడుచున్నార. మా శత్రుపాలకు కమిషనరుగారిని చెట్టికుక్కను దరిమిట్టు చంపుటకై జేటాడుమండగా నేను ఊరక మామమండెడిదా? రివాజులు ధరించి దేశములోని వారలను భయవిహ్వలమానములను గావించుచుండగా నేను నిలబడి మామమండెడిదా? అట్లు చేయను. నేను యిండియాదొరతనమువారి సభ్యుడనుగా నున్నంతవరకు నిస్సహాయునివలె నూరకుండను. (హర్షధ్వనులు) అప్పుడు సభవిభాగమైనది. డాక్టరు గౌరుగారి తీర్మానమునకు 71 వోట్లును వ్యతిరేకముగా 81 వోట్లును వేచేయబడినవి. అనధికారసభ్యులు హర్షధ్వనులు చేసిరి. కడపారి లిల్లు సభలో జరుపుచు ప్రారంభముచేయుటకు గౌరుగారు కోరిరి. కాని 23 వ వేదించరకు నిలిపివేసిరి.

అప్పుడు సర్ అలెగ్జాండ్లను మడ్డిముగారు లేచి దైన్యముతో భూపేద్రనాధిపానుగారి మరణవార్త దెల్పిరి. వారు భూపేద్రనాధిపానుగారిని స్తుతించిరి. సర్ శివస్వామిఅయ్యరు, జిన్నా, నెహ్రూ, అబ్దుల్ కాసీము, లిండ్సే మొదలైనవారు ఈ స్తోత్రపాఠమున కంగీకరించిరి. రేవటివరకు అసంఖ్య నిల్పి చేయబడినది. (అ. వె)

లీ సూచనలు

ఆంగ్ల హైందవ పత్రికల వ్యాఖ్యలు

కలకత్తా, నవంబరు 15- లీ సూచనలు అసంఖ్యవారిచే నిరూకరింపబడిననందర్భమున బల్లికుసర్వన లవిర్పాడుతున్నత్రయోదాయకమునకు నుసి సదుపాయము లాగుచు విషయమున అసంఖ్య నాయు ధారాగామైన చిర్యదీసికొని సానుభూతిని కన్పరుచుకొన దగినవి యలనియు అందుకు బదులుగా సభ ఆవిషయమున ప్రతిఘటము సల్పెననియు వారిజడములన లాభింపలేదనియు 'స్ట్రీటు మెను' బర్త్ ప్రాయమున్నది. రాజ్యాంగ పక్షము ధూలో సమాజకేమై యిండియాన సర్వమువారి కేటములు లీ సూచనల ప్రకారము హెచ్చుచేయుబడితుండును యికముందు యింగ్లాండు నుండి వాడు దిగుబడికాకుండ చేయుటకును బ్రయత్నములు నూపుచున్నప్పుడు డిల్లీ, కోహ్ ములలో హిందువులు ముద్దీకరలలు జరుగుచున్నవని "ఇంగ్లీషు మెన్" పత్రిక నూపుచున్నది. సర్వములలోనున్న క్రిటికను ఉద్యోగు లందరిని దీని బలంతో హిందూదేశమునిబట్టి ము యేమి సభ్యులమీద అనుభూతిక ప్రకృంతుచున్నది.

స్థానిక వార్తలు

తపాల నోటీసు:—కొలంబోమిదుగా దక్షిణ ఆఫ్రికాకు బోయెడి టపా జనరలుపోస్టాఫీసువద్ద కేపు సాయంకాలము 6-25 గ మా యజుడును.

లా కాలేజీ:—మదరాసు లా కాలేజీ మైకల్ కు సెలవులకుగాను నిన్న సూయబడెను. మరల ఆక్టోబరు 2వ తేదీన తెరువబడును.

వేదాంత ఉపన్యాసము:—క్వాట్రీ సప్రాజు హుస్సెను గారు ఆరిపురు మహమ్మదీయ ప్రచారకులు వేదాంతములను గూర్చి బ్రక్రయ్యడి పేరాహలనందు కేపుసాయంకాలము 5-15 గ ఉపన్యసించెదరు. గౌ॥ వ్యా॥ వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారు అధ్యక్షులు నుందురు.

రాకపోకలు:—కొల్లెంగోడు రాజాగారును ఫి మరీ ల డైరెక్టరు సుందరిరాజుగారును నేడు చెన్నపురివచ్చిరి. సామ్రాజ్యశాసనసభ్యులు ఆర్ కె. మణ్నియం చెట్టిగారు నేడు సిఘానుండి వచ్చిరి.

టి. వి. శేషగిరి అయ్యరుగారు వరదల సహాయసంఘము అధ్యక్షుడు గొన్నరాత్రి ఆయాజిల్లాలు జూడబోయెను. సర్. టి. దేశికాచారిగారు నిన్నరాత్రి సిఘాబోయిరి.

గృహముకూలి చచ్చుట:—నెడుదయం వనకు వాకం బ్రహ్మీము వీధిలో ఒక నూతనగృహమునిర్మాణము పూర్తి అయినపిదప కప్పను, ఆనుకొనియున్న ఒక స్తంభమును బయటకు లాగుచుండగా మైకల్ పూలి క్రిందబడెను. మేస్త్రీ వాడు దానిక్రిందబడి చనిపోయెను. నిచ్చనబట్టియున్న ఒక బాలునకుగూడ అసాయముకలిగెను. చగ్గరనున్న ఏజంటు మరియిరువురువెంటనేబోయి కళేబరములనుబయటకుదీసిరి. మేస్త్రీ వాడు మరణించెను. బాలుడు ఆస్పత్రియందు చికిత్స గావించబడుచున్నాడు.

మదరాసు ప్రజారోగ్యసంఘము:—పై శేరుతో నోక సంఘమును మద్రాసులో స్థాపించుటకు కనివారము 20 వ తేదీ సాయంత్రము 4 1/2 గంటలకు రివల్యూషననునందు, కార్వోరేషను ఆరోగ్యశాఖాధికారి యగు డాక్టర్ రాఘవేంద్రరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద జరుగును. సంఘాద్దేశములు, నియమావళి, ఉద్యోగియుల నియామకము, చర్చింపదగిన ఇతర విషయములగుగూర్చి చర్చ జరుగును. ప్రజారోగ్యముపట్ల నభిమానముకలవా రెల్లరును విచ్చేయ బ్రార్థితులని కార్యదర్శులగు డాక్టర్ సదాశివన్, సి. యస్. గోవింద పిళ్లగార్లు ప్రకటించుచున్నారు.

బల్లారి కూలీలు

అస్సాము నుండి తిరిగివచ్చుట

మదరాసు ప్రభుత్వమువారు యాదిగువవీరిని ప్రకటించిరి:—

మదరాసుకు జరగానిలో కొన్ని జిల్లాలనుండి అస్సాముబోయిన కూలీలు తిరిగివచ్చుమన్న విషయమును గుర్తించి, గతర్న మెంటువారు యాదిగువప్రకటన గావించు చున్నారు. ఈవిషయమున మదరాసు ప్రభుత్వమువారు అస్సాము ప్రభుత్వమువారితో సంప్రదించియుండిరి. చివరకు చెల్లనకుంపు 800 వంశి కూలీలను టిడిప్రీక్టు లేబరుశంఘమువారు 12 వ తేదీన విడిచిపెట్టిరిని తెలియుచున్నది. (ప్రభుత్వప్రకటన)

వేలం నోటీసు

లాభమధికము, మించిపోవును, త్వరపడును
12 క్రొత్తగ్యానులు, స్టాండులు, పంపులు, 2 ఆక్రీసోడావాటగు మిషనులు, సిలెండర్లు, పంపుపిల్లర్లు, సోడాబట్లు, బండి, పెద్దకేసులు 2 గంటాలు ది 21-9-24 ఉదయమున గోదావరిజిల్లా పెద్దాపురంలో వేలంవేయబడును. అన్నియు క్రొత్తవి. ఆక్రీసోడావాటగు మిషనులు వాట్లంతల అనియే బుడ్డిలోనికి నీరునింపుకొని గంటకు 200 బుడ్లు రయాడు చేయును. వి. రామమూర్తి, పెద్దాపురం.

నెంట్ తామస్ మాంబునందు ఘోరహత్య

ముగ్గురు స్త్రీలను తుపాకితో కాల్చుట

హంతకుడు తప్పించుకొని పారిపోవుట

నిన్నరాత్రి నెయింటు థామసు మవుంటు రైల్వేస్టేషనునందు జరిగిన అత్యంతఘోరమున హత్యలు ప్రజలందరిమీద మగు కలవరమును గలిగించెను. రాత్రి 8 1/2 గంటలకు, రైల్వేస్టేషనున కేరురుగనున్న గుడ్డుపెట్టెనందు వసించుచున్న అసిస్టెంటు స్టేషనుమాస్టరుయొక్క భార్యను, మేనకోడలుని, తల్లిని ఎఫ్కో రివాల్యరుతో కాల్చి పారిపోయిరి. దోపి ఇంకను పట్టుబడలేదు.

అసిస్టెంటు స్టేషనుమాస్టరు గురురామకృష్ణన్ గారు, నిన్నటిధనమురాత్రి హ్యాటేయగుటచే తన బసనండి స్టేషనులోనికి వచ్చెను. గృహమునందు ఆతని తల్లియు, భార్యయు 9 గెలగర్మిణిగానున్న మేనకోడలు ఆమె పిల్లలును గలరు. 8 1/2 గంటలకు చెన్నపట్టణమునండి బోటుమెయిలు స్టేషనులోనికి వచ్చెను. మెయిలుబండి యథాప్రకార మచ్చుల రెండు నిమిషము లాగి చెడలిపోయెను. ఇంతలో గుడ్డుపెట్టె వైపున రివాల్యరు శబ్దమును ఆరనాదమును వినిపించునే కొందరచ్చటకు వెళ్ళిచూడగా అసిస్టెంటు స్టేషనుమాస్టరుగారి గృహమున గల స్త్రీలు ముగ్గురునక్రిందపడి పోయి యుండిరి. వారిముగ్గురికీరీరములనుండియు రక్త మవరిమితముగ గారుచుండెను. తల్లి ఎదురొమ్మపై బలముగ గాయముతగిరియుండెను. గర్భిణిగానున్న మేనకోడలు హంతకుడు పిల్లలను కాల్చునే మోయను భయముచే నడ్డముపాగా రివాల్యరు గుండు ఆమెగర్భముగండా చొచ్చుకొని పోయెనని చెలియుచున్నది. ఇంతలో ఎ.ఎన్.ఎం గారి భార్య అడ్డమురాగా నామపైనగూడ హంతకుడు రివాల్యరును ప్రేల్చగా నాగుండు ఆమెచేతిపై తగిలెను. హంతకుడు శిపాయివలె గాన్పించె నని ఈమె చెలిపెనని అనుకొనుచున్నారు.

మదరాసు జెనరలు హాస్పిటలునకును ఆంబులెన్సుకారు కొరకు ఎగ్జ్యూరులోని రైల్వేఅధికారులకును ఈవార్త వెంటనే తెలిపారుద్వారా చెలియజేయబడెను. 9 1/2 గంటలకు రైల్వే అధికారులు ఎగ్జ్యూరునుండి రైల్వేపోలీసు పటాలమును మోటునకు రైలులోపంపిరి. వారువచ్చి స్టేషనునందు కాపలా గాయంచుండిరి. ఆంబులెన్సుకారు 9 గ 40 నిమిషములకు హత్యలు జరిగినప్రదేశమునకు జేరెను. గాయములచే బాధపడుచు విషమస్థితియందున్న ముగ్గురు స్త్రీలను స్పృశి తప్పియున్న స్థితిలో ఆకారునందు వెంటనే జెనరలు హాస్పిటలునకు గొనిపోబడిరి.

ఒక స్త్రీ మరణించుట

జెనరలు హాస్పిటలునకు మార్చబడిన ముగ్గురు స్త్రీలలో ఎదురొమ్మపై గాయముతగిలిన వృద్ధురాలు గాయముల ఫలితముగా హాస్పిటలునందు రాత్రి మరణించెను. మిగిలిన ఇద్దరిస్థితి యా చాలిక్లిష్టముగనున్నది. గర్భిణిలో నున్న స్త్రీకిని చేతిమీద గాయము తగిలిన స్త్రీకిని ఈదినము శస్త్రచికిత్స యొనర్పబడును.

తుపాకితో కాల్చబడిన ముగ్గురు స్త్రీలలో అసిస్టెంటు స్టేషనుమాస్టరుగారి మేనకోడలు 9 మాసముల గర్భిణిలో నున్నయాపె కూడునేడుదయము 11 గంటలకు మృతినొందెను. ఏ.యస్.యం. గారిభార్య ఆపాయస్థితిని దాటినదని తెలియచేయబడెను. హంతకుడు తుపాకితో కాల్చినపుడు ఏ. యస్. యం గారి తల్లి చంపుతున్నారో చంపుతున్నారో అని తేక లిడెనట. అంతట ఆయన ఒక పోర్టర్ ను ముందుగా పంపి పిమ్మట తాను పోయి జానుసరికి ముగ్గురు స్త్రీలను తుపాకితో కాల్చబడి రక్తప్రవాహములో మునిగియుండిరిట హంతకు డింకను పట్టుబడలేదు.

బర్మాగవర్నరుగారి సంచారము

రంగూను, సెప్టెంబరు 15:—నేడు మధ్యాహ్నము బర్మా గవర్నరుగారు మైన్ మోతు బయలు దేరిరి, ముఖవాటి ఉదయమున కచ్చటికి చేరెదరు. (ఆ. ప్రె)

మరణవార్త

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరివార్త)

అండకో, సెప్టెంబరు 17:—పూర్వముక తుడు ఇండియా సహాయముక్రిగ నున్న సర్ థామస్ హార్లరు నెనుగారు చనిపోయిరి.

గుంటూరు, భీమాకంపెనీ మోసము కేసు

ముద్దాయిలపై శిక్షను ఖాయపరుచుట

(న్యాయమూర్తి రామేశము, జాక్సనుగార్ల యెదుట)

గుంటూరు, ఆసియ్య కమర్షియలు లైపు ఆఫ్ఫిసెర్సు కంపెనీ మోసము కేసునందు (1) జె. కె. రాజేశ్వరరావు (2) బలిజేపల్లి లక్ష్మీకాంతము (3) రాజేశ్వరరావు అను ముద్దాయిలు, నెవన్స్కోట్టెర్యుపై హైకోర్టునందు గావించిన అప్పీలు నందు, ఈదినమున న్యాయమూర్తులు రామేశము, జాక్సనుగార్లు ఏకగ్రీవముగ తీర్పుజెప్పదు క్రింది కోర్టుశిక్షలను ఖాయపరిచిరి.

తీర్పువివరములు:—1 వ ముద్దాయి ఆసియను కమర్షియలు కంపెనీయందు, చెన్నర ప్ర్యము ఏజన్సీకి కార్యదర్శి. ఈకంపెనీయొక్క హెడ్డుక్వార్టర్సు బొంబయియందు గలదు. ఇతను 1916 సం॥లో కార్యదర్శిగ నియమింపబడెను. రెండవ ముద్దాయి, 1918 సం॥న గుంటూరునకు సబువిజంటుగ నియమింపబడెను. మూడవముద్దాయి గుంటూరునం దీకంపెనీయొక్క వైద్యపరీక్షాధికారి. ఇతను కలకత్తా నేషనలు ఎల్.ఎం. ఎస్. సంస్థయందుడిగ్గి నండెను.

వీరు ముగ్గురును గలసి, వి. వి. సుబ్బారావు అను కృత్రిమపుత్త కిషేర 1920 జూలై 30 తేదీన రు 10000 లకు భీమాజేసిరి. ఈ సం దర్శము నభీమా పత్రము లలో చాల వాని పై న 1 ముద్దాయిచేతనే వివరము లన్నియు పూర్తిచేయబడెను. పాలీసీమిషను రెండవ ముద్దాయి కే చెల్లెను. మూడవముద్దాయి మనిషిని జూడకయే సర్టిఫికేటు నొసగెను. కొన్నిదినములు గడచినవెంటనే వి. వి. సుబ్బారావు కలరావచ్చి మరణించినట్లు చెలియజేయబడెను. ఆతని భార్యకుబుబ్బు యను కృత్రిమపుత్త కిషేర భీమామొత్తమునకు దరఖాసుచేయబడెను. హెడ్డు ఆఫీసువారు రు 9864 లను పంపిరి. ఇది 1వ ముద్దాయిచే దీసికొనబడెను.

రెండవ మూడవముద్దాయి లీ కుట్రయందు మొదటిముద్దాయిచే అమాయకులగు సోధనములుగా నుపయోగింపబడెనని అప్పీలుదార్ల తరపున వాదించబడెను. ఈవిషయమును నమ్ముటకు వీలులేదు. వీరివాదనప్రకారమైనను ఇది కుట్రయని తెలియకపోయినను, ఏదోయొకకుట్ర జరుగుచున్నదని, 2, 3 ముద్దాయిలకు తెలిసియుండవలెను. 2, 3 ముద్దాయిలు ఏమియు జరుగనివారుగాను చదువుకొన్నవారు. ఇట్టిమోసములను వదిలివేసినయెడల ఈ దేశమునందు భీమాకంపెనీలు గాని ఇతర కంపెనీలుగాని అభివృద్ధినొందజాలవు. వానియందు ప్రజలపనుమ్యకముపోవును. ఈకేసునందు విధింపవలసిన గరిష్ఠశిక్ష 15 వత్సరములు. నెవన్స్కోట్టెర్యునాధికారి ముద్దాయిలయెడల సరళభాషమునే గన్పరచి 1 ముద్దాయికి 5 వత్సరములు, 2, 3 ముద్దాయిలకు చెరి మూడువత్సరములశిక్షను మాత్రమే విధించెను. క్రిందికోర్టు శిక్షలు ఖాయపరుపబడెను. ఈఅప్పీలునందు 2 వ ముద్దాయి తరపున డాక్టరు స్వామినాథను, బుర్రా సత్యనారాయణగార్లును, 3 ముద్దాయిలతరపున బాల్కర్లు వి.ఎల్.ఎలిరాజు, సి. శ్రీధరనుగార్లు వాదించిరి. మొదటిముద్దాయి తరపున న్యాయవాది లేడు.

ఏలూరు చేర్యేన్ గారి క్రిమినల్ కేసులలో తీర్పులు

సెప్టెంబరు 17:—ఏలూరు మ్యునిసిపల్ చేర్యేనుగార్ల న కయేసా హెబ్ బడేటి వెంకట్రామయ్య నాయుడు వి. ఎ. యం. యల్. గారు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో మర్రాక్కి క్రియతులు మానేపల్లి సూర్యనారాయణ, కందుల సత్యంగార్లపై తెచ్చిన క్రిమినలు కేసులలో 15 తేదీని తీర్పులు చెప్పబడినవి. ముద్దాయి లిరువురుకును చెరి రు 750 లను జరిమాన విధింపబడినది. జరిమానా చెల్లించనిచో రిమాసములు కైదు ననుభవించవలయును.

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాంగ్రెసుకు ఐకమత్యము

సి. రాజగోపాలాచారిగారి యభిప్రాయములు

అ సహాయవాదులు బయటనుండి పనిజేయవలెను
నిర్యోజితా తాయాకా మహాసభయందు దృఢత్వతపసించిన
శ్రీ. సి. రాజగోపాలాచారిగారు ఉపన్యాసమునం జిల్లు దెలి
పిరి: -

అభ్యుదయోన్మాదము

కాంగ్రెసు పరిపాలనా విధానముగూర్చి నాయకు
లిప్పుడు దీర్ఘముగా ఆలోచించు చుండుటచే తానావిషయ
మున నేను ను నుకువలసిన జెప్పును శ్రీమాను రాజగోపా
లాచారిగారు ఉపన్యాసము ప్రారంభించిరి. ఇట్లు పురు సోదరు
లు ఆసీదించుమున తగవులకొనుచుండినచో అందు సత్యా
గ్రహియగు సోదరుడు, తన హక్కులకు చెందవ
వానికి విడచి పెట్టును. తాను పితరు రా
జితమునందు భాగము పుచ్చుకొనకయే కుటుంబపోషణము చేసి
కొనగలనని భావించుసోదరుడు తనభాగమును తప్పకవిడిచిపె
ట్టును. అట్లు గాంధీమహాత్మున కాధర్మము. బాగుగ తెలియును
కాబట్టి కాంగ్రెసునాయకత్వము సంస్థాపకకారము యితరు
లకు విడచిపెట్టుచున్నాడు.

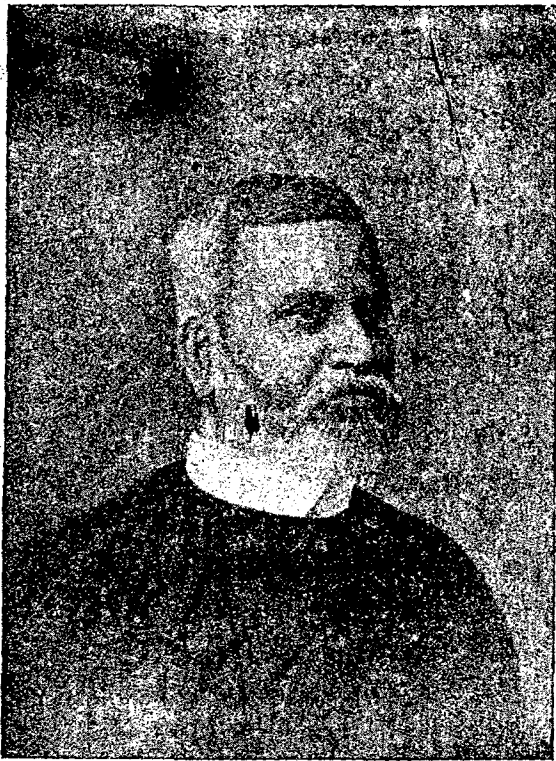
ఈదేశీయసంస్థ నాలుగేడలనుండి మహాత్ముని నాయకత్వ
ముక్రింద నడచుచున్నది. ఆయన బోధనలన్నియు యాసంస్థ
ద్వారా అమలు జరుగుచుండెను. మహాత్ముని ఉద్యమము ప్రా
రంభమగుసరికి ఇండియాదేశమంతయు యాధోరణియం
దెండెను. ఎవ్వరును అడ్డు చెప్పజాలకుండెరి. అడ్డుపెట్టదలచిన
వారు పరదలలో చెట్టు కొట్టుకొనిపోయినట్లు కొట్టుకొని పో
యెడివారు. దేశమంతయు అతని కార్యక్రమము నంగీకరించెను.
ఉద్యమమునకు వ్యతిరేకముగా నుండెడివారు ఒంటికిల్లులవలె
ప్రత్యేకముగా నుండెడివారు. ప్రజలు వారి ననుసరింపరు. ప్ర
జలెల్లరు మహాత్ముని నాయకునిగా ఎన్నుకొనిరి. ప్రజలు తమభే
దాభిప్రాయములను మానుకొని అతని ఉద్యమమునందు చేరిరి. అ
తనిఉద్యమము పరదలలె నల్లకలవ్యాపించినది. కావున ప్రజల
ప్రతినిధులతో గూడిన కాంగ్రెసుగూడ యీ ఉద్యమమున
డవు సంస్థ ర్తమైనది. వరదలు అణగినవి ఇప్పుడు ప్రజలెల్లరు
అసహాయోద్యమ సిద్ధాంతము నంగీకరింప నియ్యకొనుచున్నారు.
ఆ సిద్ధాంతము నంగీకరించుటకు తన స్వార్థత్యాగము, ఉత్సా
హము ఎల్లరకు లేదు.

మహాత్ముని యనుచరులు తగ్గిరి

మహాత్ముడు బోధచేసిన ధర్మమును నమ్మి అనుసరించు
వారి సంఖ్యయే తగ్గినది. వరదలపోటు చూచి యెక్కువగానున్న
పును గాంధీమహాత్ము డొక్కరు కవచపేసడవుమండిన పడవ
ననుసరించి అగరు తేలుచుబోయిరి. కాని వరదలు తగ్గిపో
యినపిదప అట్టివారి సంఖ్య తగ్గినది. మహాత్ముని సిద్ధాంతము
లకు సభలలో చెయ్యెత్తి సమ్మతులదెంపువారి సంఖ్య హెచ్చు
గనే యుండవచ్చును. కాని తమ సౌఖ్యములను వ్యాపారము
లను విడచిపెట్టి అయన చెప్పినట్లు చేయగలవారి సంఖ్య చాల
తక్కువ. అందుచేతనే కాంగ్రెసు సభ అతని సిద్ధాంతమును
పూర్తిగా ఆచరింపజూనుకొనజాలదు. ప్రజలలో ఆధికసంఖ్యా
కులచే ఆచరణయందుంచజాలని సిద్ధాంతములకు ఆమోదించి ఏమి
ప్రయోజనముగలదు? కాంగ్రెసుసభను ప్రజలప్రతినిధ్యసంఘము
నుండి రాట్నప్రచారముజేయు స్వచ్ఛందసంస్థగా జేయుటకయి
నిశ్చయించెను. అందుకొరకయి అన్ని బహిష్కారములను వెనుక
పెట్టినట్లవడెను. ఆయన మరొకనిశ్చయమును అన్నిపక్షముల
నాయకులు నిజముగా గ్రహించి విమత్యముతో పనిజేసిన
యెడల మనదేశము స్వేచ్ఛబడయునుటకు సందేహము లేదు.

కాంగ్రెసుబయటనుండి పనిజేయవలెను

కాని బహిష్కారములను వెనుకపెట్టి దానితోబాటు
రాట్నముపనిగూడ మానగూడదు. అట్లుజేసినచో కాంగ్రెసు
మరల జనసమాహము గూడు మామూలుసభయగును. కాంగ్రె
సు అందరంగీకరించు ఏకకార్యము జరుపుచుండు జాతీయసం
స్థగా మందలెను. అల్పసంఖ్యాకులచే ఆమోదించబడు కార్య
క్రమమేదియు కాంగ్రెసు సంస్థద్వారా జరుగనేరదు. అది
వారిచేతనే జరుగవలెను. అందుచే మహాత్ముడును అతని అను
చరులును కాంగ్రెసు బయటనుండి పనిజేయవలెను. కాంగ్రెసు
లోనేయుండి తగవులకొనుచుండిన లాభములేదు. ముందే
ప్రస్తావన చేయునందై కమత్తముగలిగి స్వతంత్రతొక్కరు ప్రజలకు
త్పించునపుడు మరల కాంగ్రెసుద్వారా పనిజేయవచ్చును.

శ్రీ. కే. స. రాజగోపాలాచారిగారు

ఉద్యమము వెనుకబడలేదు

అట్లని కాంగ్రెసు ఉద్యమము వెనుకబడెననిగాని, కాం
గ్రెసువలన ఏమియులాభము చేపూరలేదనిగాని భావించరాదు
మనము కాంగ్రెసుద్వారా సాధింపనున్నది సాధింపనే లేదు.
విదేశీద్రవ్యముయొక్క నిర్లక్ష్యపుపరిపాలన తొలగనేలేదు
కాని కొట్టుకొనిది ప్రజలు తమ ఆత్మకే కని గుర్తొంగిరి. ప్రభు
త్వమువారి పశుబలము కేవలము డాంబికమని వారు గుర్తించిరి.
స్వతంత్రమార్గమును కనిపెట్టిరి. గతనాలుగేండ్లలో జరిగిన వివి
త్రమార్పులను గుర్తించుట పరిస్థితులనుసరించుచున్న మనకు అల
విగాదు. ఎవరైన కొత్తగావచ్చి దేశములో పరిస్థితులను, ప్ర
జల మనోవికాశములను గమనించినచో యీ మార్పునకు తప్ప
క అచ్చురువొందును. ఆధీశుడు, ఆసత్పురుషుడు, గాంధీ
తాను ఓడిపోతినని చెప్పును. అ మాటల
బట్టి మనము మోసపో నవధరములేదు. వేరెవరైన అయినచో
గెలుపు పూర్తిగా చేపూరకముందే విజయస్వజము స్థాపించితి
మనియు ఎన్నియోజెప్పకొందురు. కాని గాంధీమహాత్ము డట్టి
వాడుగాడు. జయముఅపజయము రెండుకలసియున్నప్పుడు జయ
ముమాట యలుంచి అపజయమునే పేర్కొనును. విజయమేమి
యిన గలిగినచో దానిని ప్రజలకే గుర్తింపవలెను. ఊరక ప్రక
టింపుకొనుట వనపరమని గాంధీగారి తలంపు. అసహాయోద్య
మమునందు చాల మంది తమ ఆస్థులను సౌఖ్యములను సిరిసంపద
లను త్యజించుకొనిరి. వారు తమపేర్లను బయటకు రానీయరు. ఇ
తరులకొందరు తాముజేసిన అల్పత్యాగమునే ఆచరపు జేసికొని
పేరుప్రఖ్యాతులను గడించుకొందురు. కాని నిజముగా వారే
దేశస్వాతంత్ర్యమునకు కాంక్షులగుదురు. వారే మరల త్యాగ
ము జేయవలసి యుండును. ఎవరికితెలియక కష్టముపై జీవనో
పాధిని గడించుచు తీవ్రించు యీమహాత్ముని నేనులే నిజమైన
స్వాతంత్ర్యము సాధించెదరు.

అని ఉపన్యసించి రాజగోపాలాచారిగారు సభవారిని
నిర్భాగకార్యక్రమమునే శ్రద్ధగా జరుపమని గోరిరి.

దక్షిణ యిండియావరదలనిధి

బొంబాయి గవర్నరు గారువారికి తమణి వెయ్యిరూపాయ
లిచ్చిరి.
బొంబాయి, సెప్టెంబరు 15:—బొంబాయి గవర్నరు
గారును వారిసతీమణి విల్మిని వారసానిగారుగలసి రు 100)
దక్షిణయిండియా కేంద్రవరద సహాయ నిధికిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

బర్మాగవర్నరుగారిపర్యటనము

రంగున, సెప్టెంబరు 15:—బర్మా గవర్నరు
గారు మైమెనకు బ్రయాణమై వెడలిరి. (అ. ప్రె.)

సర్ హెన్రీ సాక్సువీలరుగారి పర్యటనము

రంగున, సెప్టెంబరు 15:—బీహారు ఉత్పత్తి రాష్ట్రముల
గవర్నరుగారగు సర్ హెన్రీ సాక్సువీలరుగారు సోబర్హాటు
18 ఆక్టోబరు తేదీన విడచి నవంబరు 3 వ తేదీకితొగి వచ్చెన
రు. (అ. ప్రె.)

దక్షిణ ఇండియా ఎథెలిటికి
సంఘము

వైసంఘమువారు బాబురకు ఆటస్థలమున్ను, ఉచితపతన
మందరమున్ను నిర్మించునట్టి ఏర్పాటుతో ఆసంఘమువారికి కా
ర్పొరేషనునాగు ఒకస్థలమును 10 ఏండ్లకు అద్దెకిచ్చియుండిరి.
దానిని తిరిగి 16 ఆగష్టు శాన్షను చేసియుండిరి.

స్థానికసంఘమువారు గవర్నరు మెంటువారు కాలపరిమితిని
నిగ్దయించుట మాడదనియు దక్షిణ ఇండియా ఎథెలిటిక్ సఁ
ఘమువారు కట్టినట్టి భవనములు మొదలగువానికి కార్పొరేషను
వారు కాంపెన్ శేషకా ఇవ్వరనియు కార్పొరేషను వారికి
భవనములు తీసివేయించుటకు గాని కాంపెన్ శేషను ఇచ్చుటకు
ఇవ్వకుండుటకు ఇష్టప్రకారము వర్తించుట కధికార మున్న
దనియు, నూచించిరి.

డా. నరేశమొదలియారుగారు సిటీ టెనెంటు ఆఫ్
క్రికెట్ కార్పొరేషనువారు కాంపెన్ శేషను ఇవ్వక తప్పదనిరి.
టి. సుందరరావు నాయుడు గారు వైసంఘమువారు కార్పొ
రేషనువారిలో కాంట్రాక్టున కిచ్చుపడలేదనియు, వారినిబలవంత
పెట్టజాలరనియు జెప్పిరి.

సావి వెంకటాచలం కెట్టిగారు సిటీ టెనెంటు ఆఫ్
సంఘమువారి కెట్టి హక్కును గలగజేయ లేదని తెల్పిరి.

పి. రంగనాథం కెట్టిగారు వైసంఘమువారు దాదాపు
రు. 10,000 ల విలువగల భవనములను నిర్మించియుండిరనియు,
దానిని వదులుచుటకు క్రయము గాదనియు, కాంపెన్ శేషను
ఇవ్వవలెననియు చెప్పిరి.

వ్యాసారావుగారు ఈవిషయమును కార్పొరేషను వకీ
లుకు తెలియచేయవలసినదిగా ఉపపాదించిరి.

రా|| బి|| ఓ. తనికాచలం కెట్టిగారు ప్రభువునునుంచి
జరిగిన న్యవహారము వృత్తముగా జెప్పి సిటీ టెనెంటు ఆఫ్
కాంట్రాక్టుజేసికొనుట కెట్టి అభ్యంతరమును లేదనిజెప్పిరి.

నరేశమొదలియారుగారు ఇదివరకే నిర్మించబడిన భవన
ములపై ఎట్టి హక్కు లేదనియు నిర్మింపబోవు భవనముల విష
యములో కాంట్రాక్టు జేసికొనను ననియు స్థానికసంఘమువారి
కి ఏ శిఫారుసుప్రతిమ అంగీకరింపవలె ననియు తెల్పిరి.

బి||బి|| జి. వారాయణస్వామి కెట్టిగారు వకీలు అభిప్రా
య మిదివరకే తీసికొనబడినది గాన వాయిదా వేయ నవసరము
లేదనిరి.

ఖా|| బి|| మహమ్మదు ఊస్మాన్ సాహెబుగారు టా
క్సేషన్ ప్రైవేటు కమిటీవారి కీవిషయము విజువలనునని
నూచించిరి.

ఎ. జి. పవలుగారు వకీలుకు తెలుప నవసరములేదని
జెప్పిరి.

పిదప వకీలు కీవిషయమును తెల్పు ఉపపాదన ఓటావకు
పెట్టబడి వీగిపోయెను. టాక్సేషన్ ప్రైవేటు కమిటీవారి
తెలియబడుచు తీర్మానము గలుగించెను.

జోషపురం, సెప్టెంబరు 15:—మెర్తూగోడ్డునను మె
ర్తూగోడికిని మధ్యపరాసరిగా ప్రయాణము లేపటినుండి ప్రారంభ
మరనని జోషపురంవార్త తెలియజేయుచున్నది. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ సెప్టెంబరునెల 17-వ తేది

బుధవారము

మద్రాసు కార్పొరేషను

1923 సంవత్సరపు మద్రాసు కార్పొరేషను నివేదికను గూర్చి, ఇటీవల జరిగినసభలో చర్చ పూర్తిగాక వ్యర్థనే నిలిచిపోయెను. ఆరోగ్యపు నిబంధనలను జనము లధికముగ నున్నటులును, అంటవ్యాధులు తగ్గుటలను, శిశుమరణములసంఖ్య తగ్గింపటలను సూచించినది. అటు లయినను, వేయింటికి పిరి ముడి జనులు చనిపోయిరి. శిశుమరణము వేయింటికి 254 వంతుననుండెను. శిశుమృతము విధానమువలన, మరణముల సంఖ్య తగ్గియుండనని, డాక్టరు రాఘవేంద్రరావుగారు సంప్రదింపి డెందుచున్నారు. కాని, మానవులలోపు శిశువులమరణము సం జెట్టిమార్పు గలుగలేదు. శిశు మరణముల దామాషా ఏమాత్రము తగ్గలేదు. సగరి పారిశుధ్యము చక్కదిద్ది ఆరోగ్యవేదికలు తేర్చుకొనవలసి యున్నది. ఆరోగ్యవేదికలలో కొట్టి దస్సెతి దొలగజలదు. పిదపాదల ఆరోగ్యవేదికలను జరిగిన ఏర్పాటులను ఫలప్రదముగాకబోయెను. నీటిసప్లయ ఏర్పాటులు లోపభూయిష్టముగ నున్నవని తెలిసినదియె. వడియిగట్టిన నీటిని సప్లయియెట కంకిను ఏర్పాటులు జరుగుటలేదు. పరిశుభ్రమగు నీటిసప్లయలెందుచే అంటవ్యాధులు ప్రబలుట సహజము. కార్పొరేషను సభ్యులు సభలలోజూడెడి యత్నాహముతో బాటు వెలుపలగూడ పాటుపడుటకు దీక్ష బూని వలయును.

అట్టిరీతిని జూరసంతకము, కార్పొరేషను వ్యవహారములు చక్కబడెనెరవు. నూతనసభ్యులయినను ఈవిషయమై మార్గదర్శులగుట ముఖ్యము. మద్రాసు కార్పొరేషను ఖర్చు 140, 43, 177 రూపాయలనుండి 146, 65, 360 రూపాయలవరకు పెరిగెను ఖర్చుకు తగిన ప్రయోజనము గలిగెనా యని సందేయము గలుగక మానదు. ప్రభుత్వమువారి నుండి 7 లక్షలు అప్పుదీసికొనబడినది. కార్పొరేషను రిజిస్ట్రాసెండ్రి వడ్డీ వగయిరాల క్రింద 1105480 రూపాయలు ఖర్చుచున్నది. రివిన్యూ కొలదగ హెచ్చినను, రివిన్యూ అక్కంటక్రింద ఖర్చుగూడ జూసి అయ్యెను. పన్నులలో డిమాండుకు తగిన వసూలు జరుగలేదు. ఆస్తిపన్ను హెచ్చుకేసినందువలన, ప్రజల కధికిభార మేర్పడుట దప్ప ఎక్కుడు రాబడి చేకూరలేదు. అట్టిస్థితిలో పన్నులను వెనుకటి కేటకు తగించుట ముఖ్యము. పన్నులు సంతృప్తికరముగ లేదని కమిషనరుగారు డిలుపుచున్నారు. నిలువబాకీలపన్నులు ఇంకిను అసంతృప్తికరముగ నున్నది. రోడ్ల విషయముగూడ అభివృద్ధి జూపుటలేదు. రోడ్లకు తారుబోయటయందు శ్రద్ధ వహించుచున్నను, రోడ్లకు రాయి తిరిగి పరిపించుట విషయమై తగిన శ్రద్ధ గలవారు. మోటారుబండ్లు మున్నగునవి

తరుగు ప్రదేశములందు రోడ్లకు తారుబోయట సహజము. ధనవంతులు రిరిగెడి ప్రదేశములందు సౌకర్యముల గలిగించుటకు ప్రయత్నము జరుగుచున్నను బీదలు నివసించు ప్రదేశములపట్ల శీత దృష్టి జూపుటవలన ప్రజాసామ్యమునకు కాపాడెను. విశ్వాసము తగ్గుటయందు వింతలేదు. నూతన ప్రతినిధు లీవిషయమును విచారించి బీదలను మరచకుండురగాక. ఇంకిను కొన్ని ప్రదేశములందు కిరసనాయిల్ దీపములు వీధులందు వెలుగుచున్నవి. ఈ సంవత్సరమున పట్టణమునందంతట ఎలక్ట్రిక్కు దీపములను వెలిగించుటకు జేసెడి ప్రయత్నములు సఫలమగునని కమిషనరుగారు సూచించుచున్నారు. కన్సర్వేన్స్ ఏర్పాటులు పట్టణమునందంత ఆసహ్యకరముగ నున్నవో పేరుకు చెలియును. సగరమునందు పెక్కువిధముల నభివృద్ధి చేకూరవలసి యున్నది. చాలకాలము నుండియు సరియగు విమర్శనముగాని తగిన శ్రద్ధగాని లేక కార్పొరేషను వ్యవహారములు తారుమారుగ నున్నవి. ఇక నయినను ప్రజా ప్రతినిధులు తమ విధులను పనఁజూర్చి నిర్వహింప బ్రయత్నింపవలెను. క్రొత్తజనముజేయ సమకట్టవలయును. రాజ్యపు నివేదిక మెక్కుడు ప్రోత్సాహకరముగ నుండుగాక యని కోరెదము.

క్రికెట్టులగు భూపేంద్రనాథబానుగారు

సుప్రసిద్ధ వంగదేశ ప్రముఖులగు భూపేంద్రనాథబానుగారు నిన్నటి మధ్యాహ్నము చనిపోయిరి. కెలుపుటకెంతయు చింతించెదము. 1917 సంవత్సరమునరకు వీరు దేశీయమహాసభలో సత్సాహముతో పాల్గొనియుండిరి. మద్రాసు కాంగ్రెసు సభ కధ్యక్షత వహించిరి. వంగదేశవిభజనమును రద్దుజేయవలయునని పోరాడినధీరులలో బానుగారొకరు. 1907 సంవత్సరమునందు, మద్రాసునందు జరిగిన కాంగ్రెసు సభలో వంగదేశ విభజనమును గూర్చియు, ప్రవాసమున కింజబడిన కృష్ణకుమార మిత్ర, శ్యామసుందర చక్రవర్తి మున్నగు ఏడుగు ప్రముఖుల వియోగముగూర్చియు, భూపేంద్రనాథ బానుగారు గావించిన ప్రసంగము వారి అద్భుత వక్తృత్వ సామర్థ్యమును వెల్లడికేసెను. వారిప్రసంగమును వినినవారిలో, కంట తడిబెట్టనివారు లేరు. బానుగారు మొదటినుండియుమితవాదులుగనుండిరి. జాతీయవాదులకును వీరికిని పోతు గలియకుండెను. ప్రజాహితజీవితమునుండి దొలగి, వీరు ప్రభుత్వపు కొలువున బ్రవేశించిరి. ఇండియా మంత్రి సభయందు వీరు సభ్యులుగ నియమింపబడినను వీరికి ఇంగ్లండువాతావరణము సరిపడకపోయెను. చాల కాలమునుండియు వ్యాధిగ్రస్తులుగ నుండుటచే తమవిధులను శ్రద్ధతో నెరవేర్చుటకు పిలు గలుగలేదు. హిందూదేశమునకు వచ్చినపిమ్మట గూడ వీరికి ఆరోగ్యము కదరలేదు. బెంగాలు విశ్వవిద్యాలయపు వెసు ఛాన్సులరుగగాని బెంగాలు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగ గాని వీరు చాలకాలము విశేషయజ్ఞకబోయిరి. లీకమిషనులో సభ్యులుగనుండి బానుగారు విచారణయందు పాల్గొనిరి. ఓపార్టుమెంటుకముబెట్టిరి. పెద్దకమా రనిమరణము బానుగారిని విచారణముదమున

ముగ్ధును. వారికి తటస్థించిన క్షేమములు మొదలుగ నుండెను. ఇవియన్నియు మరణమునకు దోజూఫి యుండెను. బానుగారిపేరు చిరకాలము స్మరణకు వచ్చుటకు వీరి అంతర్వివాహనట్టము తోడ్పడుచుండును. బానుబిల్లుపై వెనుక జరిగిన వాదప్రతివాదములు దేశమును కలవరపెట్టెను. బానుగారికి పిమ్మట పట్టుటగారును డాక్టరు గవరుగారును ఇట్టిచట్టమును గావించుటకు ప్రయత్నించి విఫలమనోరథు లయిరి. బానుగారి రాజకీయాభిప్రాయము లెటు లున్నను ప్రాందప్రముఖులలో వీరికి సముచితస్థానము గలదు. బానుగారు చనిపోయిన కుమారునితో మాటలాడుటకు విశేషముగ ప్రయత్నించెయిండిరి. నిన్నటిదినము వీరు తమకుమారుని మరల కలిసికొని యుండురు. వీరి ఆత్మకు శాంతి గలుగుగాక!

నూలు వడుకుట

బిసెంటుగారు గాంధీమహాత్మునకు వ్రాసిన లేఖను నిన్నటిదినము ప్రచురించి యుంటిమి. హిందూమహామ్మదీయ సమ్మేళనము, అస్పృశ్యతా నివారణము, నూలువడుకుట, ఈమూడుకార్యములను కొనసాగించుటకు తామంగీకరించినటుల, బిసెంటుగారు ప్రకటించిరి. అన్నివిషయములవారను ఇందుకు సమ్మతించినచో, కాంగ్రెసునందు సంయోగము గుదురుటకు సాధ్యమగును. ఆంధ్రపితామహుడగు న్యాయతి నుబ్బరావు యంతలుగారుగూడ ఇంగ్లం కంగీకరించిరిని వినుటకు సంతసించెదము. జయకరు, నటరాజుగార్లు మున్నగువా డెందు కంగీకరించిరి. నిష్పలచిత్తముతో నొకసంవత్సరముపాటు దేశము కద్దరునిర్మాణమునకు బూనుచో విదేశవస్త్రబహిష్కారము పూర్తియగు ననుటకు సందేయములేదు. స్వరాజ్యనిర్మాణ మపుడు త్వరితముగ కొనసాగుట సులభము. ఇతరవిషయములలో ఎవరికార్యక్రమమును వారుసంఘర్షణములేకకొనసాగించుచుండురు. తుదకు దేనియందు బలముగలదో అదియే నెగ్గును. మిగిలినవి వెనుకబట్టును. హిందూమహామ్మదీయ సంయోగమును బలపరుపవలసిన యవసర మెంత గలదో తెలుపనక్కరలేదు. లక్ష్మీ మున్నగు ప్రాంతములందు మహామ్మదీయులును హిందువులును ఒకరి కుత్తుకుల నింకొకరు గోయ ప్రయత్నించుట దేశమున కవమానకరము. మతము సద్భావమును పవిత్రతను పెంపొందించుటకు మారుగ తద్వ్యతిరేక సిద్ధిని పెంపుజేయుట మిగుల అనరదాయకము. ఎంతటి కష్టములకయిన నోర్చి హిందూమహామ్మదీయసఖ్యమును నిలువబెట్టుట కన్నిపక్షముల వారు ప్రయత్నింపవలయును. లేనియడల స్వపరిపాలనప్రాప్తి గగనకును ముగిను. మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద నిర్మాణకార్యక్రమము నెల్లరును నిర్వహించుట కనుకూలమకాశ మేర్పడు చున్నది. ఈ యవకాశమును భారతీయులు గైకొందురా? బిసెంటుగారు నూలువడుకుట కంగీకరించినను, సత్యమూర్తిగారు వలసపడ దనుచున్నారు. స్వరాజ్య పక్షప్రముఖు డిటుల బలుకుట నిర్మాణకార్యక్రమమునందు వీరికిగల విశ్వాసమును సూచింపదు. సత్యమూర్తిగారివలె ఎదురుతిరెగడివారు కొందరుండచున్ను. భావిపరిణామమెటులుండునో ముందుగాని తెలియదు.

స్వీటుకొన్నిలు సభ: లీకమీషను రిపోర్టు సంగీకరించుట
స్వీటుకొన్నిలు సభవారు లీకమీషను రిపోర్టు
సంగీకరించి, తమ పెద్దదికమును నిలుపుకొనిరి. మీరు
మొదటినుండియు ఇటులనే జేయుచు ప్రభుత్వ
ప్రతిపాదించుచుండి. ఉప్పుపన్నును హైందవశాసనసభ
వారు నిరాకరించినప్పటికి మీరు అంగీకరించుచుండ
లేదా? స్వీటుకొన్నిలు సభను నిర్మించిన ప్రయోజ
నము సఫలమయినది. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము
కు ప్రతిపాదించబడిన సవరణ లన్నియు నోడి
పోయెను. అసలు తీర్మానము నెగ్గెను. ఒక్కసభలో
యినను తమమాట నెగ్గినందులకు, ప్రభుత్వము
వారు సంతసింపక మానరు. ప్రభుత్వసభ్యులు లీ
కమీషను రిపోర్టును కడుదూరము నమర్చించిరి. సర్
వి. యన్. శర్మగారు స్వీటుకొన్నిలు సభలోగూడ
అధికారపక్షమును బలపరచిరి. లీకమీషను సూచ
నలు అమలులో పెట్టబడు ననుటకు సందియము
లేదు. ఆంగ్లో హైందవ పత్రిక లేమి,
బ్రిటీషు పత్రిక లేమి, లీకమీషను సూచ
నలను కొనసాగించవలయు నని గగ్గోలుబెట్టుచున్నవి.
శాసనసభలో సభ్యులెట్లు బ్రవర్తించినను, ప్రభు
త్వమువారియిచ్చయే తుదకు కొనసాగును. సంస్క
రణవిధానము అట్టినిరంకు శాధికార మిచ్చుచున్నది.
ఒక్కసంగతి మరల స్పష్టమయినది. శాసనసభలో
నెంతసేపు ప్రాద్దుబుచ్చినను, కాలహరణముదప్ప
వేరు ప్రయోజనము గలుగజాలదు. ప్రజాప్రతినిధులు
ప్రభుత్వమువారి అనుగ్రహమునకై ఎల్లప్పుడును
వేచియుండవలెను. స్వరాజ్యసిద్ధికై జరుగదగినవి,
శాసనసభలకు వెలువలనే గలదు. ఆసంగతిని దేశ
మంతయు ఏనాడుగ్రహించి పాటుబడునో, ఆనాడు
స్వరాజ్యప్రాప్తి కనుకూలవాతావరణ మేర్పడుట
నిశ్చయము.

క్రిమినలు లాసవరణచట్టమును రద్దుజేయుట
క్రిమినలు లాసవరణచట్టమును రద్దుజేయవల
యునని, డాక్టరు గవరుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మాన
మును హైందవశాసనసభవారు రంగీకరించి, జన్మ
స్వాతంత్ర్యరక్షణవిషయమున తమకు గల పట్టు
దలను గనుపరచిరి. ఇట్టి తీర్మానము నెదిరించుటలో
ప్రభుత్వమువారు మిగుల సంకుచితదృష్టి జూపిరి.
పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ మున్నగు దేశనాయ
కులను కారాగృహమునకు బంపినచట్టమును నిలిపి
యించవలయు నని ప్రాజ్ఞ లంగీకరింపజాలరు. లా
కర్డరు పేరుతో ప్రభుత్వమువారే శాసనములను ల్లం
ఘించుటవలన, దేశమునందు చట్టములందు విశ్వా
సము దొలగుచున్నది. పండితమోతీలాల్ నెహ్రూ
గారు నిన్నటిచర్చలో అద్భుత ప్రసంగము గావించిరి.
నిర్బంధము లతిశయించుకొనిరి, దేశమునం దెట్టి
ముప్పువాటిల్లునో నెహ్రూగారు స్పష్టముగ దెలిపిరి.
ప్రజాభిప్రాయమును తిరస్కరించుటవలన గలిగెడి బాధ
లను మీరు వివరించిరి. నిర్బంధచట్టము లమలులోనుం
డుచో, వాని నుల్లంఘించుటకును, ఇతరుల నందుకు
ప్రోత్సాహపరుచుటకును, తాము వెనుదీయ మని
మీరు ఘంటాపథముగ చాటిరి. ప్రభుత్వసభ్యుల
వాదము మిగుల బలహీనముగ నుండెను. ప్రాతకా
లపు సంగతులను మీరు ఏకంపుబెట్టిరి. డాక్టరు గవ
రుగారి తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు సఫలపరచె
దరను నమ్మకము లేదు. నిర్బంధవిధానమే శరణ్య

ఆంధ్ర ల గండిమహాత్మని వుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

17.9.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

చందాలు 48803-8-5, ఇదివఱకు 23835-14-11
కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
ఇదివఱకు 23835-14-11
పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు

ప్రజానిధికి సొమ్మునుబంపు చరనామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, తంబుకెట్టిపేది, మద్రాసు

మగుకొలదియు, దేశమున బెరిగిన యశాంతి అతి
శయించును గాని తగ్గనేరదు.

ఆంధ్రసభలు
ఆంధ్రసభలు అక్టోబరు 18, 19, 20 తేదీ
లందు జరుగుటకు నిశ్చయింపబడెను. ఇదివరకు నిర్ణ
యింపబడిన తేదీలకును దసరాకును చాల దగ్గర
యగుటచేతను, మద్రాసు శాసనసభను ఆతేదీలందే
జరుపుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించుటచేతను,
ఎల్లర కనుకూలముగ నుండుటకు పైతేదీ లేర్పాటు
జేయబడినవి. ఆంధ్రమహాజను లీసభల విజయము
నకు తోడ్పడ బ్రాధితులు. అధ్యక్షులనిర్ణయము
జరుగుట కింకను వీలుపడలేదు. కొన్ని మండలసంఘ
ములు అధ్యక్షు నింకను పేర్కొనలేదు. ఈ సంఘ
ములు వెంటనేగూడి తమ విధ్యుక్తధర్మమును నిర్వ
హించుట యావశ్యకము. ఆంధ్రసభలతో బాటు జరి
గెడి కర్డరు ప్రదర్శనమున కన్ని ప్రాంతములవారును
సహాయముజేయుట ముఖ్యము. ఆంధ్రదేశము కర్డ
రుకు ప్రసిద్ధిపొందియుండెను. అట్టి ప్రసిద్ధిని నిలుపు
కొనుటకు మంచి యవకాశము గలుగుచున్నది.
నిలువకర్డరును విక్రయించుటకు గూడ అనుకూల
ముగ నుండును. ఆంధ్రులను లేమిభులును కూడెడి
ప్రదేశమున, ఆంధ్రసభలను జరుపుటచేత ఉభయు
లును పరస్పరసఖ్యముతో మెలగుటకును ఒకరినుగు
ణముల నింకొకరు గ్రహించుటకును, వీలగును.
ఆంధ్రసభలు నిర్విఘ్నముగ సమాప్తి నొందుగాక!

స్వరాజ్యపక్షము : లంచగొండితనము
బెంగాలు స్వరాజ్యపక్షము లంచగొండి
తనము మూలమున తన కార్యములను సాధించుకొను
చున్నదని, ఆలివియరు ప్రభువుగారును, లండను
పైమ్ముపత్రికయు బాహాటముగ చాటియుండెను.
ఇందునిజమెంతవరకు గలదు? ఆలివియరు ప్రభువుగారి
కీవషయ మెవరుదెలిపిరి? తాము చెప్పియుండలేదని
నిన్నటిదినము ఇండియా ప్రభుత్వసభ్యుడు దెలిపెను.
మంత్రులపక్షమువా రెవరికో మూకునేల గూపా
యిల లంచమిచ్చెద మని స్వరాజ్యపక్షమువారు
దెలిపినటులను లంచములక్రింద నలువదివేల రూపా
యిలను మీరు ఖర్చుపెట్టినటులను బెంగాలు ప్రభు
త్వమువారుచ్రాయగ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు
లేఖను ఆలివియరు ప్రభువుగారికి పంపిరట. అంత
కన్నను తమ కేమియు స్వయముగ దెలియదని
హామెంబరుగారు పలికిరి. లంచ మిచ్చినవారిని
ప్రాసక్యూటు జేయునట్లు బెంగాలు ప్రభుత్వమునకు
సలహానియవలయు నని మోతీలాల్ నెహ్రూగారు

కోరిరి. కాని హామెంబరుగారు రిందు కంగీకరింప
లేదు. అట్టితరి బెంగాలు ప్రభుత్వమువారును ఆలివి
యరు ప్రభువుగారును నిరాధారముగ నాహాప
ణలను ఉపసంహరించుకొన వలెను. లేనిచో పీరి
వాక్యముల కెట్టివిలువ యుండజాలదు. ప్రభుత్వ
ప్రతిష్ఠ ఇంకను క్షీణింపకమానదు.

వత్సవిమతి చట్టము

నేద్యగాంధ్ర అసంశ్లేషి
బొంబాయి, సెప్టెంబరు 16:—ఇండియా దొరతనము
వారి ప్రతినిధులకును ప్రతివేద్యమునందును వర్తకమునందును
శ్రద్ధలవాడికిని యొకసభ మారకులో శనివారంనాడు జరిగెను.
ఆసభయందు అసంశ్లేషియు ఆందోళనమును తెలుపబడెనని
“పైమ్ము ఆఫ్ ఇండియా” తిలిపాల్ తెల్పుచున్నది. మారకు
జిల్లాలో ప్రతిపండించు చొట్టు అభ్యుప్రకారము సరిచేయు
విషయమై ముఖ్యముగా సభలో ఆలోచింపబడినవి.
శాసనసభా తీర్మాన మారణలో బెట్టుటకు పూర్వము
దొరతనమువారి అభిప్రాయములను గమనింప దలచి రని యాజ
మాన్యముపొంది అప్రయోగ ముఖ్యోద్దేశములనుబోధపరచిన
ఆనరబులు డెప్యూటీగా జెప్పిరి. ప్రాటుగారును మారకు జిల్లా
కలెక్టరుగారును యాజిల్లా ను రెండు మండలముగా
భాగింప దలచితిమనిరి. ఉత్తర పుభాగమునం
దిదివరకు వలె స్వచ్ఛమైనట్టియు కల్తీలేని ప్రతిపండింప
బడుననియు దక్షిణభాగమునందు ఉత్తరభాగమునం దంతటి
మంచిప్రతిపండింపబడుటచేత యిట్టిభాగముల వలన మంచి
ప్రతి జబ్బుప్రతితో కలపుటకు వీలులేకపోవుననిరి. కొంత
మంది పెద్దపనుష్యులు చర్చలో పాల్గొనిరి. ఇదివరకు వి.
సి. యన్ సర్వకుద్యోగియగు హందావామిగారు ప్రతికమిటీ
వారు రెండురకముల ప్రతినిధి భేదమేమియు ఉన్నట్లు తెల్ప
లేదనిరి. బోచ్చి, ఖాండవ్ ప్రాంతములనుండి దిగుమతియును
ప్రతిక లీక కారణమని జెప్పిరి. అట్టి జబ్బుప్రతినిధిమతి
యుటకు వీలెంతండ చేయగోరిరి. బొంబాయి శాసనసభవారు
నూచించిట్లు ఒక్కమండలమే ప్రతిపండించుటకు నుండవలయు
నని వాదించిరి.

లాల్ జీ, నారాయణ్ గారువేరు అభిప్రాయము గలవా
రైరి. వరికొందరు ముడమట్లాడిరి. సభవారు దెలిసిన అభిప్ర
ాయములను జాగ్రత్తగ దొరతనమువారు ఆలోచించదరని దెల్పి,
స్వసహాయశాఖామంత్రి సభను చాటిచెను. (ఆ. ప్రె.)

మోటారు ప్రమాదము

(ఆంధ్రసత్రిక ప్రత్యేకము)
లండన్, సెప్టెంబరు 17:—ఇద్దరు కనగా ఉద్యోగులు
ఇంకొక 4 గురు, ఇద్దరు బ్రిటీషు నాకాదళాధికారులు మోటారు
ప్రమాదమున తక్షణము అచటనే పనిపోయినది. పెంటు జాన్సు
మ్యూఫులండ్లందు వార్త తెలుపుచున్నది.

(ఆంధ్రసత్రిక ప్రత్యేకతంతిపాల్)
లండన్, సెప్టెంబరు 17:—బరోడా మహారాజు నిన్న
టిదినము బొంబాయికి బయలుదేరెను.

విదేశవార్తలు

తీర్ణివేదిక నిరాకరణము

స్వరాజ్య వాయిదాకు రాజకీయ నేర్పు లేదు

అరవింద్యుగారి తప్పులు

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—తీర్ణివేదికను అసంపూర్ణముగా ప్రోత్సహించుట జూడ స్వరాజ్యవాదులకు రాజకీయ నేర్పు లేదని ఇంగ్లీషు పత్రికా వ్యాఖ్యానము స్పష్టమగుచున్నది. డెయిలీ ట్రైబ్యూన్ పత్రిక వ్యాఖ్యానమున, ఎవర్లలో వీరికి చేయూత నొసగినవానికి గూడ రాజకీయవిజ్ఞానము లేదని స్పష్టమగుచున్నది. ప్రస్తుతము దున్ను సామ్రాజ్యప్రభుత్వమువారి దండయాత్ర, ఆరవింద్యుగారి యభిప్రాయముతో గూడుకొన్నారనుకొనారు. స్వరాజ్యవాదులు అర్థములేని ప్రతిష్టంభము గావించుచు రాజకీయ నేరములను ప్రోత్సహించుచున్నచో వారనుకొన్నట్లుగానే రెండవగిరి అరవింద్యుగారి ప్రభుత్వ గూడ తెలియజేయుచున్నది.

ప్రభుత్వమును స్పృహపరచుటకు తెరచింది నంత మాత్రాన గ్రేటు బ్రిటనులో నున్న ఏవత్తుమనాదులు భయపడి లొంగుదెంపని ముట్టినట్లుగా రిచ్చిన హెచ్చరికను డెయిలీ ట్రైబ్యూన్ పత్రిక జ్ఞాపకముజేయుచున్నది. భారతదేశ భాగ్యతలను గూర్చి ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువారు కొంతవరకు స్పష్టమున ఒక యభిప్రాయమును గల్గించుచున్నారనుచున్నది. ఈవిషయమై అరవింద్యుగారి తప్పులకంటె ఎక్కువగా క్రొత్తపొందవలె ననుచున్నది.

221 మైళ్లదూరము 243 మైళ్లలో ఒక ఓడ పోయెనుట. ఇంతదూరమంత క్రమముగ ఎన్నడును జోలేదనుచున్నారు.

విరిష్టునరిహదుతగాదా

ప్రత్యక్షరాయబారములు జరుగవలెననుట

ముఖాముఖిని ప్రస్తావించుటవసరము

లండన్, సెప్టెంబరు 15 రాత్రి 11:25:—రేపు జరుగజోవు అల్పస్థులంతరిపు సభనుగూర్చి టైమ్స్ పత్రికావిలేఖ రిట్లు వ్యాఖ్య యొగర్చుచున్నాడు. సరిహద్దుకొనసరును ఎంత మాత్రము నియమించదలచుకొనలేదని సర్ జేమ్స్ కెయింగారు స్పష్టముగ తెలుపుటచే పరిశీలకులందు, విరిష్టు సరిహద్దుసమస్య విషయమై మార్పులు గలుగజాల వనుచున్నాడు.

బ్రిటిషు పార్లమెంటుసభ్యుని

నూచనలు

లండన్, సెప్టెంబరు 16, ఉదయం 12/30:—ఎవరో కొందరు అతివాదులుతప్ప అందరును ఈవ్యవహారమును పరిష్కారము చేసికొనవలె ననుచున్నారు. విరిష్టుసరిహద్దువిషయమై స్వయముగ ప్రజేతమునకుతోయి విచారించిన కామన్సుసభ్యులు ఇట్లు తెలుపుచున్నారు.

తమ విచారణఫలితములను టైమ్స్ పత్రికా సంపాదకున కందజేసిరి. ఇంగ్లండులో ఇరుపక్షములవారును ఒకరితో, నొకరు ప్రత్యక్షముగ కలిసికొని ఆలోచించిన వ్యవహారము తప్పకకుదురు వరి తమయభిప్రాయముని కామన్సుసభ్యులు తెలియజేసిరి. ఈ విషయమై జయప్రథముగ పని జరుగవలెనన్నచో సరిహద్దు విచారణ సంఘము, సేర్పాటు కయి లకు నుండే రాయబారములను ప్రారంభింపవలెను. దీనిని ప్రీస్టేబులు గాభము నిమిత్తముగాని అల్పస్థుల లాభముకొనుటగాని జెప్పట లేదు. వర్తమానములకు ముందు శాంతి, సౌఖ్యము, విశ్వేంద్రము నేగూరుట కిది యవసరము. అందుచే ప్రీస్టేబు అల్పస్థుల ప్రతి నిధులు సమాజేశమై సాధ్యమై సంశయ్యరలో ఏర్పాటుజేసికొనవలె ననిరి.

దీనిని ముఖ్యముగ గంచి నిర్వాహకమున విచారణ సంఘమునా కెంతమంది తీర్పుజెప్పినను ముఖముఖిని పరిష్కారము చేసికొన సుగము చేకొకటి యుండదని టైమ్స్ పత్రిక వ్యాఖ్యానముచున్నది.

హెడ్ జాజివరిస్థితులు

బ్రిటిషువారి యభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 16:—ట్రాన్సుసిరియాకు బ్రిటిషుసేనలకు బంపలేదని డెయిలీ ట్రైబ్యూన్ పత్రికా విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. పంపిరన్న సంగతి నిజము గాదనుచున్నాడు. హెడ్ జాజి బ్రిటిషుసంరక్షకరాజ్యము గాదనియు, మ్యాండ్లు రాజ్యముగాదని తెలుపుచున్నాడు.

బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమున ముహూర్తములు చాలమంది యుండుటచే పవిత్రత్రేత్రములు అపవిత్రము గాకుండ వాటికి అభ్యంతరమురాకుండ బ్రిటిషువారు చేయవలె ననుచున్నాడు. ఇది అవశ్యకరస్య మనుచున్నాడు.

కొంక్షమిదరుండి జారి చచ్చుట

కిని యో మెయిను, సెప్టెంబరు 15:—అల్పాక్షిస్థానురాజ్య నిల్లు అను రాకొమా రై సేన 100 అడుగులు ఎత్తుగల కొండ నెక్కిపోయిన ఉంగ్రమునువెదకుచు నేలహాలెను. చనిపోయెను. రాజ్యిల్లు రాకొమా ని పరిణయ మాయెను. 1923 జనవరిలో మరణకాలమున పెండ్లియొడెను.

జర్మనుల యుద్ధనేరము

జెర్జి, సెప్టెంబరు 16:—అభ్యుత్థుడు ఎబర్టుగారు సెలవులైనవిదప తిరిగివచ్చువరకు యుద్ధమునకు బాధ్యులుగానునన నిరాకరించమిదయునును చర్చించలేదు. అంతవరకు చర్చింపదు. ప్రైన్స్ జి, మాక్స్ గార్ల్ కివిషయమై భిన్నాభిప్రాయములేదని తెలియుచున్నది.

మాసిడోనియా విప్లవకారుడు

అనుచరులచే చంపబడుట

సోఫియా, సెప్టెంబరు 15:—మ్యాసిడోనియా విప్లవ సంఘ వాయకుడు టాడరు ఆలెగ్జాండరు గారు. ఇతని అనుచరులుకొందరు మ్యాసిడోనియా పక్షమునకు ప్రత్యర్థి యయినవారితో జేరిరి. కొన్నిరోజులక్రింద వారతనిని జంపిరి. పీరిచాపు రహస్యముగ నుంచబడెను నేడది ప్రకటిత మగుటచే చాల ప్రచలనముగల్గెను. సోఫియాలో గోరనాదజపును జూలో ప్రతికియలు జరుగుచున్నవని తెలియుచున్నది.

న్యూనియట్ బస్ అంటు కొనుట

కొందరుచనిపోవుట

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—అగడ్టు 30 తేదిన న్యూని టను దగ్గర బస్సుకటి పెట్రోలుఅంటుకొనిమండెను. అందుచే కొందరు అందున్న ప్రయాణికులు చనిపోయిరని పంచాయితీ జేసిరి.

మరాఠోయుద్ధము

స్వయనుసమరము

సేనలు కేంద్రీరణము జేయుట

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—రాత్రి 9; మరాఠోలో స్వేయిను సంరంభము నూతనరూపమును దాల్చుచున్నదని టైమ్స్ పత్రికా విలేఖరి తంజీనుండి తెలుపుచున్నాడు. శత్రువులను ఒక్కసారి తునుమాడుటకు తన సైన్యములన్నిటిని టూట నుదగ్గర కేంద్రీరణము జేయుచున్నాడు. ఇందుచేతనే స్వేయిను ప్రజేతముల నుండి పటాలములు తిరిగివచ్చుచుండెననుచున్నాడు. 40,000 మందిని ఉపయోగించెదరట. టూటనుకు దక్షిణముగ 40 మయిళ్లదూరములోనున్న పెననను వదలిం చుటకే ఏర్పాటులను జేయుచున్నారు. ప్రస్తుతము ఇది విడిపోయి ఏకాకిగ నున్నది.

పూర్వము యుద్ధములో పనిచేసినవారు లండన్ కాంగ్రెసు సభలో సమావేశమై చనిపోయిన యోధుల సమాధులపై పుష్పకీటమునుంచి సాగ్యభోమడు కాంతికిగాను జేయుప్రయత్నముల నెంతయు కొనియాడిరి.

శాంతిని నిలబెట్టుట

బడంబడికకు భిన్నముగ ప్రవర్తించుచో?

బ్రిటిషునాకాదళమును ఉపయోగించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—జాతిసమితికి భిన్నముగ ప్రవర్తించుచో జాతిసమితివారు బ్రిటిషునాకాదళమును వినియోగించుకొనవలెనని వార్తాపత్రికలయందు పరస్పరవిరుద్ధమున వార్తలు ప్రకటింపబడెను. ఆవిషయమై జనవాసుండి యాటయవిలేఖ రిట్లు తెలుపుచున్నాడు. పోయినవారము జాతిసమితి సంఘము వారికి సర్ సిసిలుహార్టుగారు తెలియజేసినవృత్తినుండి మార్పె ద్దియు కలుగలేదనిరి. ఈవిషయమై రెండుఅభిప్రాయములున్నవి. ఈవిషయమును స్పష్టముగ తెలియజేయవలెను. ఏదేశమునైన శిక్షించుటకు తీసికొనుచర్యను బలపరచవలెనని గ్రేటు బ్రిటనును గోరేనని సముద్రముమీద వర్తకముజేయు ఇతరజాతులతో వైరము గల్గును. అందుచే అట్టిసంవర్కములందు అంతరాతీయ శాశ్వత న్యాయస్థానమువారు ఎట్టి చర్య ను దీసికొనొనెదరకో తెలియజేయవలెను. ఇది అవసరము. బ్రిటిషు నాకాదళము ఇట్లుచో తోడ్పడును.

ఈ విషయమై డాక్టరు బెర్నూగారు అంతవిషయమును ఏర్పాటుజేయుచున్నారు. పార్శ్వప్రభునితో అనేకపర్యాయములు ఆలోచించిరి. ప్రెంచిరాయబారులు గూడ ప్రస్తావించిరి. బ్రిటిషు నాకాదళమును వినియోగించువిషయమై స్పష్టముగ ఇంతవరకేమియు ఏర్పాటుజేయలేదని పార్శ్వ ప్రభువు తెలియజేసెను.

జూరియను తిరుగవారు

క్రమపరిస్థితుల నేర్పరుచుటకు సోవియటుల

ప్రయత్నములు

లండన్, సెప్టెంబరు 15 రాత్రి 10:25: జూరియాలో సక్రమపరిస్థితులకు ప్రవేశబెట్టుటకు ట్స్విగారినిగాని స్ట్రాల్కగారినిగాని నియమించుటకు సోవియటుల ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారని మాస్కోనుండి టైమ్స్ పత్రికా విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

వాహబీ తిరుగవారు

బ్రిటిషు సేనలు హుసేను రాజు సహాయము మేగుట

హ్యారిస్ సెప్టెంబరు 15:—హుసేను రాజు సహాయము సీరియా వైకమిషనరు బ్రిటిషు సేనలు ప్రెంచి మ్యాండ్ల టు రాష్ట్రమును దాటిపోవుటకు తీరువు నిచ్చెనట. ఇది ఖాయముగ తెలియలేదు.

మెక్కాదగ్గర పోరాటము

టైమ్స్ పత్రిక యభిప్రాయము

(ఆంధ్రవార్త ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 17:—ఇరాకుపై నెజరుకుల్లాను దండెత్తనమైనది టైమ్స్ పత్రిక వ్యక్తీకరించుచున్నది. దీనిని మెక్కాదగ్గర పోరాటమున గూర్చి ప్రస్తావించు సంవర్కమున జెప్పెను. మతయుద్ధము ప్రబలిన సరిహద్దులలో హత్య శ్రేష్టము. దానివలన బాగ్దాదుకు జైమానికమార్గమునకు భంగముగలుగును. నూయిజాకాల్వానం తెన, పల్కయిను మతసిచ్చిగల మోటువారి దాడికి లోబడెను.

కెయిరోవార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి. సరిహద్దుపోరాటమునుగూర్చి మెక్కాకు సెప్టెంబరుమాస ప్రారంభమున తెలిపెను. అప్పుడు హషమైట సేనలు దొమ్మిదవలను తరిమివేసెనని తెలియవచ్చెను. సిధులలో కాల్పుటచేతను చచ్చెట్లు కొట్టుట చేతను 5 తేదిరాత్రి ప్రజలు పూర్తిగ ఆశ్చర్యబడిరి. హషమైట సేనలు జబలుకోరా కొండలకు తొందరగ మరలిపోయెను. కాల్పుకుండగనే మరలెను. సాధ్యదగ్గర ఆగిరి. మెక్కానుగాపాడవలెనని కోరబడిరి. కాని వాహబీలముందుకేగలేదు. ముందుసానము కాపాడుచున్న 400 హషమైట పటాలముగతి ఏమైనదో

గంధి మహాత్మ్యం

హిందూ మహమ్మదీయ మత కలహములు

ధిల్లీలో సంభాషణలు

ధిల్లీ హిందుస్తాను టైమ్స్ పత్రిక

మహాత్మాడు ప్రారంభోత్సవమును నిర్వహించుట

ధిల్లీ మహమ్మదీయులు

హిందూస్తాను టైమ్స్ పత్రిక

మహాత్మాడు ఎంగలయిండియా పత్రికకు

ప్రసాదించిన వ్యాసము

ధిల్లీలో కొందఱు మహమ్మదీయులకు మహాత్మాడును సాక్షాత్తుడైనట్లు వార్తలు వచ్చి యున్నవి. "హిందూవుల దేవాలయములను మహమ్మదీయులు ధ్వంసము చేయుచుండుటకు కారణమేమియును కనబడదు. ఇట్టి దుష్కార్యమునకు వారిని పురికొల్పినట్టి ప్రబల మగు సంఘ మేదో చాటుగా నుండియుండును" అని 21-8-24 వ తేదీ ఎంగలయిండియా పత్రికలో ప్రకటింపబడెను. దీనిని గూర్చి విపరీతవాదాభిప్రాయములు చేయుచున్నారు. దోషమునంతయు మహమ్మదీయులపైననే ఆరోపించుచున్నారు. అని వారునన్ను డిగిరి. "మహమ్మదీయులందఱు నిట్టిసంఘము నేర్పరచిని నా అభిప్రాయముకాదు. కొందఱు మహమ్మదీయు లట్టిసంఘముల నేర్పరచియుండురని నా అభిప్రాయము" అని నేను తెలిపితి.

"అట్టి సంఘముండినచో హిందూ ఆజ్ఞులుఖాను, మాలా నామహమ్మదాలీగార్లకు తెలియకపోదు" అని వా రనిరి.

"అట్టిసంఘముకట్టి కలవని చాలకాలము క్రింద లునే నాకు తెలిసినది. కొందఱు మహమ్మదీయులు గూడ నట్లు తెలిసిరి. అప్పటికప్పుడు కలిగిన ఉద్రేకము వలననే అప్పచోట్లను మహమ్మదీయు లొక్కరితినే దేవాలయములను పాడుచేయుటకు రని నేను నమ్ముచాలను. వెనుక ప్రబలమగు ప్రోత్సాహముండి తీరవలెను. అట్టిదేదీయును లేదను నమ్మకము నాకు కలిగినచో వెంటనే పొరబాటు నొప్పుకొనుచు పత్రిక లకు వ్రాసెనను" అని నే నంటిని.

"అట్టి ప్రోత్సాహము ప్రభుత్వసంబంధముల నుండియే కలుగుచుండవచ్చును" అని వారనిరి.

"అటులే కావచ్చును. నాకుగూడ నట్టిసంశయములేక పోలేదు. అదేదేనిజనుని గ్రహింపగలుగుట చాల వింతగానుప కపోయి. దిష్టారణముగా మహమ్మదీయులు దుష్కార్యము లొనరించి రనుటకు గూడ ఆధారములు కలవు. మూలములో ఎట్టి కోపకారణమును కలిగిన ట్లుపడదు. తక్కినచోట్ల గూడ క్రోధకారణము కలిగినట్లు నిదర్శనము లగుపడలేదు" అని నే నంటిని.

"కోపకారణమును హిందువులు కలుగజేసిరని వ్రాచరా బాదు పత్రిక ప్రాసినది" వారు నాకు తెలిపిరి.

"అటుల వ్యవహరించు నేను చాల వింతవొందెదనుగాని ఎంతటి కోపకారణము కలిగినను గూడ దేవాలయములను మనీ దులను పాడుచేయుట దురాగతమే నును" అని నే నంటిని.

"హిందువులలో అట్టి సంఘము లేదా?" అని వా రడిగిరి.

"మనీదులను పాడుకయుటకు ప్రోత్సాహపరుచునట్టి సంఘముహిందువులలోనున్నట్లు తెలియలేదు. మహమ్మదీయుల కాగ్రహము కలిగించునట్టి వ్రాతలను వ్రాయుటకును వారిదోష ములకు విపరీతకల్పనలను చేయుటకును పూనుకొనిన సంఘ మొకటికలదని తెలిసినదిగాని ఆ సంఘమునగ న్నవారి సంఖ్య అత్యల్పము. వినను వారి అపరాధము క్షుంత వ్యముగాదు. ఈ విషయమున రెండుమతములవారును నిందనీయులే అగుదురు. ఇట్లువిరోధములను పెంచబూనినవారిని నిష్కరుణముగ నిరసించుట దేశభక్తుల కందరికిని ముఖ్యకర్తవ్యము. రెండు మతముల వారును నాకు తోడ్పడినచో నేను ఒంటరిగా నైనను యితర నాయకుల సహాయముతో నైనను విచారణ సలిపి దీనిమూలకారణమును వెలిదియగోరెదను" అని నేను తెలిపితిని.

మో. క. గాంధీ.

ప్రారంభోత్సవము

ధిల్లీనగరమున 15 వ తేదీ సాయంత్రమున మహాత్మా ట్మపత్రికా ప్రారంభోత్సవము మహాత్మాని అభ్యుత్తరక్రింద జరి గినది. ఇదియొక జాతీయదినపత్రిక. ఆంగ్లభాషలో ప్రకటింప బడును. ప్రస్తుతస్థితిలో 'ఎంగలయిండియా' పత్రికయొక్కటి యుండినచాలును. తక్కిన పత్రికలనన్నిటి నిలిపివేయవలెనని యే నా అభిప్రాయమైనను, సిక్కులపై నాకుగల గాఢానురాగ మువలన సర్దారు వంగళసింగుగారి ఆహ్వానమున తిరస్కరింపజాలక యిచ్చటికవచ్చితిని. ప్రస్తుతము సిక్కులస్థితి చాల దుర్భరము గానున్నది. వారిపుడు భగవంతుని కరుణయందు సంపూర్ణముగ విశ్వాసముతో ఆతని ప్రార్థించుటయే కర్తవ్యము. ఇట్టిముఖ్య వనరును నీపత్రిక ప్రారంభింపబడుచున్నది. సత్యమును, నిర్భయత్వమును, ఉచితజ్ఞతను కల్గిడించుచు కీర్తిరముగ దీనిని నిర్వహించెదరని నేనాసింపెదను. ఇది మతసంబంధమగు పత్రిక. సత్-క్రీ-అకలు, అనువాక్యమునందలి ఆదేశములకు భంగము కలుగకది నేను నమ్మెదను. ప్రతిపక్షమును వాక్యమును తూచి ప్రయోగింపవలెను. ఆసత్యములను ప్రాంతకుండుటయే నాకు అసత్య సంశయముచూచునయైన కలుగుట కరకాళి మియ్య గూడదు. సర్దారును త్యాగనిరతిని సిక్కుమతము బోధించుచున్న ది గాన సర్దారు మంగళసింగుగారివంటి నాయకుల పరిశీలన క్రిందగ నే. ఎం. ఫణికురుగారి సంపాదకత్వము క్రిందను వెలు పడనున్న యీపత్రిక ఆబోధనల ననుసరించుగాక అని కోరెదను" అని మహాత్మాడు నుడివెను.

అనుకొనిన ప్రకారము 15 వ తేదీని పత్రిక వెలువడలేదు. ఎంతయును చెడినది. మరియొకవార మాలశ్యమగును. (అ. పే.)

మిగ్గాపూరు బాంబుకేసు

శిశిరకుమార ఘోషగారిసాక్ష్యము

16 తేదీని కలకత్తా హైకోర్టులో మూల విచారణ జరిగినది. ఖద్గె దుకాణము యజమానులలో నొకరగు శిశిరకుమార ఘోషగారు సాక్ష్య మిచ్చిరి

422.8.24 వ తేదీరాత్రి నేను దుకాణములో మార్పిని యుండగా మద్రాసు వసంతకుమారుడు బాంబువేసెను. అతడు పరుగెత్తి మోటారుకారులలో నెక్కబోవుసమయమున నేను వానినిపట్టుకొంటిని. అయిడిలో కూర్చుండియున్న రెండవ మద్రాసుగుంపుమూచి పారిపోయెనుగాని వానినిగూడ పట్టుకొనిరి" అని సాక్షి చెప్పెను. నేనుగ రుక్మాసుపరీక్ష చేసిరి. సాక్షి యిటుల ప్రత్యక్షమనిచ్చెను. "గాయములెగిరిన అతడు ఏరాజకీయపక్షమునకు చేరినవాడో నేనెరుగను. నేనురాజకీయములలో మూడేడ్లనుండి పనిచేయుచున్నాను. నన్ను 1916 లో యింటరును చేసిరి. నేను ఆరాజకపక్షమునాడనని నన్ను యింటరునుచేసిరని నాకు తెలియదు. నే నేసేరముచేయలేదు. నామీదకేసుచేయలేదు. నేనుస్టేటుప్రజనయను. 1920 ఆరంభములో నన్ను వదలిరి. నన్ను 1818 మాడవరిగ్గులేపను క్రింద యింటరునుచేసిరి. డక్టర-అనుమాలియను సంఘముతో నాకేమియును సంబంధము ఎన్నడునులేదు. నన్ను స్టేటుప్రజనరుగా వర్ణింపబట్టుట కొన్ని నెలలు మున్ముదాబాదులో యింటరును చేసిరి నన్ను విడుదలచేసిన క్షణమునందే యింటరునుచేసిరి. నాకుంధవసంఘముతో ఎన్నడును సంబంధములేదు. కాంగ్రెస్లో లాహత్సంవర్షమున ఒక విదాదిక్రితము కలకత్తాలో పోలీసు వారు నాయంటిని దుకాణమును సోదాచూచిరి. నన్ను ఆరెట్టు చేసి 15 రోజులు రిమాండులో నుంచిరి. అపుడు పోలీసువారు మూడుసార్లు నన్ను పరీక్షించిరి. ఈ మద్రాసు యిటు బాంబు వేసిన తేదీకి

10 రోజులు ముందుగా పోలీసువారు మరల సోదాచూచిరి. మరలనన్ను పుడు పోలీసు డిప్టీకమిషనరు తీసికొనిపోయి ఆ రాత్రి హిమానుమీద వదలిరి. 1921 లో నేను తనకు పిస్తోలు నిచ్చితినిని పోలీసువారితోగూడ నాదుకాణమువద్దకు వచ్చిన భాదేశరాయి అనునతడూనాడు నాయెడుట తెలిసి నన్నునూ పించెను. మిగ్గాపూరు పీఠిలో నొకడు పిస్తోలును పట్టుకొని తిరుగుచుండగా వానినిఆరెట్టుచేసిన సందర్భమునందే నేను పిస్తోలు నిచ్చితినిని భాదేశరాయి చెప్పెను. నావద్ద తుపాకులు న్నను అనుమానమున నపుడు నా యింటిని దుకాణమును సోదాచూచిరి. కాంగ్రెస్లోలాహత్సంవర్షమున నావద్ద తుపాకులున్నవని ఆరెట్టు చేసిరని నేనెరుగను. కాంగ్రెస్లోలాహత్సంవర్షమునందే ఆరెట్టుచు పుట్టెనులోగూడ నన్ను ఆరెట్టు చేసిరి. ఆరెట్టుచు కేసులోని మద్రాసు లండను నాకు చిరమిత్రులు అనిసాక్షి" చెప్పెను. (అ. పే.)

వాతావరణ నిర్ణయ

1924 సం॥ సెప్టెంబరునెల 17-వ తేదీ బుధవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మొత్తము గ్రేడ్ 24 X అంబులలో అత్యధికము	మొత్తము గ్రేడ్ 24 X అంబులలో అత్యల్పము	మొత్తము గ్రేడ్ 24 X అంబులలో సగటు	మొత్తము గ్రేడ్ 24 X అంబులలో సగటు	మొత్తము గ్రేడ్ 24 X అంబులలో సగటు
గోపాలపురం	88.7	79.1	...	19.40	44.96
విశాఖపట్టణము	91.1	79.1	0.15	14.62	87.09
కాకినాడ	92.5	79.4	0.13	20.85	89.09
మచిలీపట్టణము	95.2	80.9	...	18.50	41.59
కర్నూలు	94.9	75.1	...	8.09	26.01
బళ్లారి	95.3	73.1	...	8.11	20.51
కడప	99.4	81.0	...	9.19	31.23
నెల్లూరు	98.8	80.3	...	11.14	37.98
మద్రాసు	95.6	77.1	...	14.94	50.74
కడపూరు	97.5	78.5	0.17	5.67	52.94
నేలము	97.2	72.9	0.52	14.09	39.30
కోయంబత్తూరు	81.7	72.3	0.11	20.97	22.29
తిరుమనాపల్లి	101.7	74.1	0.22	7.51	33.18
నాగపట్టణము	98.7	75.6	0.05	4.89	54.98
మధుర	98.1	77.0	...	8.69	33.58
పాంబు	89.8	78.7	0.25	1.16	37.00
తిరువల్లూరి	2.37	28.34
తిరువేండ్రము	83.9	75.1	...	59.83	64.51
కొచ్చిన్	84.7	76.8	...	124.87	114.51
కాలిక్టు	87.8	75.1	...	133.19	117.18
మంగళూరు	87.3	74.9	...	123.42	125.66
బెంగళూరు	87.9	68.1	...	14.87	35.37
మెర్కాత	74.8	62.2	...	137.12	125.46
కొడైకనాల్	66.3	51.3	0.08	31.56	62.18

సర్కారులు:—విశాఖపట్టణములో 0.15 కాకినాడలో 0.13 వర్షించెను. మచిలీపట్టణములో ఆకసము నిర్భలముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల డట్టుముగనున్నది. పగటివేడిమి చాల వరకు రి నుండి రి డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి మచిలీపట్టణములో రి.3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—మేఘములు పలచగనున్నవి. ఆర్ద్రతతక్కువ. పగటివేడిమి 4 1/2 నుండి 5 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపలో రాత్రి వేడిమి 4.2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—కడపూరులో 0.17 వర్షించెను. ఆకసము డట్టుముగ మేఘములతో గూడుకొన్నది. తక్కినచోట్ల పలచగయున్నది. నెల్లూరులో ఆర్ద్రతతక్కువ. ఇచ్చట రాత్రి వేడిమి 2.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. పగటివేడిమి 2 1/2 నుండి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

రాజధాని:—దక్షిణభాగమున స్థానికచినుములు బడవచ్చును. వాతావరణము అనుమానముగ నుండును.

సి. ఆర్. సామ్యూరు.

వాతావరణాస్త్రజ్ఞుడు.

లికమిషను రిపోర్టు పైన

ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠాన మంగీకరింపబడినది

సవరణలన్నియు నిరాకరింపబడినవి.

(స్టేటు కౌన్సిలు)

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 16:—స్టేటు కౌన్సిలులో చాలనేపు సభ్యులైన పిమ్మట లీకమిషన్ ప్రతిష్ఠానమును, ఐదవ లీక (పారంభింపబడినప్పుడు ఖవర్లీగారు ముందు మాట్లాడిరి.

ఖవర్లీగారి సవరణ తీర్మానములు

అర్ యిండియా సర్వీసులను స్వాధీనములోనుంచుకొను విషయమునను రిక్మాటు మొట్ట మొదట విషయమునకు చేయబడిన కిఫారతులలో మార్పుచేయబట్టి యాదీరువ తీర్మానములను సరింపజేసిన ఖవర్లీగారి రొక సవరణ నుపపాదించిరి.

(ఎ) ప్రజాపక్ష శాఖలలో గాని స్వాధీన శాఖలలో గాని అభిలభ్యత యివ్వగలములలో దేనిలోనయినను యిక ముందు రిక్మాటు చేయువిషయమంతయు స్థానిక ప్రభుత్వముల వారి అధీనములో నుండవలెను.

(బి) ఏయద్యోగములో గాని అట్లు రిక్మాటుచేయునపుడు సాధ్యమయినంత స్వల్పకాలములో నూటికి 25 గురు యూరపియనులను 75 గురు భారతీయు లుండునట్లుగా చేయవలెను.

ఈ తీర్మానము ననుసరింపుడని చెప్పుచు ఖవర్లీగారు చాప్రధాన మొన్నకయ్యపాస్ నమునిచ్చిరి. లీకమిషనువారు కష్టపడిపనిచేసిరిగాని బ్రాహ్మణులవలెవారికివర్తనలేమున్నను, కావునవారు భారతదేశములో నివాసముగా యేర్పరచుకొన్న భారతీయుల కనియు యూరపియనుల కనియు సర్వీసులను రెండుభాగములుగా విభజించిరిగాని బ్రాహ్మణులకు వలెనే వారు హెచ్చుతేసినటువంటి జీతములకును వారిబత్తెములకును కావలసినదట్లు ఏమూలనుండి నచ్చునో విచారించుట వారికి పట్టలేదు. బ్రాహ్మణులు ఎంతకర్మకేయవారైనను వారి సాధనసంపత్తులను వాడుకగానుంచుదురు. లీకమిషనువారు రిక్మాటుగాక దీనిసంగతే విచారించలేదు. లీకమిషనువారు దట్టునెట్లు ఆదాచేయవలెనో ఆ మార్పుల నరయకుండుటయే గాక చేయరానివోట్లూడ వర్తనలేమున కల్పించియున్నారు. వైద్యవిషయమున వర్తనలేమునందుకు రోగికి జైమధము భారతీయుడిచ్చినను యూరపియ నిచ్చినను ఒకేవిధముగా పనిచేయును.

అన్ని సర్వీసులకును ప్రస్తుతము యింగ్లాండునుండి రిక్మాటుమెంటు ఆపివేయవలసినదని సర్ దేవప్రసాద స్వరాధికారి గారు ఒక సవరణను తెచ్చిరి. తన తీర్మానము నామోదించవలసినదని సర్ దేవప్రసాదుగారు నిన్నటిదినమున చెప్పిన వాదనలనే చెప్పిరి.

మానెక్జీగారి అడ్డగింపు

సర్ మానెక్జీ దాదాభాయిగారు సర్ దేవప్రసాదు ఖవర్లీగారిద్దరి సవరణలను అడ్డగించిరి. దేవప్రసాదుగారి సవరణ పూర్తిగా ఆంగ్లేయులను పోర్ట్రోలులనే యుద్దేశింపబడినదని చెప్పిరి. అటువంటి తీర్మానము మానవకోటిలో 5 వ వంతుజనసంఖ్య కల హిందూదేశమునకు దుఃఖదాయకమగును. భారతీయులనే ఎక్కువగాయద్యోగములలో నియమించు విషయమున లీకమిషనువారు చెప్పినది. యిండియా ప్రభుత్వకాననుములో మొదట చెప్పబడిన దానికంటె చాలదూరము పోయినది. ముఖ్యశాఖలలో నూటికి 60 వంతు చొప్పున భారతీయులు నియమింపబడుట హిందూదేశముయొక్క ఆదృష్టమని చెప్పగలిగెను. పోలీసు ఫారెస్టు సర్వీసులలో చేయబడిన యేర్పాట్లు మిగుల సహేతుకముగా నున్నవి. కాబట్టి నూటికి 75 వంతు భారతీయులను నియమింపవలెనను ఖవర్లీగారి సూచన నామోదించబడాలను అని మానెక్జీగారు నుడిపిరి.

సర్దార్ జోగీంద్రసింగు రాజామైసెన్ సింగుగారు ఖవర్లీగారి సవరణను బలపరచి సర్ దేవప్రసాదుగారి తీర్మానము నడ్డుపెట్టిరి. ఇదియట్లుండ సర్. ఉమర్ హయత్ ఖాను రాజారాంపాలసింగుగారు ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఆంగ్లేయులకు ముందు యభ్యుదయని చెప్పి రెవరసవరణలను అడ్డగించిరి.

నలేశన్ గారు

నలేశన్ గారు సర్ దేవప్రసాదుగారి సవరణను బలపరచుచు (బిటునునుండి యువకుల నిచ్చటికి గొనివచ్చి వారికిష్టుగా నటువంటి యొకరితో జీవనమును గడుపుమని నిర్బంధపెట్టుట తగదని గట్టిగా నాతేపించిరి. సర్ మానెక్జీగారియభిప్రాయము లకు వారిని మందలించి వారి యభిప్రాయము లకులన సభవారు మోసపోకూడదని నలేశన్ గారు సభికుల నడిగిరి.

సర్ జుల్గీకరు ఆలీఖాన్ గారు ఖవర్లీగారి సవరణను గట్టిగా బలపరచిరి.

గౌ. థామ్సన్ గారు

ప్రభుత్వమువారి తరపున రెండు సవరణలను అడ్డగించుట

ఖవర్లీగారు కోరినట్లు యింకను సర్వీసులను రాష్ట్రీయత్ర మొనర్చుట తగదని గౌ. థామ్సన్ గారు రెండు సవరణలను అడ్డగించిరి. ఉపన్యాసమును రాజ్యాంగ దృష్టితోను ప్రత్యక్షదృష్టితోను మాట్లాడెను. ఏయద్యోగములో ప్రజాపక్ష శాఖలపై యధికారము స్థానిక ప్రభుత్వముల చేతులలో నుండవలెనని అనుకొనుచున్నా మో ఆకారములననే స్వాధీన శాఖలలో అధికారములయొ యిండియామంత్రి చేతులలో నుండవలెనని రాజ్యాంగ దృష్టితో సర్ మహమ్మద్ సాఫీగారు చెప్పియున్నారు.

ప్రత్యక్షముగా కనబడుచున్న చిక్కులను గురించి, ఒక్కసారిగనుక రిక్మాటు మెంటును ఆపివేసినయెడల తిరిగి దానిని లాభకరముగ సాగించవలెనన్న మీనకలుగదని థామ్సన్ గారు నుడిపిరి. సాంప్రదాయము నొకసారి భగ్గుముగా వింపబట్టున దానిని పునః నిర్మించుట కష్టమగును. హిందూదేశములోనికి కావలసిన యద్యోగము లన్నిటిలోనికిని తగిన వారిని రిక్మాటుచేయుటకు యిండియామంత్రియే సమర్థుడు. పరిపాలనోద్యోగములలోనికి స్థానిక ప్రభుత్వములు రిక్మాటుచేయ మొదలుపెట్టినయెడల యింగ్లాండులో పనికిరాని వారు మనకు దొరికెదరుగాని సరియైనవారు దొరకరు. సర్ దేవప్రసాదు గారు రిక్మాటుమెంటు ప్రస్తుతము ఆపివేయవలెననియే చెప్పుచున్నాడు గాని ఉన్నవారిని చాలించుకొనినట్లు చేయుట కేమి యుచున్నదను.

తుదకు సర్ దేవప్రసాదుగారి సవరణయంతయు హిందూదేశములో బ్రిటిషువారిని చేర్చుకొనువిషయమును పైకితెచ్చినది. ఏదేశమునకు తగిన పులుకాయలు ఎట్లుండునో ఆయాదేశములయొక్క మనుష్యులలోగూడ అట్టిభేదములు కనబడుచుండును. ఇంగ్లాండునకును ఫ్రాంసుదేశమునకునువర్త ము పృథిమైళ్ల సమద్రమునాత్రమే యున్నను, ఆరెండుజాతులకును ఎంతయో భేదముకలదు. హిందూదేశమునకు బ్రిటిషుపరిపాలకులను బ్రిటిషు సిపాయిలును అగత్యున్నమాట అందరును ఒప్పుకొనవలసినదే. హిందూదేశమునకువలె దీర్ఘమైన సమద్ర తీరమును బహిరంగమయిన భూభాగమును గల ఏదేశమునకైనను యిట్టిసహాయ మనసరమే. కొంతమంది అధికారేతరసభ్యులు అట్టిభయమేమియు లేదని తగ్గించిచెప్పవచ్చును. కాని వారిని దినదినము సమృద్ధులను తంతువార్లను చూడనిండు.

హిందూ మహమ్మదీయ ప్రశ్న ను తీసికొన్నయెడల దినదినప్రార్థమాన మగుచున్న వైషమ్యములకు కారణమేమి? రెండుమతములకు స్వభావసిద్ధముగగల అసహనభావము యొక్క ఫలితమేయిది. ప్రజలను దుష్ప్రవర్తననుండి త్రిప్పటకుగాక రాజకీయోద్దేశ్యములతో అసహనభావమును పురికొల్పుటకు మతభావములు పురికొల్పబడినవి అట్టి అసహనభావముపురికొల్పినవారి నెత్తిమీదికే విరుచుకొనిపడును. ప్రజలేదానికి పాత్రులగుదురు. ఒక్కటే ఆదర్శము, విశాలమైన సహనము, చిత్రసృష్టి-హిందూమహమ్మదీయ మైత్రికొరకు పాటుపడువాడు యాతానుసంగతులను పాటించవలెను.

ముగింపును థామ్సన్ గారు రిక్మాటుచెప్పిరి. లీకమిషను వారిమానవల నామోదించి అంగీకరింపవలసినదనియీసభ వారిని నేను కోరుచున్నాను.

ఈశిఫారసులు ఏకమిషనువారైనను చేయగలిగినంత మంచిగానున్నను, వీటికిలన చేయబడుచూర్పులు యాసభమీద గాని, యిండియా దొరతనమువారిమీదగాని తుదకు యిండియామంత్రిమీదగాని ఆధారపడియుండలేదు. అవియన్నియు యింగ్లాండులోని యువకులపై నాధారపడియున్నవి. కావున వారిలో యేదైనమార్పుగలిగిననేతప్ప మనకు సరియైనమనుష్యులు దొరకరు. అట్లుయినపుడు ముందుసంగతి చెప్పదమని బిట్టి మీనవారి యాశలు భంగముకావచ్చును. నేడు తమసవరణ ఒడి పోయినను, తుదకు దైవము తమపై పునఃపన్నాడని సర్ దేవప్రసాదు స్వరాధికారిగారికి ఒకప్పుడు సంతృప్తికలగవచ్చును.

సర్ దేవప్రసాదు:—నేనట్టిసంతృప్తిని కోరను.

థామ్సన్ గారు:—నాన్నీ హితుడు అట్టి సమయమున సంతృప్తికరముగా యెంచుకొనకపోవచ్చును. కాని ఆతలంపు చల్లని మంత్రోపదమువలె గాక ప్రాణకంటకముగా నుండవచ్చును. (చప్పుట్లు)

సర్ బి. యన్. శర్మగారు

సామాజ్యములోని కొన్ని భాగములయొక్కవైఖరి తమ కోంతగా తెలియనున్నను, సామాజ్యమునగా హిందూదేశములోగాని జరియెచ్చోటగాని అందరును సమానహక్కులమీద ఉద్యోగములకై పోటీ పడుట యనియు దాని కేవలమైన అంతరాయమును కలిగింపకుండుటయు తమ యభిప్రాయమని సర్. బి. యన్. శర్మగారు నుడిపిరి. అదియేభావమైనయెడల బ్రిటిషు రిక్మాటులను పట్టుబట్టి ఆపకూడదు. ఇప్పుడు వెంటనే (బిటులో) రిక్మాటు మెంటు నాపివేయమని ప్రభుత్వమువారికినడుగుల ప్రత్యక్ష రాజకీయములకు విరుద్ధము. థామ్సన్ గారు చెప్పినమాటలోచాలానిజముగలదు. కాని హిందూదేశముయొక్క అదృష్టముచే యిచ్చట అన్నివిధములకు పోస్ట్ నెట్టితులును కలవు. అందుచే హిందూదేశమునకు కావలసిన మనుష్యులు హిందూదేశములోనే దొరుకుట ఆసాధ్యముకాదు. అయినను ప్రస్తుతము హిందూదేశమునకు బ్రిటిషువారు ఉద్యోగములతో నుండుట అవసరము.

దేవప్రసాదు, ఖవర్లీగార్ల సవరణలు ఓడిపోయినవి

సర్ దేవప్రసాదు, ఖవర్లీగార్ల సవరణలు రెండును వోడిపోయెను.

జీతములు, దారిబత్తెములు, సౌకర్యములు, పింఛనులు ప్రస్తుతమున్న విధముననే ఉండవలెననియు, బర్యాబత్తెను ఆపివేయవలసినదనియు తరువాత వేదమూర్తిగా రొకసవరణ నుపపాదించిరి.

తరువాత మెక్మెటర్లగారు లీకమిషనులోని అర్థిక సూచనలను గురించి ఒక దీర్ఘస్వస్థానమునిచ్చిరి. సర్ జాసిల్ బ్లాక్లెబ్బుగారు అనెంబ్లీలో చెప్పినవాదములనే విరుగు ఉపయోగించి ఖర్చులభరించుటకు శక్తిమించినవిగావని నొక్కి చెప్పిరి. బర్యాబత్తె విషయముయే వేదమూర్తిగారు సవరణలైన స్థానిక ప్రభుత్వమువారి నడుగవలెనని చెప్పిరి.

వేదమూర్తిగారి సవరణ ఓడిపోయెను

తరువాత వేదమూర్తిగారి సవరణ ఓటుకుపెట్టుబడి ఓడిపోయెను.

మహమ్మదీయులను సర్వీసులలోనికి రిక్మాటుచేయుట

యామిన్ ఖాన్ గారి సవరణ

పిమ్మట యామిన్ ఖాన్ గారు రొక సవరణ నిట్లు ఉపపాదించిరి. సుసీయరు సర్వీసులోనికి భారతీయులను చేర్చుకొనుపద్ధతి యేదైనను అనుబంధింపబడునెడల, పంజాబు, పశ్చిమోత్తర రాష్ట్రములలో తప్ప తక్కిన యన్నిచోట్లను ఉద్యోగములో మాడవంతు మహమ్మదీయుల కీయవలెను. మహమ్మదీయు లాసంఖ్యకు చేరినియెడల, అంతకంటె యెక్కువగామాడ మహమ్మదీయులను చేర్చుకొని వారిసంఖ్య సాధ్యమైనంతతరగలో మాడవంతు తలచెట్లు చేయవలెను. ఈతీర్మానమును చెప్పవచ్చుచు యామిన్ ఖాన్ గారు, మహమ్మదీయేతరుల హక్కుల నాక్రమించుకుంటున్న తమ కుద్దేశ్యము లేదనియు, వెతుకబడియున్న మహమ్మదీయజాతిని హిందువులతో సమానముగా పైకి తెచ్చుటయే తమ యుద్దేశ్యమనియు చెప్పిరి. అనెంబ్లీలోనున్న జాతీయపక్షమువారు లక్ష్మీ ఒడంబడికకు తాము ధృఢమై యుందుమనియు సర్వీసులలో మహమ్మదీయుల తంతుమంది యుండవలెనో వర్తయించుటకు ఒక ప్రతినిధిసభను గాను

చుట్టు దేవులను గాని చెనమనియు చెప్పిగని తెలియను. కాని తెక్కలను జూచినట్లయిన హిందువులసంఖ్యను మహా ముద్దీయలసంఖ్యను విశేష తారతమ్యము కలదు. కావున యీ ప్రశ్న యిప్పుడే యీ ప్రశ్నకానియలో తేలవలెను. కాని యిట్లు కు బయట కాదు. అటు గాని యెడల మహా ముద్దీయలు వెనుక బడి హిందూ దేశాభివృద్ధికి భారమై వెనుకకు లాగుదురు.

దేంగాలు యామినానుగాని తీర్మానమును ఒప్పుకొన్న నిభయమగుచున్నదనియు, యీ ప్రశ్నను హిందువులు మహా ముద్దీయలను బండ్లలను గ్రహించి తేల్చుకొనవలసియున్న దనియు మాట్టి అబ్దుల్ కరీం గారు చెప్పిరి.

సహజము బలపరచుచు సర్ ఉమర్ హయత్ ఖాన్ గారు పంజాబులోనున్న దుర్గరథిని తెలియజేసిరి. ఈ విషయ మన ప్రభుత్వము వారు జోక్యము కలిగించుకొనక తటస్థముగా నుండవలసినది మీరచెప్పిరి.

జోగింద్రసింగు

తానొక చిన్న జాతికి చెందియున్న తమజాతికి ప్రత్యేక కష్టపాపములు చేయమని తానేమియు కోరులేదనియు, క్షత్రియార్యములవలననే పైకిరావలెనని తాను కోరుదుననియు సర్దార్ జోగింద్రసింగుగారు చెప్పిరి. తమగృహములను కల్లోలములు లేకుండ కాపాడుకొనుదనియు, లీహిందూనుగించి చర్చించుచున్న మహా ముద్దీయ నింతమందిని చేర్చుకొనవలెనన్న ప్రశ్నను తీసికొని ద్వావదనియు తన మహా ముద్దీయన్న హితులను కోరెను. ప్రభుత్వము వారి సవరణను ఆంగీకరింపజాలరని గౌ. ధామసను గారు చెప్పిరి. కడచినమార్చి 10 తేదిన చర్చలో తెలియజేయబడిన ప్రభుత్వవిధానమును ఆయన నొక్క చెప్పెను. సర్వీసులలో నీతికాదుగలవన్న కొనునప్పుడు యెయ్యకొనవలసిగాని రాష్ట్రమునుండిగాని ప్రతినిధుల నెక్కువగా తీసికొనవలసి నవలెను. సరిగా ప్రతినిధుల మూడవవంతు మహా ముద్దీయ సర్వీసులలో నియమించుటకు వేరు వేరు రాష్ట్రములలో వేరు వేరు పరిశీలించి లక్ష్యరచునని తెలియజెప్పెను.

లక్ష్మీ ఒడండ్డి ప్రకారము తాను నడుమకొందునని చెప్పి కరండికారుగారు, మహా ముద్దీయన్న హితులు కోరిక ప్రకారమే తాను పోవుదననియు, అప్రశ్న హిందువులను, మహా ముద్దీయలను కలిసి చర్చించి తేల్చుకొనవలసి యున్నదనియు మహా ముద్దీయలను సర్వీసులలో చేయబడుననియు చెప్పిరి.

ఈ ప్రశ్నను పరిష్కారము చేయవలసిన అగత్యమును హిందువులు సరిగా గుర్తించి రని మహా ముద్దీయ పాదుషా సాహెబు గారు సంతోషమును తెలియచిరి.

సర్ జుల్ఫీకారు ఖానుగారు మహా ముద్దీయజాతియొక్క భావములను మనస్సులో నుంచుకొనవలసినదనియు, ఒక మహా ముద్దీయ సభ్యుడు అతివిరాగమును బూనియుండుటతమకు నచ్చలేదనియు ప్రభుత్వమువారితో జెప్పిరి.

హోమ సెక్రటరీయగు క్రేరారుగారు ధామసనుగారి యభిప్రాయముల నామోదించుచు స్థానిక ప్రభుత్వములతో సంప్రదించుకొని తీర్మానము నవలంబించినయెడల కలుగు కష్టములను తెలియజేసెను. కాని సర్వీసులను భారతీయులపర మొనర్చుటలో ప్రభుత్వమువారు ప్రతిజాతియొక్క హక్కులను మనసునందుకొనెదరని నమ్మకముగా చెప్పిరి.

యామినానుగారు

సవరణ సుపసంహరించుకొనిరి

దానిపై యామినాను ఖానుగారు తమసవరణ సుపసంహరించుకొనిరి. అన్ని కవరణముల పరిష్కారమైన పిదప అసలు తీర్మానమును గురించి చర్చ ప్రారంభమయ్యెను.

అసలు తీర్మానముపై చర్చ

అంతమందిగల సభకు డాక్టర్ మి. న. నియమింపబడుటకు సుపరిచితులగు సభ్యులను వారిపని ముగియకమునుపే రిపోర్టును గురించి చర్చించబడుటకును లల్లాభాయి శ్యామలబాగుగారు విచారమును తెలిపిరి. అయినను సర్వీసులను రాష్ట్రమున మొత్తమునూ చీలి కొంతసంతోషమును కలిగించెను. కాని స్వామి శ్యామలబాగు ఆర్ యిజియో సర్వీసుల విషయమున జరుగుచున్న ప్రస్తుత పద్ధతి పీడికత్తులు లేకుండ లల్లాభాయిగారు రిపోర్టులోని యితర ఆక్షేపణలను తెలియజేసి రిపోర్టులోని తక్కినభాగమును గురించి అధికారతరుల భావమును ప్రభుత్వమువారు లగుండుననినదని కోరెను.

రాయలు కమిషనువారి తీర్మానములను పూర్తిగా నిరాకరింపజాలనని ద్వారక నాథమిత్రుగారు చెప్పిరి. బ్రిటిష్ రిక్రూటుమెంటును పూర్తిగా ఆపివేయకుండ ఒకక్రమ పద్ధతి కేర్పరచి సివిలు సర్వీసులలో ఎక్కువగా భారతీయులను చేర్చుకొనుచు 1930 సంవత్సరములో నూట 75 మంది భారతీయులను 25 మంది యూరపియనులను ఉద్యోగులుగా చేయవలెనని చెప్పిరి.

సర్ ఉమర్ హయత్ ఖానుగారు తీర్మానమును పూర్తిగా నామోదించిరి.

దెల్లూగారు, లీహిందూ ఫిరారులు తమకంతగా సభ్యకపోయినను తీర్మానము నామోదించిరి. సర్వీసులను భారతీయులపరమొనర్చు పట్ల కమిషనువారి నూచనలు యంతనకు తేమ మార్గమును తప్పలేదని హిందూదేశములో భారతీయుల యొక్కయు యూరపియనుల యొక్కయు అభిప్రాయము తెలుపుచున్నది. ఈసంబంధమున ఆంగ్లో యిండియనుల యిచ్చటనే నివాస మేర్పరచుకొన్న యూరపియనులను ఉద్యోగులుగా చేయవలసినది మించుచుండవలెననియు చెప్పిరి. ముగింపును చిన్నచిన్న విషయములపై బట్టి ప్రభుత్వము వారి సద్దుష్టత తీర్మానము నామోదించవలసినదని సభ్యులను వేదెను.

దివాన్ బహదూర్ రామధర నాయుడుగారు హిందూదేశముయొక్క పేదరికమును తెలియజేసి, అందువలన జాతీయనిర్మాణకాఖు మిగులవృద్ధి పుట్టినదని, చెప్పి, సర్వీసులపై 1 కోటి రూపాయలకు కంటే ప్రభుత్వమువారు ఎక్కువ ఖర్చుపెట్టరాకని అభ్యంతరకెట్టిరి.

చివరకు క్రేరారుగారు ఆంగ్లో యిండియ సర్వీసులవారు చేసినపనిని మెచ్చుకున్నందుకు జెనరలు బడ్డెవుడ్డు గారికి వందనములర్పించెను. దాక్టరు మిత్రుగారికిమాడ అందుకొరకే వందనములర్పించెను. "ఇండియన్" అను పత్రికకుండికి హిందూదేశములో శాసనము ప్రకారము ఆంగీకరింపబడిన సేటివులందరు వత్తురనియు, ఇందువలన దెల్లూగారికి సంతృప్తిగా వచ్చుననియు క్రేరారుగారు నుడిచిరి. ముగింపును మీబుద్ధిని వినియోగించి మితితీర్మానము నామోదించెదరని నమ్మకమున్నా ను క్రేరారుగారు సభ్యులతో ననిరి.

తీర్మానము వేరువేరు భాగములుగా నుంచబడెను. అన్ని భాగములను ఆంగీకరింపబడెను. ఎవరో ఒకరిగల మాత్రము రెండు క్లాజులవిషయమున అసమ్మతిని తెలిపిరి. అప్పుడు తీర్మానము పూర్తిగా నుంచబడి ఆంగీకరింపబడెను. కే. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, వేదమూర్తి కరండికారు గార్లు వోట్లుతెక్కిపెట్టుమని ఒత్తిడిచేసిరి. ఇంతలో గంట కొట్టబడెను. తీర్మానము తిరిగి వోట్లుపెట్టబడెను. కాని యీపర్యాయము వోట్లు తెక్కిపెట్టవలసినదని యెవ్వరును అడుగలేదు. కావున తీర్మానము ఆంగీకరింపబడెను. సభకేసటికి నిలిచిపోయెను. (అ.ప్రె)

ఆర్యసమాజము

వరదల సహాయము

ప్రొఫెసరు ఎస్. కేటు విద్యాలంకారు, ఆర్. వశేషము గార్లు స్వామి శ్రద్ధానందగారు వరదల సహాయార్థము బంపియుండిరి. వీరు తిరుచునాపల్లిలో సహాయకార్యములు జరిపిరి. అప్పుడు శ్రీ యెమ్మన నప్పపోయినందున, వారికి మాత్రమే వీరు సహాయముజేసిరి. తిరు త్తంజోను గ్రామమునందు 43 యిండ్లకు 25 యిండ్లు కూలిపోయినవి. ఇవన్నియు తిరిగి కట్టించబడినవి. (2) వాడపూరు గ్రామమునందు గల 26 యిండ్లలో చాల భాగము పడిపోయినవి. 20 ఇండ్లు తిరిగి కట్టించబడినవి. చింతామణి గ్రామమునందు దిగువ చింతామణి యను వేరొక గ్రామమునందు 30 యిండ్ల 32 యిండ్లు పునర్నిర్మాణము జరిగెను.

వారికి యిండ్లు కట్టించుకొను కల్పయే గాక రెండు మూడు కోజుల భత్యకర్పనూడ ఉచితముగ నీయబడెను. ఆర్య సమాజము యికముందు మలకారు నందే తమ సేవయంతయు వినియోగింపనున్నారు.

భూకంపము

కల్లికోట, సెప్టెంబరు 15: పోయిన శుక్రవారంనాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు భూకంపమునందు ఆపట్టణమునకు చేరిన పేటలయందును స్వల్పమైన భూకంపు అడరు వినిపించెను. (అ.ప్రె)

దెన్న పురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 17-వ తేది బుధవారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు	బా 1-కి రు 30.0-0	మొదలు 42.0-0	మొదలు
రియ్యము బస్తాలు			మొదలు
మనునా తెనాలి	,, 48 గలవి	రు 14.0-0	14.8-0
సెలూరి	,, డిటా	,, 16.8-0	17.0-0
డిల్లి	,, డిటా 45 గలవి	,, 16.8-0	17.0-0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8-12.0	9-0.0
శువులు	,,	,, 22.0-0	24.0-0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి రు 205	రు 11.0-0	రు 12.0-0
సెనగలు	,, డిటా	,, 11.4-0	12.8-0
శనలు	,, డిటా	,, 11.8-0	12.4-0
మినుములు	,, డిటా	,, 13.0-0	16.0-0
ఉలలు	ర 164	,, 9.4-0	11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

శువులనూనె	బా 1-కి	రు 170.0-0	175.0-0
నెయ్యి	మ 1-కి	,, 14.0-0	26.0-0
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పు	బా 1-కి	,, 60.0-0	62.0-0
ఇతరప్రదేశము	,,	,, 55.0-0	58.0-0
వేరుసెనగనూనె	గానుగ బా 1-కి	రు 143	మిషకానూనె 136
ఆమడమునూనె	బా 1-కి	రు 190.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు	బా 1-కి	రు 205.0-0	210.0-0
కూరపసుపు	,,	రు 140.0-0	160.0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరు)	బా 1-కి	రు 120.0-0	140.0-0
గుంటూరుపాయకలు	నీలిమండు మజుగు	1-కి రు 45,	50
కాశహస్తపాయకలు	,,	రు 60,	70
తెల్లము	బా 1-కి	రు 85.0-0	60.0-0
చింతపండు	బా 1-కి	రు 80.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

వట్టారకంబా	1-కి	రు 32.8-0	33.0-0
చురం	,,	,, 32.0-0	33.0-0
రవుండు	,,	,, 32.0-0	36.0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 కులంకిత	రు 78.0-0	82.8-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 24.2-0	24.10-0
సవరణ 1-కి		15.7-6
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 265.0-0	272.0-0
రాగి డిటా	రు 300.0-0	305.0-0
అస్కాచక్కెర బా 1-కి	రు 39.8-0	40.0-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకల్లు	20 డిగ్రీలు	రు 76.0-0	77.0-0
వోట్టికల్లు	డిటా	,,	,,
సింహం	డిటా	,,	,,
గురం	డిటా	,,	,,

(8) దూది

జోండా వెళ్లు బారవ	1-కి	రు 320.0-0
-------------------	------	------------

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం	10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9.10-0
మధుర నెం	12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8.6-0
పుల్లూరు తేనుగ నెం	8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8.12-0
అహమదాబాదు నెం	12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9.8-0
డిటా నెం	14 డిటా	రు 10.2-0
నూరేనుగ నెం	20	రు 11.15-0
జపాన్ నెం	20	రు 12.0-0
,, ,, 40	ఏ శేమి అంబున	రు 15.6-0
గోకాకు నెం	12 1/2	రు 9.15-0
వడ్డాక్ నెం	24 1/2	రు 12.2-0
14 1/2 క్విల్స్	పక్షి	రు 9.14-0

కర్షకాలవారి

వెల సీ! 1-కి అ. 6 వి. పి. సహా 0-11-0
ఈ ద్రావకము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి చీము, కాయలు, చెవిబుద్ధ మొదలగునవి వెంటనే నయమగును. 5, 6 బొట్లను చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును.
అమృతాంజనము డిపో,
మదరాసు బొంబాయి

మదరాసు కార్పొరేషను

సాధారణసమావేశము

నిన్నటిదినము సాయంకాలమున రిప్పబ్లీషమనందు కార్పొరేషన్ వారి సామాన్యసభ డిల్లీ వి. తిరుమలస్వామిగారి యధ్యక్షతన ప్రారంభమైనది. సభ ప్రారంభించినపుడు రిప్పబ్లీషమధ్యస్థులుండిరి. కమిషనరు జి. టి. బోగుగారు మాట నుడిచిరి.

అధ్యక్షులు ప్రథమమున మాట్లాడుచు ఎడెండా చక్రకు తీసికొనుటకు ముందు త్వరగావరింపబడవలసిన సమస్య యొక్కటిగలదనియు, స్థాయిసంఘమును (స్టాండింగ్ కమిటీ, ఎక్జిక్యూటివ్ కమిటీ) సభ్యులుగానున్న సి. సుబ్బారాయమొదలయారు వి. శివప్రసాదమొదలయారు డా. ఎస్. వెంకటస్వామిశాస్త్రి గారలు తమసభ్యత్వమునకు రాజీనామానిచ్చినందున వారిస్థానములు ఖాళీగానున్నవనియు, కోరంటే ఆసంఘమువారు సమావేశము కాజాలనిచో చాలబిచ్చుదులు జరుగగలవనియు, కనుక వెంటనే కాన్సిలువారు ముగ్గుసభ్యులను వారిస్థానములందు ఎన్నుకొనవలెననియు నుడిచిరి.

వేదాంగపాలకెట్టిగారు ఎన్నికలు వాయిదా వేయదగినని సూచించిరి.

స్థాయి సంఘమునకు ఎన్నికలు

అధ్యక్షులు దానిని క్రమభిన్నమని ఆశ్రేయించిరి. పిదప వ్యాసారావుగారు మాట్లాడుచు అత్యల్పకాలములో సభ్యులు రాజీనామానిచ్చుట సమాజసమగ్రతకు అనుకూలముగాక, అందుముఖ్యము గాజీవప్రసాదమొదలయారు, డా. వెంకటస్వామిగారలు కార్పొరేషనునకు భక్తితో సేవజేయదగినవనియు, అట్టిసేవను కార్పొరేషనువారు జేయుదుకొనదగుదురనియు, కనుక తప్పక తిరుగ ఆలోచించి రాజీనామా లుపంపించుకొనవలెననియు నుడిచిరి.

అధ్యక్షులు:— ఇదివరకే తిరుగ ఆలోచించవలసినదిగా కోరబడినది. వారందరి కంగీకరించలేదు.

వ్యాసారావుగారు మాట్లాడుచు ఎవరోయొకరు రాజీనామాలునుండి ఆలోచించుట నదిగాకోరుటకన్న కాన్సిలువారెల్లరు వారిని కోరినవత్తమున ఫలితముండుననియు వారిముఖ్యోద్దేశము క్రొత్తగా ఎన్నుకొనవలసిన సభ్యులను ఎలెక్షన్ లో పాలుపుప్పు కొనకుండ జేయుటయే యనియు, క్రొత్తసభ్యులు వచ్చినపిదప కాన్సిలునందు సభ్యభావ ముండదగుననియు, సభ్యులు రాజీనామాలు ఉపసంహరింప ఆలోచించవలెనని చెప్పిరి.

అధ్యక్షులు మాట్లాడుచు ఇదివరకే రాజీనామా లొంగి గొనియు, వారు స్థాయిసంఘముందు ఇప్పుడు సభ్యులుగాజాలరనియు అందుచే వ్యాసారావుగారి తీర్మానము క్రమముగాదనియు, సంఘాధ్యక్షుడు రాజీనామాలు అంగీకరించి యుండవలయు పట్టిరి.

పిదప సామి వెంకటాచలంశాస్త్రిగారు మాట్లాడుచు క్రొత్త సభ్యులు ఎన్నికలలో పాల్గొనకుండుటకై వారు రాజీనామా లొంగిగొనియు, ఇదియంతయు ముందుగా ఆలోచించుకొనిన ఏర్పాటులై గాన్పించుచున్నదనియు పట్టిరి.

కె. సి. దేశికాచారిగారు అందుల కాక్షేపించుచు, ఇతరులయుద్దేశము ఏదైనది జెప్ప వీలులేదనియు, పట్టిరి.

సామి వెంకటాచలంశాస్త్రిగారు తమ యభిప్రాయమును వెల్లడించుటకు తనకు హక్కుగలదనియు, ఇట్టిసమస్య చర్చకు ఎప్పుడును 6 దినములు ముందుగా నోటీసు ఇయ్యవలెననియు కనుక ఎన్నికలు వాయిదా వేయబడవలెనని తెల్పిరి.

ఆర్. మదనగోపాలనాయుడుగారు 6 దినముల నోటీసు ఇవ్వవలయునని చట్టమును తేదనియు, ఈపద్ధతి ప్రకటనయి నుడిచిరి.

సూతనసభ్యులు పాల్గొన వీలులేకుండ చేయుట

పిదప ఎన్నికలు జరుపుటగాను తీర్మానము వోటుకు బెట్టబడి అంగీకరింపబడినది. అంగీకరించినవారు 20, వ్యతిరేకులు. 17.

పిదప బాలకుచీదేలు లెక్కింపబడగా స్థాయిసంఘము నకు 1. టి. సుందరరావునాయుడు (24 వోట్లు) పి. రంగ నాధంశాస్త్రి (22 వోట్లు) మాసానేట్ (17 వోట్లు) గారలు ఎన్నుకొనబడినట్లు అధ్యక్షులు తెల్పిరి.

పంపింగుస్టేషను ఏర్పాటు

పిదప అధ్యక్షులు సంగంబాసమునందు పంపింగుస్టేషను ఏర్పాటు చేయుటగాను రెండుస్థలము లున్నవనియు మొదటి దానికన్న రెండవస్థలము చాకయనియు పలికి కాన్సిలువారి సమ్మతి గోరిరి.

పిదప రెండవస్థలమునకు సభ్యులు సమ్మతించిరి.

పిచ్చికుక్క-కాటువైద్యము

జనరలు హాస్పిటలు నూపరింపెండెంటు పిచ్చికుక్క కాటు ముందు కొరకై 1-4-23 నుండి 1924 సం॥ జనవరి నెలవరకు రు 5,580 లుకు బిల్లును తీసువచ్చిరి. కమిషనరు 11 నెక్కును క్రింద శిశువంశక్షాత్రుల వొంగిన రు 14,000 లనుండి బిల్లు చెల్లింపబడెనని చెప్పెను స్థాయిసంఘమువారు ఇదివరకు చెల్లించినమొత్తమును కాంక్షనుచేసి ఇక చెల్లింపబడువానికి మాత్రము చట్టము అంగీకరించునో లేదో జూడవలెనని సూచించిరి. వ్యాసారావుగారు మాట్లాడుచు గవర్నమెంటు ఆర్డరు తమను నిర్బంధించదనియు, ప్రభుత్వమువారు దీనిని భరించవలసినదయ్యు కొద్దికాలము క్రిందిటివరకు రోగులు కూచురు బంపబడుచుండి, రనియు, నూనూరువారికి తాము రు 800 లు కాంక్షనుచేయుండి రయ్యు, వలయుచో ఆమెత్తమును ఆధికముజేయవలసిన గాని మునిసిపాలిటీపై పన్నువిధించవట్టి ఈ క్రొత్తవిధానము తగదనియు జెప్పిరి.

అధ్యక్షులు:— మునుగకు రోగులు కంపబడుటకు మారు ఇచ్చుటనే వైద్యసహాయము జేయబడుచున్నది.

క్రొత్తములు నాయుడుగారు:— స్థాయి సంఘమునకు వైద్యక ముందుగనే డబ్బు చెల్లింపబడినది. కాన్సిలుమాత్రమే కాంక్షను చేయవలయున్నది.

డబ్బు కాంక్షనుచేయుట అక్రమమనియు, స్థాయిసంఘము కాంక్షనుచేయుటకు డబ్బు చెల్లింపబడవలసినట్లు తనకు ఆధారము కావలెననియు చెప్పిరి.

ఖా|| బి|| మహమ్మదు మాసానేట్ గారు చట్టము అనుమతించునో లేదో కనుగొనుటకు టాకేషన్ పై నాన్నకమిటీ వాకి తెలుపదగునని ఉపసాదించిరి. పైఉపవాదనలపరచు బడినది వోటుకు బెట్టబడి తీర్మానము కలుపించెను.

పిదప సభ చాలించిరి. పైయంగళవారమునకు వాయిదా వేసిరి.

లక్నోలో మతకలహములు

శాంతి నెలకొనినది

తక్కినస్థితిగతు లేవియును మారలేదు. వదంతు లెప్పటి వలెనేయున్నవి గాని కొట్లాటులమాత్రము జరుగలేదు. ప్రభుత్వోద్యోగులను ప్రజానాయకులను పిట్టలవెంట తిరుగుదు గు కాకములకు తెరువుపైన వర్తకుల ప్రాత్యహారముచున్నా రు. అమీనాబాదులో మొదట పోట్లాటు ప్రారంభమైనది గాన నచట నికను దుకాణములకు తెరువలేదు. తక్కినచోట్ల దుకాణములకు తెరుచుచున్నారు. కొందరు పిట్టలలో తిరుగసాగిరి. చాలామందిని అరెస్టుచేసిరి. శాంతి నెలకొనినది. (అ. ప్రె)

హైదరాబాదుసంస్థానమున

మతకలహములు

వార్తలు నమ్మదగినవికావు

హైదరాబాదుసంస్థానమున చాలమండలములలో హిందూపురుషులు, మహమ్మదీయులకును కొట్లాటులు జరుగుచున్నవను వదంతులను నమ్మనూడదు. గుల్షారాలో కొట్లాటులు జరిగినవిషయముల నెవరును జరుగలేదు. రెస్ డెన్సిబజాయవద్ద త్రాగబోతులెల్లరి జరిగినది గాని మరెట్టి అల్లరులను జరుగలేదు. (అ. ప్రె)

కావేరీ రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు

ఉపసంఘము సేర్పడుచుట

ఆగస్టు 19 వ తేదీన ప్రకటించిన ప్రభుత్వ ప్రకటన ప్రకారము కావేరీ రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు ప్రకారము నీటి సరఫరా గావలసిన భూములను నిర్ణయించుటగాను యీ దిగువ సేర్పెనుబడినవారిని 21 ఉపసంఘముగా ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి.

అధ్యక్షుడు:— గా|| లామెంతుగారు సభ్యులు:— రివెన్యూశాఖ ప్రభుత్వకార్యదర్శి ఇరి గే మ ను చీ ఫు ఇం జ నీ|| గారు. ఆ గూ జిల్లాలోపలినిపులక ఉద్యోగేతర సభ్యులు:— ఎస్. ముత్తయ్య నువల్లూరు పి. ఎస్. రాజప్ప దేవరం ఎం. ఆర్. నేతురత్నం అయ్యలూ, టి. ఎం. వాలాయనాస్వామి పిళ్లై, సి. వి. వెంకటగూడయ్యంగారు. రా.బ., టి. ఎ. రామలింగశాస్త్రి గారు. డా|| పి. సుబ్బారాయణగారు.

ఉపసంఘము ప్రధాన సమావేశము ఏర్పాదించవలసిన విషయములగుర్చి అధ్యక్షుడు నిర్ణయించును.

ఉపసంఘకార్యముల పై యున్నపుడు ఉద్యోగేతర సభ్యులకు 1వరగతి రైలుఖర్చు శాఖతో సహా పైలునకు 12 అకౌలు, నాలుప్రమాణమునకు, మకామునందు దినమునకు రు 7-8-0 చొ॥ భత్యము యివ్వబడును.

ఎన్వైలు లాండాప్టు సవరణసంఘము

ఎన్వైలు ల్యాండుఅక్రమ సవరణగుర్చి యివ్వవలసిననియమించబడిన సంఘమునందు జె. ఎం. యాహ్వలీనాహెబుగారిని, డి. రాజరాజేశ్వర నేతుపతి రామనాథురాజుగారిని సభ్యులుగా నియమించిరి. (ప్రభుత్వప్రకటన.)

వంగ రాష్ట్ర బహిష్కరణవాదులు

మహాత్మునికి తంతివార్త

సరకుమరీ ఘోషగారు సర్వెంటు ప్రతిక విశేషి బారి సానుండి సెప్టెంబరు 13 వ తేదీన మహాత్ముని కీటు తంతి వార్త సంపింట్లు తెలియచుచ్చిరి.

“కలకత్తాయంనలి ప్రతికలలో ప్రకటించిన ప్రకారము మీరు స్వరాజ్యపక్షమువారి కార్యక్రమమును పూర్తిగా ఆమోదించి, నిర్యాకార్యక్రమముతో సంబంధింతు యెండుటయో లేక కాంక్షాను పూర్తిగా విడిచిపెట్టుటయో జేయుదురని తెలియుచున్నది. మీయుద్దేశమేమో మాకు తెలియదు. ఎట్టినిద మైనపద్ధతినైన అచలించియుటకు వెనుదీయనివారితో సత్సాగ్రహి యెవ్వడుకనరాదు. మీరు కాంగ్రెసులో నుండునంతకాలము బహిష్కరణవాదులు కార్యనిర్వాహకవర్గముల యందుండుగోరెదరు. కావునఈతగవులు ఎప్పుడుండును. మీరుయెటువలె నవో బహిష్కరణవాదులుగూడనిర్బలమగుననుకుతో బయటకు నెత్తురు. ఇట్టి పరిస్థితులలో మీరు మీయనుచుచున్నాడు కాంక్షను వీడి బయట వేరొకసంఘముగా సేవకులుచే ముచ్చినది మీయనుచులమగు మేము చలించుచున్నాము. మీయనుచుల నేకులు గలరు. వారందరు మీ కార్యక్రమము ననుసరింపసంపి దులైయున్నారు. జనబాహుళ్యముంతయు మీవత్తమున్నారు.”

మహాత్ము డిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను:— “మితంతివార్తజూచి సంతోషించితిని. నేను సరిగా తెలిసికొనవలసిన ఆతు రతజెందుచున్నాను. మోతీలాలుగారికి రెండు తీరములు ప్రాణి తిరి. ముఖ్యవిషయముపై సమాధానమునుమాటయే లేదు. మీరూ చునాకుగూడతోచినది.”

వైద్యమండలిచే స్వర్ణ రజిత పతకములు యోగ్యతాశ్రమములుగొందిన ఆయుర్వేదాస్త్రి; అష్టావధాని, కం. డేం. సుబ్బారావుగారి

ప్రజ్ఞామృతం

ఇది పూర్వము కవులు అవధానులు సంగీతవిద్వాంసులు నేవించెడి మహత్కలయోగము, జ్ఞానశక్తి కిని వృద్ధిచేయుటకు, కంఠస్వర మాధుర్యము నతిశయింపజేయుటకు దీనికి దుర్బు మైనయోగము మింగితి లేదని గట్టిగా జెప్పగలము. పరిశ్రమలలో గెలువలేనిబుద్ధి దుర్బలలు, బొంగురు జీరగల కంఠముగలనామి, సమయస్ఫూర్తిలేని ప్రిడదులు కవులు శిష్యులు నీవిగుణమున గనిపెట్టియున్నారు. బుద్ధిమాంద్యమును వదలించి, వనోహసమును గోగించి, జ్ఞానశక్తి కిని వృద్ధిచేసి కోకిలస్వరమునంటి కంఠస్వరమునిచ్చి, మేధావులనుగా జేయుటయే దీనిముఖ్యగుణము. భోజనమున సేవిమగు పద్ధత్యమునండదు.

40 పేజెల్లుగల సీసా రు 2.00

ఆమృతాశ్రమము, ఏలూరు; కృష్ణాజిగ

చెన్నపురి సంధ్య సభ

వ్యాసవరీక్ష

శ్రీరామునిశీలము

మాడు ఉత్తమవ్యాసములకు మాడు స్వర్ణ పతక బహుమానములు

పై చెన్నపురి ఆంధ్రసభాపక్షముందు అష్టాభిరు మాస మన ఆశ్చర్యములు కుద్రప్రసము మొదలు దశమివరకు వివిధ నెం చిన దసరామహోత్సవములమున శ్రీరాముని శీలమును గూర్చిన వ్యాసవరీక్ష గావించి, పండితుల స్వర్ణ పతక బహుమానము లచే సత్కరింప నిశ్చయింపబడినట్లును ఆంధ్రపండితులు వైవిధ్య యమును గూర్చి వృదులుగు నాతిక తిన్నతైలతో వచనమున వ్యాసముల వ్రాసి ఆశ్చర్యములకు వివిధ నాటికి కార్యస్థానము నకు జేరులాగు పంపించవలయుననియు ఈ సెప్టెంబరు ౩ వ తేది గల ఆంధ్రజాతీయ పత్రికయందు ప్రకటించియున్నారము. ఇంత ఘోష పదిమంది పండితులమాత్రము వ్యాసముల వ్రాసి పంపెద మని తెల్పియున్నారు. అందు గొందరు వ్యాసములు కార్యస్థా నమును జేరవలసిన కాలపరిమితిని హెచ్చింపవలయునని కోరి యున్నారు. ఆశ్చర్యములకు దశమి నాటికి ఈ వ్యాసము లన్ని టిని పరిశీలించి యందు బహుమానము లను వ్యాసముల నిర్ణయింపవలసి యున్నందున తప్పక వ్యాసములన్నియు సభా కార్యస్థానమునకు విడివిడి నాటికే చేరులాగున పండితులు పంపఁ బ్రయత్నింపఁ బ్రార్థితులు. వ్యాసములయందు శ్రీరాముడు ప్రపంచమున వాసుదేవతయొక్కము అను నేయేధర్మముల నేయే సందర్భములయందు ఆచరించెనో వాని సమగ్రముగ దెలుపవల యును. వ్యాసములు అరటావుకాగితపు ఒంటిపుటపై ముప్పది పుటలకు మించుండఁ బ్రాయ బడ వలయును. సంస్కృతాంధ్ర రామాయణములనుండియు రాముని చరితమును తెలుపు యితర పురాణావ్యాది గ్రంథములనుండియు పద్యశ్లోకములు సందర్భానుసారముగ వ్యాసమున నుదాహరింపబడెనప్పుడు ఇతర మహాపురుషుల శీలముతో శ్రీరాముని శీలమునుగూడ బోల్చి చర్చింపవచ్చును. ఇంగ్లీషు గ్రంథములనుండి ఉదాహరణము రెంటిమాత్రము చేయబడగూడదు. పాశ్చాత్యదేశపు మహాపురుష శీలముతోను బోల్చుగూడదు. ఇందు ప్రకటింపబడిన నియమ ములకంటె వేరునియమును లేవియును లేవు. బహుమానార్హ ములని పండితులచే నిర్ణయింపబడిన మొదటి వ్యాసమునకు శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ఒకటి న. రసవరము వెలగల బంగారు పతకమును, రెండవదానికి సభా కార్యదర్శి యును మద్రాస్ అండ్ సదరన్ మహారాష్ట్రరైల్వే మేనేజర్ గారు ముదిరెడ్డి కాంతారావు నాయుడుగారు ఒక సవరము వెలగల బంగారుపతకమును యాదాదానికి సభా లలితకళాశా ఖాధికారియగు పింజల సుబ్రహ్మణ్యము శ్రేష్ఠిగారు ముప్పావు పవరము వెలగల స్వర్ణ పతకమును బహుమానములుగ నిచ్చుటకు భయతో వంగికరించిన్నారు. ఇప్పటికి దరఖాస్తులు పంపినపండి తులే గాక దీనితరపండితులు గూడ వ్యాసముల వ్రాసి పంప వచ్చును.

గడ్డే రంగయ్యనాయుడు,

విద్యాకాళా కాశ్యదర్శి.

40, 41 పిదారియార్ కోవెల వీధి, బార్డిటౌన్, మద్రాసు.

తిరుమల శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామి

నారి దేవాలయమునందు

ఒక సంవత్సర కాలం శ్రీస్వామివారి స్థలమా హత్యము చదివి యాత్రనులకు తెలుగు, అరవము, కన్నడము, హిందుస్తాని మొదలగు భాషలయందు ఉపన్యసించుటకు యోగ్యతగల సంస్కృతపండితులు యీనెల ౩౦ తేదీలోగా యీదిగువ కనియందు విలాసమునకు దరఖాస్తు పంపవలయును. దరఖాస్తు దారు తన భాషాజ్ఞానము, పాండిత్యము, యోగ్యతను గురించిన్ని, తాను కోరుజితమును కూడ తెలు పవలయును.

విలాసము:—

దివాన్ పెమ్మార్ల వారు

తిరుమల, తిరుపతి దేవస్థానం తిరుపతి, చిత్తూరుజిల్లా

పానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహారావు పంతులు గారి

పుస్తక

సాక్షి

రాజములు

మొదటిభాగము 2-0 0

మూడవభాగము 1-8-0

రెండవభాగము 2-0-0

నాల్గవభాగము 1-12 0

- 1 కళ్యాణరాఘవము - 0-8-0
- 2 పాడుకా పట్టాభిషేకము - 1-4-0
- 3 వనవాస రాఘవము - 0-12-0
- 4 విజయరాఘవము - 1-0-0
- 5 వృద్ధివాహము - 0-8-0

- 6 కంఠాభరణము - 1-0 0
- 7 హస్తవర్ణ - 0-12 0
- 8 సర్వదా పురుషోత్తము - 0-12 0
- 9 విప్రనారాయణ - 0-12-0
- 10 రాధాకృష్ణ - 0-1 -0

- 11 పూర్ణిమ - 1-0-0
- 12 సారంగధర - 0-8 0
- 13 బుద్ధబోధము - 1-0-0
- 14 ప్రకీర్తన వ్యాసములు - 1-4-0
- 15 సరస్వతి - 1-0-0

వలయువారు—

క్యాబలాగు కోరువారికి పంపబడును.

పానుగంటి రాజారావు, విరాపురం

గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

ఇ స నా ఫె లి మలేరియాను సిద్ధాపథము

కృష్ణాకంటెను మేలెడది. ఏలనంటే కృష్ణా తత్కాలమునకు మాత్రమే జ్వరమును నిలుపును. అంతియేగాని జ్వరమును పూర్తిగా పోగొట్టుటలేదు మరియు ఆ నేమలకు కడుపునొప్పి, నరములు తమస్థానమునుండి తప్పుట మొదలగు దుర్బలములుగూడ గలుగును.

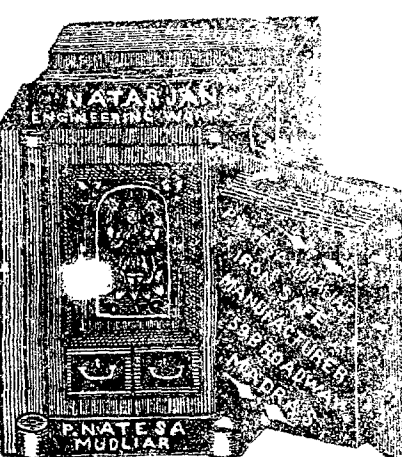
ఇసనా ఫెలి మలేరియా పురుగులను నాశనముచేసి, జ్వరగడ్డను కరిగించి, రక్తమును వృద్ధిజేయును. మరియు నరములకు బలమునిచ్చుచు రోగిని నుంచి ఆరోగ్యపీఠికి తెచ్చును.

మలేరియా రానీయక అటంకపరుగుటకు ప్రతినీనము ఉదయం, సాయంకాలములందు ఒకమాత్రమ నేవించిన చాలను. 15 దినములు ప్రైవ్ కారము నేవించిన మలేరియా పూర్తిగాపోవును.

బిడ్డకు ద్రవరూపముగానున్న ఇసనా ఫెలిని అనగా ఇసనా ఫెలివాను ఉపయోగించుడు.

(3) ఇండియా, బంబై, సింగపూరు సోల్ ఏజెంట్లు, Gorio Ltd., Post Box No. 159. Fort, BOMBAY

న ర న ము దృ డ మై న ది న మ్మ క మై న ది.

యిప్పటిమోస్తరుపకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇసపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగునాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న తే శ మొదలియార్,

ఇసుపపెట్టెలు చేయువారు,

(ప్రాప్తి) 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. విరన్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్స్ ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రైనుమిల్లకు కావల్సిన సిలండర్లు, సాఫ్ట్ గిన్స్, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాంబి శ్రీనిధి, పెద్దనాయకన్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్హుల యచ్చిక తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బడులు వ్రాయబడును.

న వ ల లు సరస్వతీగ్రంథమండలి న వ ల లు

ప్రకాశకుడు: రాజమహేంద్రవరము సంపాదకుడు: తల్లావజ్జల శివశంకరశాస్త్రి,

అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి, మాతనక భాకర్మితములు—భాషాంతరీకరణములు—వృదులుగురుపద సహితములు—మనోరంజకములు—నను నవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాబికోవైండు. ప్రవేశమును 0-4-0 యిచ్చి చందాదారు లనువారికి పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరులకు రు 1-8-0.

మాతనముగ వెలువడినవి: సుప్రసిద్ధాంగ్ల నవలారచయిత రెయినాల్డు విరచిత మగు ఫాస్టు రెండుభాగములు

తెలిగించినది: శ్రీయుత వెదురుమూడి శేషగిరిరావు.

అధికారగర్వము—అద్భుతరహస్యగోపనము—అభేద్యదుర్గావాసుల దురంతదురాచారములు—అతిభయంకర హత్యావిధానము—దారుణవిషనిర్భాగము—కాంతాకాంచన తీరస్కరణము—విమలప్రేమాభి రాములను యువతీ యువకులకు కల్యాణము మున్నగు చిత్రరంజకము లను చతుర్త్వరకల్పనలతో నొప్పమన్నది. (1883)

మొదటిభాగము: 350 పుటలు—చందాదారులకు రు 1 0 0 ఇతరులకు రు 1-8-0 రెండవభాగము: 317 పుటలు—చందాదారులకు రు 1-0 0 ఇతరులకు రు 1-8-0

కడదిన 20 సం॥ రమలనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది,
నమ్మకమైనది, కత్తిలేని పెండికి పవరముబంగారుకు,
శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీయివ్వబడును.

స్థావితము 1893

ఈ రకము
యంకా
త్రరకముల గా
జాలకు మజారి
జత 1-కి రు 5
మొ 10 వరకు
గలరు. కావల
సిన ఎడల వి. పి
ద్యారా పం
ప బతును.
సీమకమలాలు
అన్ని రకముల
పట్టెకంపులు,
పుష్కరాగము
లు చెక్కిన న
గలు, బంగారు
వెండి నగలు,
యితర సామా
నుల క్యాట
లాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

ఏకంసి చీబిల్ దాన్ అందు నన్ను,
మాన్యుకాక్పరింగు జ్యాయలల్లు, తపాలపెట్టె నెం 225,
112 వై నాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

ఫాంటెన్ కలములు

“విలో” సేఫ్టిఫాంటెన్ కలము మిక్కిలి మేల్తెనది
నమ్మకమైనది ధర మిక్కిలి నరనము రు 7-0-0
“వాటర్ మన్” ఐడియల్ 8-0-0 “బ్లాక్ బర్డ్” 8-8-0
“హార్మన్” 2-12-0 పెండిక్లిప్స్ 0-12-0
సాధారణ క్లిప్స్ 0-8-0

గిరిబదర్లు, తిరువళ్ళీడి, మద్రాసు.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని సామర్థ్యమును
గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

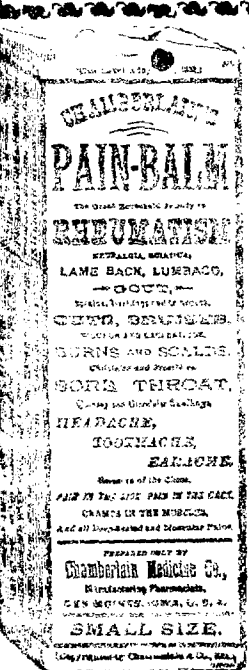
ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏమనున్ననందైనను శ్రీ
పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తినుకొనకుట తగినదని
వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని
నిజమును తెలుసుకొనుదు.

82 మౌళులకు వర్షా 1-కి రు 1-0-0
ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఉచితముగా
పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

చేంబరెన్ గారి
వెయిన్ బామ్
వార నువ్వులు, నడుము
నొప్పి, కాలినగాయములు.
తలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి,
సరుకులు, దెబ్బలు
మున్నగునవి దీని వలన
తప్పక గుణ మగును.
అన్ని జాగాలలో
వికయమునకు
కొరకును. (1)

వృత్తాంతలేఖలు

అనాతవరం (అమలాపురం తాలూకా)

(ఒకవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 18:—మా గ్రామములో (శిలశ్శీ గణపతి
నవరాత్రిమహోత్సవము యాభావపడ ము|| జయవారంకోజులు
ప్రారంభించి జరుపబడినది. ప్రతిసాయంత్రము స్త్రీపురుషులు
యానన్నంపండి సంతర్పణ జరిపిరి. సుక్రవారం మధ్యాహ్నం 12
ఘంటలు ల|| శ్రీస్వామి వారినిన్ని గోదావరీ వ్యవేశ్యప్రస్థుని
యనువారిచే తయారుచేయించబడిన గాంధీమహాత్ముని పెద్ద
ఛాయాపటమునున్న, అనేక వాద్యవిశేషముల చేతనున్న
స్వస్తివాచకములచేతనున్న, హరిభజనలచేతనున్న, సాయంత్రం
అంగంటలవరకు నాలుగు అయిదుపంజర పురజనులచే ఊరేగింపు
టుల్పము జరుపబడి శ్రీస్వామివారిని ఈసప్తగోదావరీమధ్య
శ్రీబాహు వేళ్ళరతీరమందు నివసంపజేసిరి.
ఈ ఉత్సవము 14 వత్సరములనుండి జరుపబడుచున్నది.

విజయనగరము

(ఒకవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 14:—14.9.24 తేదిరాత్రి శ్రీయంత ధారా
ప్రకాశింగం గారి లింగం శ్రేష్ఠిగారి పోషకవర్గము (కింద
నరసింహాలాస సభవారు ఇదివరకు ఈ యూరనెప్పుడును
ప్రదర్శింపబడనిదియు అతి నీతిప్రదాయకముగ ‘అనసూయ’
నాటకము ప్రదర్శించిరి. ప్రదర్శనము ఎంతయు చక్కగ స్వా
భావికముగ నుండెను. అందు సుమతీ ధరించిన శ్రీయంత జగ్గ
రాజుగారు, నారదుని నటించిన కొండలరావుగారు ఇంకను
కాళికుడు, వేళ్ళ, దాసిపాత్రధారకులు జనుల మెప్పును బడసిరి.
ఈ నాటకము అదినుండి అంతముచాకు ధర్మబోధకమై, సతికి
పతియే దైవమనియు కుంటియైన, గురూపియైన, క్రుద్ధుడైన
క్రూరుడైన భక్తిసే పరమాత్ముగానమ్మి అతనియాజ్ఞ శిరసా
వహించుటే శ్రేష్ఠ విధ్యుక్తి ధర్మ మనియు బోధయగుచున్నది.
నూర్వ్యవచారము బంధింపగలిగి మునికాపమాపి భర్తను గా
పాడిన సుమతీ ప్రభావమును, ఇనుడుదయింపమి మూడులోకము
లల్లాడు సమయాన లోకకల్యాణము గావించిన అనసూయ
పాత్రప్రత్య మహాప్రభావమును గుర్రెటిగి భారతస్త్రీలు తొంటి
కిరి చేమా రురనుటకు సందియము లేదు.

యెమ్మిగూరు (బల్లారిజిల్లా)

సెప్టెంబరు 14:—“ఈపట్టణములోని బోర్డు మిడిల్
స్కూలు భవనమున 11 వ తేదీ సాయంకాల మైదుంటలకు
బల్లారిజిల్లా విద్యాశాఖాధికారియగు ము||రా||శ్రీ. వి. వాసుదేవ
శాస్త్రిగారి ఆధిపత్యముక్రింద నొకసభజరుపబడెను. గ్రామము
లోని ఉద్యోగస్థులందరును, వర్తకులును ఇతరపౌరులును సభకు
విచ్చేసిరి. ఇక్కడి బాలికాపాఠశాలలోని దాదాపు నూర్వరు
బాలికలకును బాలరపాఠశాలలోని పం||డెండు||నుండి ప్రతిభా
శాలరకునుదగినట్టి పూజకు లొంగగలెను. ఆదవానితాలూకు
బోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటు గారును ఎమ్మిగూరు ప్రముఖులలో
మేటియైనను జనాభా మీర్జాహసన్ షేక్ గారు యీసభకై
చేయబడిన ఖర్చులయందు భరించి ప్రతిపత్నరము బాలికా
బాలకుల కీర్తికి బహుమతు లొసంగ ద్రవ్యసాహాయ్య మొనర్చునని
తెలిపిచ్చిరి. మ. రా. శ్రీ వాసుదేవశాస్త్రిగారు విద్యవలని
లాభముల నుగ్గడించుచు, ప్రపంచము నందలి ముఖ్యదేశములలోని
విద్యాపరిస్థితులను హిందూదేశపు పరిస్థితులతో సరిపోల్చి, మన
స్వరాజ్యము రావలెనన్న జ్ఞానాభివృద్ధికై మనమింకను ఎక్కువ
కృషిసల్పవలెనని నుడిచిరి. సభ సలకరించిన పురజనులకు పుష్ప
తాంబూలాలులను, ప్రోత్సాన బాలికాబాలకులకు తినుబండార
ములు నొసంగిన తరువాత కరతాకర్షణలతో సభ ముగిసెను.”

సక్సన్ దంతచూరము

సోటిలోని సకలవాక్య
ధును మాన్యును
పండ్లనొప్పలు, ఇగుళ్ళలో నెత్తురు చీముకాటులు వాముల దీనిని
లన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వదేశ
మూలికల ఔరముతోను ఔషధద్రవ్యములతోను చేయబడినది.
1 డబ్బీ 0.2-0, డజను 1.4-0. టి.ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి,
1191 నెం. 1 ఎ. అలంగాతా పిళ్ళవీధి తిరువళ్ళీడి మద్రాసు.

బెంగుళూరు వార్తలు

మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలలో విజయముందిన కాంగ్రెసు

అభ్యర్థులకు స్వాగతము

కాంగ్రెసు సభ్యుల దృఢప్రతిజ్ఞ

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెంగుళూరు కాంగ్రెసుసంఘ మండరమునందు మొన్న
మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలలో విజయమునందిన రజ్యీ జీ. వీ. రాఘ
వేంద్రాచారి మొదలగు కాంగ్రెసుఅభ్యర్థులకు స్వాగతమునగుట
కొకసభ గావింపబడెను. కే. సంపత్ రావు ఎం.ఎ. కే. కామన్న
ఎస్. వెంకటాచలయ్యంగారు, కే. నారాయణయ్యంగారు,
యే. యశ్. సుబ్బారావు యస్. ఎస్. యం. రజ్యీ, యస్.
ఆర్. రాఘవక, పి. ఆర్. రామయ్య, టి. టి. శర్మ ప్రభు
తులు సభ సలకరించిరి. గెలుపొందిన కాంగ్రెస్
అభ్యర్థులు తమ ఖర్చువ్యయముల మూలముననే గెలుపొందిరి.
కావున నట్టియభ్యర్థులు మ్యునిసిపాలిటీలలో నిర్వాహకాధ్య
క్షవవిజయమునకై తీవ్రకృషి సల్పవలసినయు బెంగుళూరును
ఖర్చులో ముంచివేయవలెననియు రజ్యీగారు ముఖ్యముగా బ్రా
హ్మణాబ్రాహ్మణ వివాదములలోనికి దిగరాదనియు సభ్యులు
కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు హితమునగిరి. సంపత్ రావుగారు లేలు
కేయర్లసంఘము నేర్పరచి ప్రజలతో సంబంధము కల్గియుండి
కృషిసల్పవలెనని హెచ్చరించిరి. రజ్యీగారును రాఘవేంద్రా
చారిగారును శక్తికొలిపి సభ్యులయభిమతమును నెరవేర్చుమనిరి.
రజ్యీగారు తమకు నొక పెద్దయద్యోగి బ్రాహ్మణేశ్వరీశ్వరము
నకు సాయముజేయుమని కోరెననియు, అందుకు జవాబుగా
మున్సిములు బ్రాహ్మణులుగాతనియు బ్రాహ్మణేశ్వరీశ్వరమున కార
నియు తేల్చివేసనియు తానేవిధమున సాంఘికవివాదములలో
ను పాల్గొనననియు ప్రతిజ్ఞ చేసిరి. రాఘవేంద్రాచారిగారు
విద్యావిషయమున కృషి సల్పవలెననిరి. కే. నారాయణయ్యం
గారు సభను ముగించుచు తమ పత్రికయగు మైన-ర్ క్రానికలు
అభ్యర్థులకు వలసిన సాయమును గావించునని వలెసిరి. ఫలహార
తాంబూల చందవాది సత్కారములయిన విభవ సభ చాచింప
బడెను.

భీమనిపట్నం

(ఒకవిలేఖరి)

ఈ నెల 8 తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు మాపుర
ముననున్న సరస్వతీసమాజమండరమున “మృతజీవులు నివసించు
లోకములు, వారిని చూచుటకు వారితో సంభాషించుటకు మాన
వునకులకై” గురించి ఇండియన్ స్పిరిట్యుయల్ కాన్ఫరెన్సు
కార్యనిర్వాహక సభ్యుడు ప్రొఫెసరు రామసం వెంకటరా
వుగా రువస్యసించిరి. సభాభవనమునకు పురజనులనేకులు విచ్చేసి
రి. శ్రీయంత వెంకటరావుగారువస్యసించుటలో సంసారాంధ
కారమునబడి పొర్లాడుచున్న మానవలోకమునకును ఇట్టిదీని
నిరూపింపరాని పరమాత్ముడు మధ్య నొకటివెలబడినొకటి వ
రుడను అనేకములగు నూత్నతలెన్నుకై లోకములు గలవని
యు, జీవుడు యాత్రికుడనియు, తానున్నమానవలోకమునుండి
పరమాత్మునిసానమును చేరుమార్గమున ఈ లోకముల నన్నిటిని
దాటవలసియున్నదనియు, మనుష్యునికి జ్ఞానాభివృద్ధి యగుట
దీని లోకములను దాటుకైకి ఎక్కువమందుననియు, తా
నీ మానవజీవితమున నున్నపుడు కూడ ఈ నూత్నలోకముల
ప్రస్ఫురగలడనియు, మనపూర్వ లీయద్యుతకై క్షిగలిగి పరలో
కములయందు తిరుగుట, ఆలోకస్థుల నివటికి నాహ్వానించుట
యందు డెడివనియు క్రైస్తవమతగ్రంథములను హిందూమతగ్రం
థములను ఇందుకనేకదృష్టాంతరముల చూపించుచున్నవనియు
యిచ్చుడివిద్యను పాశ్చాత్యులవలంబించి, ఇంగ్లాండు, ఆమెరికా
జర్మనీమున్నగు దేశముల వేలకొలది సాసయితీలను స్థాపించి, ప
రలోకస్థులతో సంభాషణ సలుపగలుగుచున్నారనియు, మత
సాంప్రదాయమునకును, భగవదారాధనకు నిలయకును మనదేశ
స్థు లీవిద్యనవలంబించి పరలోకములయందున్న మనకాశ్వతిని
యనుల నభివృద్ధిచేసికొనవలయుననియు, మనమృతబంధువుల
యిష్టార్థముల గమగొని వారికోరికలనెరవేర్చుట మనకు విధియని
యు, ఇది యాత్మమయోగమార్గమనియు, అన్ని మతములవారు
ను శ్రీపురుషులును, అతిసులభము, నూత్నమునగు నీవిద్య ఆ
భ్యసించి యాత్మయద్యమమునకు సాసయితీల నేర్పరచి అభివృ
ద్ధిచేయించవలయుననియు మున్నగు ఆంశములను సమగ్రముగా
నువస్యసించిరి. సభ 7 గంటలకు ముగిసెను. ఈ ప్రాంతముల
లో ననేకులు విద్యార్థులగుచేరుటకును సాసయితీలను స్థాపించు
టకును యత్నించుచున్నారు.

నెల్లూరుజిల్లాబోర్డు

రైలుమార్గములు.

ముత్తరాజు వెంకటకృష్ణారావు బి. ఏ. వకీలు
(కావలి)

నెల్లూరు జిల్లా తూర్పుకనుమలు బంగారాఖాతముమధ్య ఘూమరు 150 మైళ్ళపాడవు, 70 మైళ్ళు వెడల్పు గలిగియున్నది. కడప కర్నూలు జిల్లాలకు పోవుటకు, దోర్నాలలోయ కంభం లోయ, యీ జిల్లాలకు వుత్తరదక్షిణమున నున్నవి. పై రెండు ఖోయలకు జిల్లాపశ్చిమున నొక కోట్ల కలదు. కనిగిరి, పామరూరు, దుత్తలూరు (ఉదగిరికి 5 మైళ్ళు) నందిపాడు పాట బద్వేలిమిదుగా యారోడ్డు వుత్తరదక్షిణముగా పోవును. ప్రస్తుతము జిల్లాలోని కోట్ల చాల దుస్థితిలో నున్నవి. పశ్చిమ తాలూకాలకు సాకపోకలు చాల దుర్లభము. దొంగభయము జిల్లాయంతటికిని నొక రైలుమార్గముమాత్రమే కలదు. సముద్ర తీరమునకు 10 మైళ్ళదూరములో సరాసరిగా మద్రాసు, కలకత్తారైలుమార్గ మున్నది. కోట్లమార్గము నామమాత్రముగా నున్నచే కాని, వ్యాపారమునకుగాను, జనులసాకపోకలకుగాని, సాకర్త్యము లేదు. పశ్చిమతాలూకాను చాల అనాగరికముగా యున్నది. జిల్లాలోని హైస్కూలు, శిల్పినియ సముద్రతీరము తాలూకాలలోనే యున్నవి. కోట్లలన్నియు కనిగిరితప్ప నెల్లూరులోను ఒకటిమాత్రము కావలిలోను యున్నవి. వ్యాజ్య గాంధ్రకు పశ్చిమ తాలూకాలనుండి 60, 80 మైళ్ళు కోట్లలకు వచ్చుట తటస్థించినందున వ్యాజ్యములసంఖ్య చాల తగ్గినది. ఈ జిల్లాబోర్డువారు ఘూమరు 20 సం॥ లనుండి నొక రైలుమార్గము నిర్మించవలెనని కొంత రైలుసెన్సు వనూలుచేసిరి. ఘూమరు 7 అక్షలకు పైగా ఆ ధనము నిల్వలో యున్నది.

జిల్లాబోర్డు రైలుమార్గములు మూడు ఆలోచించదగి యున్నవి. 1. శింగరాయకొండనుంచి కనిగిరికి, 2. కావలి నుండి ఉదయగిరికి, 3. పడుగుపాడునుండి ఆర్కాటమునకు ఇందుగురించి ప్రతిపాదనలకు యెన్నికలప్పుడు కొంత విచారణ, ఆశురత, కనుపడును. తర్వాత తిరిగి నిద్రపట్టు ఆవరించును. ప్రధమమార్గముగురించి కొంత సరిచేయబడినది. అయిన యిప్పటికేనియ పని సాగించలేదు. మతియొక యెన్నికలకు గాని కొంత కలవరము వుట్టును. ప్రస్తుతస్థితి నాలోచించి మొదటి రెండుమార్గములకు బదులుగా కావలినుండి పామరూరు నకు ఆక్కడినుండి కనిగిరి, ఉదయగిరికిన్ని కలిపి తర్వాత కంభం ఒంటిమిట్టకు ఆ రైలు కలిపిన బాగుండును. అది విశేషీకరింప వలయును.

ప్రస్తుతము శింగరాయకొండనుండి కనిగిరికి రైలుచేసి ప, నాగపైడు ముఖ్యగ్రామములకే తప్ప తక్కినవారికి యుపయోగములేదు. అదిగాక జిల్లాకు వుత్తరపు కొనను రైలువేయుట జిల్లాకు యుపయోగము తక్కువ. మొదటి రెండు రైలులకు బదులుగా అట్టి యుపయోగము నివ్వగల నొకదారియే ఖర్చు తక్కువతో సరిపెట్టవచ్చును. కావలి పామరూరుమధ్య 15 ముఖ్యగ్రామములు కలవు. చింతలదేవిపశుశాల, మోపాడుప్రాజెక్టు వర్తిగాంచగలవు. పెద్దపవని, చినపవని, పామరూరు, జమిందారీకు సాకపోకలసౌకర్యము కాగలదు. కనిగిరి, వుదయగిరి. కావలి. కందుకూరుతాలూకాలకు అనుకూలము. ఇట్టి మహోపకారమును రైలుమార్గమును తలపెట్టక మాజిల్లాబోర్డుసభ్యులు యేల కాలయాపన చేయుచున్నారో తెలియజున్నది.

జిల్లా అభివృద్ధి కాంచవలెనన్న యెక్కువ స్కూళ్ళు పశ్చిమతాలూకాలలో స్థాపింపబడియును. కోట్లలకు తాలూకాలకు పంపవలెను. నెల్లూరులో 3 నుననబుకోర్టులు 2 కబుకోర్టులు, 1 జిల్లాకోర్టు మొత్తం 6 వివిధకోర్టు వున్నవి. జిల్లాఅంతటికి 2 మననబుకోర్టులు మాత్రమే తాలూకాలలో యున్నవి. కావలి, కనిగిరి, ప్రభుత్వమువారు యీవిషయమై యేలాటిచర్య తీసికొనలేదు.

సాకపోకలకు సౌకర్యము కలుగజేసిన కోట్లలు స్కూళ్ళు పశ్చిమ తాలూకాలలో స్థాపించినగాని జిల్లావృద్ధి గాంచనేరదు. కావలి పామరూరు రైలు రైలుకు ఘూమరు 13 లక్షలు ఖర్చుఅగును. యేడులక్షలు సిద్ధముగా యున్నది. తక్కినది సర్కారువారు బుణముగా ఇయ్యవచ్చును. ఇట్టిచరణములో జిల్లాబోర్డువారు అక్రమగాయండుట యెంతమాత్రము సమంజసము కానేరదు. స్థానికపరిపాలనమని పేరుపెట్టుకొని ప్రజల సౌకర్యమునకు తోడుపడనిబోర్డులు, అనర్థదాయకములేగాక, స్వపరిపాలనావర్గతన చెప్పకయే చెప్పుచున్నవి.

అత్యుత్తమకృష్ణరొగనివారిణి

గుణములేదని రుజువుచేయువార్కి రు 1.6-0.0 లు బహుమాన వివ్వబడును. అష్టాదశ కృష్ణరొగములుగ్యారంటీగ కుదుర్చబడును ఒకడబ్బా వెల రు 10.0-0 పేకింగుపొస్తేతే వేరు.

రెడ్డి అండు కో, ప్రొప్రయిటరు, యం. సుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపోస్టు గోదావరిజిల్లా.

మలేరియా, ఇతరజ్వరములకు

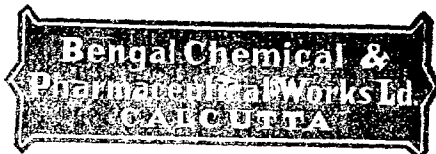
వైరెక్సు

ఒక్కటే అమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనికోసకే ఈ యోగ్యతాపతక నిచ్చియున్నాడు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది.

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములావాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-3 ధర రు 0.18-0 వి. పి. చార్జితోసహ రు 1-2.0.

5000 నమోనాలు ఉచితముగా పంచి పెట్టబడును

శాస్త్రయుక్తమగు పూర్వకాలపు ఔషధములు. మా ఔషధశాలయందు స్వచ్ఛముగా తయారుజేయబడును. మేము తయారుచేసినది మిక్కిలి ప్రశస్తమైనదని నమ్మించుటకు, ఉచితముగా నమోనాలు పంపుటకు సిరపరుచుకొంటిమి.

ఆతిశయతరమైన చ్యవనప్రాస

కుద్రతకును, గోమరహితకును సాటిలేనిది. ప్రతివారికి మంచి బలపర్థ కావధము, పుష్టికరమైనది. శరీరప్రకృతిని బలబరుచును. ఆకలిని వృద్ధిచేసి దేహమును పెంచును.

దుర్బలము గల ప్రతినరమును, దగ్గు, చలి, ఉబ్బసపు దగ్గు, తుయ, నపుంసకత్వము, మూలశంక, వృద్ధాప్యము మొదలగు రోగములకు అమోఘమైన గుణము నిచ్చును. నిద్రసము, రుకువులేని స్త్రీలకు, రక్తవృద్ధిగలిగించి గొడ్డుతనము తొలగించును.

కాడలివర్ ఆయిల్ కన్న శ్రేష్ఠమైనది.

ధర—:10 తులాలు (20 దినములకు సరిపోవునది) రూ. 1/- 40 తులాలు రూ. 3/-

66 విక్రేతు ఆంధ్ర ఆయా ర్వేద ఫర్తసి లిమిటెడ్ 185, హంటు రోడ్డు, మదరాసు.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. ఏ., ఎమ్. బి. అండు సి. ఎమ్. గాకిచే స్థాపింపబడినది.

అనుమతిచెందిన మూలధనము రూ. 300,000.

వసూలైన మూలధనము రూ. 4,15,959-4-0.

క్యాటలాగులు కావలసినవారు ఉచితముగా పంపబడును.

అన్ని కెవిన్సులకు, ఔషధశాలలకు,

వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్మిక్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొనంగుటచే నీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టీన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వాసిన ధరల

జాబితా పంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"

W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Phone: 225

P. B. No. 314

Branches: Esplanade,

Vepery

Ootacamund.

Phone

37

102

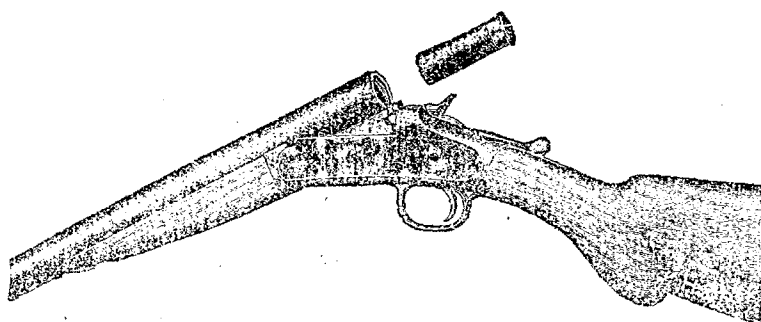
అశ్వశాంతివనము

సింగిల్ బారల్ బీచ్-తోడింగు తుపాకులు

17 పలువిధ మాదిరిలలో గలవు.

ధర రూ 48 లు నుండి

రూ 215 వరకు గలదు.

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు 12 బోర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు, యు. ఎస్. ఏ. హామరును విక్టరు ఎజెక్టరు అమెరికన్ గన్ కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 48/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు, 30 అంగుళముల బారలుగలది, యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీ వెన్ను ఆరము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 52 1/2/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు టాపు లీవరు హామరు ఎజెక్టరు తుపాకులు 12 బోర్లు, లోనికి గాలిప్రవేశించుటకు వీలులేని 36 అంగుళముల ఉక్కుబారలుగలది. యు. ఎస్. ఏ. లో నున్న హామరుగన్ అండు రిచ్చర్జున్ ఆరము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 60/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు 12 బోర్లు హెవి ప్రెజ్డెన్ట్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. టాపు లీవరు, 30 అంగుళముల ఉక్కుబారలుగలది. యు. ఎస్. ఏ. లోనున్న స్టీ వెన్ను ఆరము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 60/

సింగిల్ బారల్ 2 హెల్ప్బోల్స్ ఆక్షన్ తుపాకి, అపాయములేని 12 బోర్లుగలది. జర్మనీలో తయారుచేయబడినది. రూ 65/

2 వర్ ఫెట్ట సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు తుపాకి 12 బోర్లు గలది. మామగాను ప్రత్యేకముగా 36 అంగుళముల ఎజెక్టరు ప్రత్యేకఉక్కుబారలుతో బెల్లియమునందు తయారుచేయబడినది. వాల్ నట్ ఉడ్ స్టాక్, ఫోర్ ఎండుగలది. అన్నివిధముల కేటలకుతగిన అమోఘమైన తుపాకి. కేలికయైనది, చేతిలో సులభముగా తీసుకొని పోవచ్చును. 5 1/2 ఎల్. బి. పానుల బరువుగలది. 1 కి ధర రూ 80/

సింగిల్ బారల్ బీచ్ - లోడింగు 12 బోర్లు సైడ్ లీవరు హామర్ ఎజెక్టరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్లు తయారుచేయబడిన 12 అంగుళముల

తుపాకులు, రైఫులు, రివోల్వరులు, పిస్టళ్లు మొదలగునవి రిపేరుచేయు శాఖికి సంబంధముల అవధానము గలిగినట్టి మిక్కిలి ప్రవీణుడైన ఆయుధాధికారి విచారణక్రింద గలదు. మాధరలు మిక్కిలి న్యాయమైనవి, సుఖ్యముగా మానవ క్రయమునకు తీసిన తుపాకులను రిపేరుచేయవలసివచ్చుచు మాకే నేరులో శంపబడుచున్నది.

ఉక్కు బారలు గలది. లండనులోనున్న మిడ్లెండు గన్ కంపెనీవారిచే తయారు చేయబడినది. రూ 85/

డిటా డిటా డిటా డిటా బర్నింగుహామరు సి. జి. బాన్ విల్ వారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 90/

సింగిల్ బారల్ సెమిహామరులెస్ 12 బోర్లు ఎజెక్టరు, 32 అంగుళముల బారలు గల తుపాకి లండనులోనున్న వెల్లిఅండుస్కాట్టుకంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రూ 95/

డిటా డిటా డిటా 34 అంగుళముల బారలుగలది. రూ 97 1/2/

డిటా డిటా డిటా 36 అంగుళముల బారలుగలది. రూ 100/

సింగిల్ బారలు 12 బోర్లు హామర్లెస్ గాధర్ అపాయములేని తుపాకి. చెక్కర్డ్ ఫోర్ ఎండు అండు స్టాక్, మార్బిని ఆక్షన్, 32 అంగుళముల బారల్ గలది. లండనులోనున్న డబ్ల్యూ. డబ్ల్యూ. గ్రీన్ కంపెనీచే తయారుచేయబడినది. రూ 110

సింగిల్ బారలు 12 బోర్లు హామరు హాండు - మేడ్ తుపాకి. ఫోర్ వర్డులాకు, 32 అంగుళముల బారలుగలది. లండనులోనున్న సి. పేరిండు సన్నువారిచే తయారు చేయబడినది. రూ 127 1/2/

డిటా డిటా డిటా డిటా బార్లాకుతో సహా రూ 135/

సింగిల్ బారల్ హాండు - మేడ్ బీచ్ - లోడింగు 12 బోర్లు టాపులీవరు నాక్ ఎజెక్టరు వైదు హామరు తుపాకులు. గాలి లోన ప్రవేశించుటకు వీలులేనట్టి ఉక్కుబారలు, ఫోర్ వర్డులాకులు గలది. లండనులోనున్న వెల్లి అండు స్కాట్టుకంపెనీవారిచే తయారుచేయబడినది. రూ 165/

డిటా డిటా మిక్కిలి మేలైన బారులాకులు గలది. రూ 180/

సింగిల్ బారల్ హామర్లెస్ హాండుమేడ్ 12 బోర్లు తుపాకి. ఆటోమాటిక్ సేఫ్టి. మిక్కిలి మేలైనది. చెక్కర్డ్ ఫోర్ ఎండు, పిస్టల్ గ్రెప్ స్టాక్, మిక్కిలి మేలైన సైడ్లాకు గలది. రూ 215/

స్పెన్సర్ & కో. లిమిటెడ్.,
మదరాసు.

చెన్నరాజధానిలో యున్న యితరకంపెనీలన్నిటి కంటెను మేము సరసముగా సరఫరా చేయుచున్నామని రుజువుచేయగలము. ఆయుధములన్నియు బాగుగా మా ప్రవీణునిచే బుల్లెటు సాట్లతో సహా పరీక్షింపబడి తరువాత పంపబడును.

SPENCER & CO. Ltd., MADRAS.

డబ్బీ 1-కి కుప్పడు లైలము రు. 0-8-0 రోనుహరి డబ్బా 1-కి రు. 0-8-0 వెల సిసా 1-కి వేలకు మందు రు. 0-4-0
ఈ లైలము పొడిలు, బొల్లి, కేలుపు, నలుపు, ఈ భస్మమును నీటిలో కలిపి పట్టించిన రోములులము ఈనూనెను తలకురాచిన కేలు ఈపి నశించును. చర్మ
కుప్పడుకు రాయలుకు ఉపయోగించును. దునిమివములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము ముంకు వెండ్రుకలకు హాని యుండుక వెండ్రుకలు పెరుగును.

అమృతంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టివీది మదరాసు.